

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	5
1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ	8
1.1. Σύντομη Αναφορά στην Ιστορία της Κύπρου.....	8
1.2. Γεωγραφική Θέση της Κύπρου.....	11
1.3. Γεωμορφολογία της Κύπρου	11
1.4. Πληθυσμός της Κύπρου	14
1.5. Κυπριακές Πόλεις.....	15
1.6. Κλίμα της Κύπρου	15
1.7. Φυσικό Περιβάλλον της Κύπρου	16
2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΦΟ	19
2.1. Γεωγραφικός Καθορισμός της Πάφου	19
2.2. Ονομασία της Πάφου.....	20
2.3. Ιστορική Αναδρομή.....	21
3. Η ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΦΟΥ ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ	
ΑΙΩΝΩΝ – Η ΠΑΦΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ	27
3.1. Αρχή της Πόλης της Πάφου - Χαλκολιθική Εποχή (3900-2500 π.Χ.)...	27
3.2. Ρωμαϊκή Πάφος.....	29
3.3. Βυζαντινή Πάφος.....	31
3.4. Φράγκικη Πάφος	33
3.5. Ενετική Πάφος.....	34
3.6. Οθωμανική Πάφος.....	34
3.7. Η Πάφος της Αγγλικής Αποικιοκρατίας.....	36
3.8. Η Πάφος μετά την Αγγλική Αποικιοκρατία	38
4. Η ΠΑΦΟΣ ΣΗΜΕΡΑ.....	43
4.1. Πάφος: μια Πόλη, μια Ιστορία, μια Παράδοση	43
4.2. Τα Αξιοθέατα της Πάφου	43
4.2.1. Η Ελληνοπρεπέστατη Είσοδος της Πάφου.....	44
4.2.2. Ο Καθεδρικός Ναός του Αγίου Θεοδώρου και η Ιερά Μητρόπολη	
Πάφου	44
4.2.3. Η Κάτω Πάφος και το Αρχαιολογικό της Πάρκο.....	45
4.2.4. Το Κάστρο της Κάτω Πάφου	47

4.2.5. Η Πλατεία της Κάτω Πάφου.....	47
4.2.6. Το Λιμάνι της Κάτω Πάφου.....	48
4.2.7. Οι Τάφοι των Βασιλέων.....	48
4.2.8. Η Παλαίπαφος.....	50
4.3. Σημαντικά Μουσεία της Πάφου.....	51
4.3.1. Αρχαιολογικό Μουσείο Πάφου.....	51
4.3.2. Μουσείο Μάας-Παλαιοκάστρου.....	52
4.3.3. Αρχαιολογικό Μουσείο Μάριον-Αρσινόη, Πόλη Χρυσοχούς.....	53
4.3.4. Μουσείο Παλαιπάφου.....	54
4.3.5. Βυζαντινό Μουσείο Ιεράς Μητρόπολης Πάφου.....	54
4.3.6. Βυζαντινό Μουσείο Αρσινόης.....	55
4.3.7. Πατρική Κατοικία Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'.....	55
4.3.8. Εθνογραφικό Μουσείο Πάφου.....	56
4.3.9. Λαογραφικό Μουσείο Γεροσκήπου.....	56
4.3.10. Μουσείο Ψαθοπλεκτικής Φύτης.....	57
4.3.11. Μουσείο Καλαθοπλεκτικής Ύφανσης.....	57
4.3.12. Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Κάτω Ακουρδάλειας.....	57
5. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ	
ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΠΑΦΟΥ.....	59
5.1. Χωροταξική – Πολεοδομική Πολιτική Στην Κύπρο.....	59
5.2. Τύποι Σχεδίων Ανάπτυξης.....	62
5.3. Ενιαίο Ρυθμιστικό Σχέδιο Πάφου (Τοπικό Σχέδιο).....	64
5.3.1. Πληθυσμός.....	64
5.3.2. Περιοχή Τοπικού Σχεδίου.....	64
5.3.3. Πρόγνωση.....	66
5.3.4. Χρήσεις Γης.....	68
5.4. Βασικοί Στόχοι Του Τοπικού Σχεδίου Και Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης	
.....	75
5.4.1. Γενικά.....	75
5.4.2. Βασικοί Στόχοι του Τοπικού Σχεδίου.....	75
5.4.3. Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης.....	79
5.5. Κυκλοφοριακή Πολιτική.....	80
5.6. Περιοχές Κατοικίας Και Στέγαση.....	83

5.6.1. Γενικά	83
5.6.2. Βασικοί Στόχοι	84
5.7. Εμπορική Ανάπτυξη, Γραφεία Και Κεντρική Εμπορική Περιοχή	87
5.7.1. Γενικά	87
5.7.2. Εμπορική Πολιτική και Καταστήματα	90
5.7.3 Κεντρική Εμπορική Περιοχή (ΚΕΠ)	91
5.7.4. Τοπικά Εμπορικά Κέντρα (ΤΕΚ)	92
5.7.5. Γραφεία	93
5.7.6. Πολιτική για το Βόρειο Παρακαμπτήριο	94
5.8. Βιομηχανία, Βιοτεχνία Και Αποθήκες	97
5.8.1. Γενικά	97
5.8.2. Προβλήματα	97
5.8.3. Βασικοί Στόχοι	98
5.8.4. Επιπτώσεις και Επηρεασμός Περιβάλλοντος	99
5.8.5. Κατηγορίες Βιομηχανικών, Βιοτεχνικών και Αποθηκευτικών Αναπτύξεων	100
5.8.6. Πολιτική Χωροθέτησης Βιομηχανικής και Βιοτεχνικής και Αποθηκευτικής Ανάπτυξης	100
5.9. Περιβάλλον	102
5.9.1. Γενικά	102
5.9.2. Προβλήματα	103
5.9.3. Βασικοί Στόχοι	104
5.9.4. Το Φυσικό Περιβάλλον	104
5.9.5. Ελεύθεροι Χώροι Πρασίνου	105
5.9.6. Περιφερειακά και Άλλα σημαντικά Τοπικά Πάρκα	106
5.10. Διατήρηση - Αναβίωση Αρχιτεκτονικής Κληρονομιά	110
5.10.1. Γενικά	110
5.10.2. Βασικοί Στόχοι	110
5.11. Δημόσιες Υπηρεσίες	112
5.11.1. Γενικά	112
5.11.2. Αναπτύξεις της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου και της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου	113
5.12. Αγορά Γης	115

5.13. Μελέτες Και Έργα Προτεραιότητας.....	117
5.13.1. Γενικά.....	117
5.13.2. Σχέδια Περιοχής.....	117
5.14. Συντελεστής Δόμησης - Πυκνότητα Ανάπτυξης.....	119
5.15. Τουριστική Ανάπτυξη	123
5.15.1. Γενικά.....	123
5.15.2. Βασικοί Στόχοι.....	126
5.16. Παράκτιο Περιβάλλον	129
5.17. Αρχαία Μνημεία Και Αρχαιότητες	133
5.18. Περιοχές ΦΥΣΗ 2000 και Ζώνες Προστασίας	135
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	140
6.1. Αναπτυξιακά Προβλήματα.....	140
6.2. Περιοριστικοί Παράγοντες	142
6.3. Προοπτικές ανάπτυξης.....	144
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	147
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	152
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	153

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά την Καθηγήτρια κα Α. Χατζοπούλου για την ανάθεση της διπλωματικής, τον κ. Στ. Γερασίμου λέκτορα/407 για την πολύτιμη βοήθεια που μου παρείχε και την οικογένειά μου για την αμέριστη συμπαράστασή της κατά την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας αλλά και καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο:

Στη διπλωματική εργασία που ακολουθεί παρουσιάζεται η ιστορική και πολεοδομική εξέλιξη της πόλης Πάφου, μία από τις ωραιότερες πόλεις της Κύπρου και μία από τις πιο γνωστές πόλεις της Ευρώπης. Αρχίζοντας από τα πολύ παλιά χρόνια φτάνουμε μέχρι τη σημερινή εποχή, μελετώντας την πόλη ιστορικά, πολιτισμικά και πολεοδομικά.

Παράλληλα, περιγράφονται προβλήματα που υπήρχαν και υπάρχουν. Αυτά τα προβλήματα είναι προβλήματα πολεοδομίας, συγκοινωνιακά, πολιτισμικά και αναπτυξιακά.

Συγχρόνως, αναλύονται πολλές πτυχές που αφορούν την ίδια την πόλη και διαμορφώνουν τη σύγχρονη εικόνα που προβάλλει σε μια ευρωπαϊκή χώρα. Η ανάπτυξη της οικονομίας της, οι προσπάθειες ανάπτυξης περιβαλλοντικής συνείδησης και η δημιουργία σύγχρονων πολεοδομικών έργων, δείχνουν μια πόλη που προσπαθεί να επιζήσει στο πέρασμα των χρόνων.

Σκοπός:

Με τη διπλωματική μου εργασία έχω ως σκοπό να προβάλω την πόλη της Πάφου, με την πλούσια ιστορία της και την πολιτιστική της κληρονομιά, μια πόλη που το ψυχικό σθένος των πολιτών της κατάφερε να την κάνει να επιβιώσει στο πέρασμα των αιώνων, κόντρα σε όλους όσους την κατέκτησαν κατά καιρούς. Δίκαια την έχουν συμπεριλάβει, από το 1980, στον κατάλογο των Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO. Γι' αυτό και αποτελεί έναν από τους αναγκαίους προορισμούς για κάθε τουρίστα που είναι λάτρης της ιστορίας.

Παράλληλα, εξετάζεται ο πολεοδομικός σχεδιασμός της πόλης. Μέσα από το Τοπικό Σχέδιο της Πάφου, αναλύονται οι νόμοι οι οποίοι αναφέρονται στους

σημαντικότερους παράγοντες (φυσικό και αστικό περιβάλλον, οικιστικές, τουριστικές και εμπορικές περιοχές κ.ά.) που καταρτίζουν την πολεοδομία μίας σύγχρονης πόλης.

Μεθοδολογία/ Δομή:

Η διπλωματική χωρίζεται σε πέντε βασικά κομμάτια. Αρχικά, γίνεται μία αναφορά στην Κύπρο γενικότερα και στη συνέχεια, πιο συγκεκριμένα, αναφέρονται γενικά στοιχεία για την Πάφο. Περισσότερη έμφαση δίνεται στην πολεοδομική εξέλιξη της Πάφου μέσα από το πέρασμα των αιώνων, η οποία καταλήγει στην Πάφο του σήμερα. Το τελευταίο και σημαντικότερο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας αναφέρεται στο θεσμικό πλαίσιο για τη διευθέτηση των χώρων στη σύγχρονη πόλη της Πάφου.

Πιο συγκεκριμένα, στο 1^ο κεφάλαιο (σελ. 1-17) αναφέρονται γενικά στοιχεία για την Κύπρο, στο 2^ο κεφάλαιο (σελ. 18-25) επισημάνονται γενικά στοιχεία για την Πάφο, στο 3^ο κεφάλαιο (σελ. 26-36) παρουσιάζεται η πολεοδομική εξέλιξη μέσα από το πέρασμα των αιώνων, στο 4^ο κεφάλαιο (σελ. 37-52) αναδεικνύεται η σύγχρονη πλέον πόλη της Πάφου. Ταξιδεύουμε νοητά στους αρχαιολογικούς χώρους και βλέπουμε τα αξιοθέατα και τη φυσική ομορφιά που συνθέτουν την Πάφο. Τέλος, στο 5^ο κεφάλαιο (σελ. 53-108) φαίνεται το Τοπικό Σχέδιο Πάφου. Στον επίλογο (σελ. 109-117) παραθέτω κάποιες προτάσεις συμπεράσματα και που θεωρώ σημαντικά.

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

1.1. Σύνοψη Αναφορά στην Ιστορία της Κύπρου

Η Κύπρος ανήκει στην Ευρώπη και είναι το τρίτο σε μέγεθος νησί της Μεσογείου, με έκταση 9.251 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Σύμφωνα με τα γεωλογικά και άλλα επιστημονικά πορίσματα το νησί της Κύπρου προήλθε από τη σύγκρουση των τεκτονικών πλακών της Ασίας και της Αφρικής. Η σύγκρουση της Αφρικανικής με την Ασιατική πλάκα ήταν τόσο σφοδρή που ένα κομμάτι αποκόπηκε και ανέβηκε ανάποδα στην επιφάνεια της θάλασσας. Γι' αυτό και η Κύπρος έχει τεράστιο επιστημονικό ενδιαφέρον για τους γεωλόγους ανά τον κόσμο, αφού μπορούν σε αυτήν οι επιστήμονες να κάνουν μελέτες που υπό κανονικές συνθήκες έπρεπε να τις κάνουν τρυπώντας μέχρι τα έγκατά της τη Γη και με κίνδυνο της ζωής τους, εξαιτίας του καυτού μάγματος που περιέχεται στον πυρήνα της.

Η αρχαία ελληνική μυθολογία συνέδεσε τη «Νήσο Κύπρο» με τη γένεση της θεάς Αφροδίτης, αφού σύμφωνα με αυτήν, η θεά της ομορφιάς αναδύθηκε μέσα από τους αφρούς της θάλασσας, σε μια νότια ακτή της Πάφου. Από την αρχαιότητα, λοιπόν, η Κύπρος πήρε τα προσωνύμια

«Νησί της Αφροδίτης» και «Νησί του Έρωτα», ονόματα που αντηχούν έως και σήμερα, ειδικά στα αυτιά και στα στόματα των τουριστών που κατακλύζουν κάθε χρόνο το νησί.

Λόγω του πλούτου της αλλά και λόγω της γεωγραφικής της θέσης, όντας το σταυροδρόμι τριών ηπείρων (Ευρώπης, Αφρικής και Ασίας), η Κύπρος αποτέλεσε, από τα πανάρχαια χρόνια, πόλο έλξης πολλών ανθρώπων. Γι' αυτό και ήταν στόχος πολλών κατακτητών αλλά και σημείο συνάντησης διάφορων πολιτισμών. Ως εκ τούτου, έχει τεράστιο ιστορικό πλούτο και η

Κυπριακή Ιστορία καταγράφεται ως μια από τις αρχαιότερες ιστορίες πολιτισμών στον κόσμο, αφού αρχαιολογικά ευρήματα στον αρχαιολογικό χώρο «Ακρωτηρίου-Αετόκρεμμου» αποδεικνύουν την ύπαρξη μιας διακριτικής αλλά σύντομης παρουσίας ανθρώπων στο νησί, ήδη από την 10^η χιλιετία π.Χ.. Ωστόσο, σύμφωνα με τις ιστορικές μαρτυρίες τα πρώτα σημάδια πολιτισμού παρουσιάζονται γύρω στο 7000 π.Χ.. Κατά το πέρασμα των αιώνων διάφοροι λαοί την κατάκτησαν, γι' αυτό και πέρασε από διάφορες ιστορικές περιόδους. Σύμφωνα με τις διάφορες ιστορικές έρευνες που καταγράφονται στα σύγχρονα ιστορικά βιβλία, η Κυπριακή Ιστορία χωρίζεται στις ακόλουθες ιστορικές περιόδους:

(Α) ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ:

- Προ-Νεολιθική εποχή (8500-7000 π.Χ.)
- Νεολιθική εποχή (7000-3900 π.Χ.)
- Χαλκολιθική εποχή (3900-2500 π.Χ.)
- Εποχή του Χαλκού (2500-1050 π.Χ.)

(Β) ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ:

- Κυπρογεωμετρική περίοδος (1050-750 π.Χ.)
- Κυπροαρχαϊκή περίοδος (750-475 π.Χ.)
- Κυπροκλασική περίοδος (475-325 π.Χ.)
- Ελληνιστική περίοδος (325-30 π.Χ.)
- Ρωμαϊκή εποχή (30 π.Χ.-330 μ.Χ.)

(Γ) ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ:

Γ.1. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΟΧΗ (4^{ος} αι. – 12^{ος} αι. μ.Χ.)

- Πρωτοβυζαντινή περίοδος (4ος – 7ος μ.Χ.)
- Περίοδος των Αραβικών επιδρομών (7ος – 10ος μ.Χ.)
- Κυρίως βυζαντινή περίοδος (10ος – 12ος μ.Χ.)

Γ.2. ΦΡΑΓΓΚΟΚΡΑΤΙΑ (12^{ος} αι. – 15^{ος} αι. μ.Χ.)

(Δ) ΝΕΟΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ:

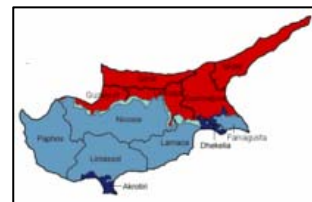
- Βενετοκρατία (1489-1571 μ.Χ.)
- Τουρκοκρατία (1571-1878 μ.Χ.)

- Αγγλοκρατία (1878-1960 μ.Χ.)
- Κυπριακή Δημοκρατία (1960 μ.Χ. - σήμερα)
- Η Κύπρος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (1η Μαΐου 2004)

Η Κύπρος έχει μια μακραίωνη ιστορία που χάνεται στο βάθος των αιώνων. Πολλά και σημαντικά ήταν τα γεγονότα που χάραξαν την πορεία του νησιού κατά τις διάφορες χιλιετηρίδες, όμως δύο από αυτά ήταν τα πιο σημαντικά: (α) Η ανακάλυψη του χαλκού, που έφερε δόξα κι αμύθητο πλούτο στην Κύπρο και (β) Η κάθοδος και η εγκατάσταση των Μυκηναίων στην Κύπρο, οι οποίοι χάραξαν ανεξίτηλα την ελληνική πορεία του νησιού, αφού εδραίωσαν σε αυτό τον πολιτισμό τους, μέσα από τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας και θρησκείας.

Ο ελληνικός πολιτισμός στην Κύπρο διατηρήθηκε έως και σήμερα, παρά το γεγονός ότι το νησί κατακτήθηκε από διάφορους εισβολείς και για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Αφομοίωσε τις κάθε είδους επιδράσεις των ξένων κατακτητών και ανέπτυξε και διατήρησε τη δική της ταυτότητα, κρατώντας ανέπαφη την ελληνική πολιτιστική ταυτότητα και γλώσσα. Από το 1960 η Κύπρος, ως ανεξάρτητη Δημοκρατία, διαιρείται διοικητικά σε έξι επαρχίες: τη Λευκωσία, τη Λεμεσό, τη Λάρνακα, την Πάφο, την Αμμόχωστο και την Κερύνεια. Δυστυχώς, όμως, οι δύο τελευταίες επαρχίες είναι σκλαβωμένες από τους Τούρκους, έως και σήμερα, μετά την τουρκική εισβολή της 20^{ης} Ιουλίου 1974.

Πηγές:

- Παυλίδης, Α. (2007). «Η Κύπρος ανά τους αιώνες», Τόμοι 1-3. Συλλογικός τόμος: «Κύπρος, από την αρχαιότητα ως σήμερα». Αθήνα: Κότινος.
- Παμπόρης, Δ. (2010). *Κυπρίων Ιστορία και Νομίσματα*. Λευκωσία: Πάργα.
- Παπαγεωργίου, Κ. (2005). *Κυπριακή Αρχαιογνωσία*. Λευκωσία: Πάργα.
- Προδρόμου, Π., Μπέντας, Π., Γαληροπούλου, Τ. (1996). *ΚΥΠΡΟΣ: Ιστορία και Πολιτισμός Α' (τόμος Γ')*. Λευκωσία: Κυριάκου Άγγελος Ο.Ε.
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου - Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης. (2010). *Ιστορία της Κύπρου*. Λευκωσία: Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων.

1.2. Γεωγραφική Θέση της Κύπρου

Η Κύπρος αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Ευρώπης και βρίσκεται στο ανατολικότερο άκρο της λεκάνης της Μεσογείου. Είναι το τρίτο μεγαλύτερο νησί της Μεσογείου, μετά τη Σαρδηνία και τη Σικελία, με έκταση 9.251 τετραγωνικά χιλιόμετρα, μέγιστο μήκος 240 χιλιόμετρα και μέγιστο πλάτος 100 χιλιόμετρα. Έχει βόρειο γεωγραφικό πλάτος $34^{\circ}33'$ - $35^{\circ}34'$ και ανατολικό γεωγραφικό μήκος $32^{\circ}16'$ - $34^{\circ}37'$.

Απέχει 800 χιλιόμετρα από την Ηπειρωτική Ελλάδα και 380 χιλιόμετρα από τα ελληνικά νησιά Ρόδος και Κάρπαθος. Στα βόρεια της Κύπρου βρίσκεται η Τουρκία, η οποία απέχει μόνον 75 χιλιόμετρα από τις βόρειες ακτές της, ενώ στα νότια της είναι η Αίγυπτος (380 χιλιόμετρα) και στα ανατολικά της η Συρία (105 χιλιόμετρα).

1.3. Γεωμορφολογία της Κύπρου

Από γεωμορφολογικής άποψης, η Κύπρος μπορεί να υποδιαιρεθεί στις ακόλουθες μορφολογικές περιφέρειες:

- **Βόρεια οροσειρά:**

(α) **Πενταδάκτυλος:** εκτείνεται από την Όργα μέχρι την Επτακώμη και αποτελεί τμήμα της γιγαντιαίας ορεινής ζώνης που ξεκινά από τα Πυρηναία, περνά από τις Άλπεις και συνεχίζεται στα Ιμαλάια. Η οροσειρά αποτελείται από τέσσερα τόξα με την κυρτή πλευρά προς τα νότια, ενώ έχει μήκος περίπου 95 χιλιόμετρα

και πλάτος περίπου 5 χιλιόμετρα. Τα περισσότερα πετρώματα της περιοχής είναι ιζηματογενή (ασβεστόλιθοι, κρητίδες, ψαμμίτες, μάργες), ωστόσο συναντώνται και μεταμορφωσιγενή (μάρμαρα) και πυριγενή πετρώματα (μαξιλαροειδείς λάβες). Και οι δύο πλευρές του Πενταδακτύλου χαρακτηρίζονται από αναβαθμίδες.

- **(β) Καρπασία:** εκτείνεται από την Επτακώμη μέχρι το ακρωτήριο του Αποστόλου Ανδρέα, σε μία έκταση 55 χιλιομέτρων περίπου. Το ανατολικό τμήμα της Καρπασίας είναι πιο συμμετρικό και πιο ομαλό από το δυτικό, ίσως πιθανόν γιατί δεν επηρεάστηκε από βίαιες τεκτονικές κινήσεις. Οι θαλάσσιες αναβαθμίδες είναι εμφανείς και στην Καρπασία, τόσο βόρεια όσο και νότια, αν και η παρουσία της κουέστας (λοφώδης έκταση με μια ήπια και μία απότομη, σχεδόν κάθετη, πλευρά) είναι πολύ αισθητή. Το τοπίο της Καρπασίας είναι μία αλληλουχία λόφων, μικρών οροπεδίων, κουέστας, μικρών κοιλάδων και λεκανοπεδίων.
- **Ορεινό οφιολιθικό σύμπλεγμα του Τροόδους:** κατέχει το νοτιοκεντρικό τμήμα του νησιού και χαρακτηρίζεται από μία ΔΒΔ-ΑΝΑ διάταξη. Ο συλλογικός όρος «οφιόλιθος» περιλαμβάνει μια σειρά πυριγενών πετρωμάτων (δουνίτες, σερπεντινίτες, γάββροι, διαβάσης, λάβες, κλπ.) που πιστεύεται ότι αποτελούν κομμάτια του ωκεάνιου φλοιού και μέρος του ανώτερου μανδύα της γης. Το Τρόδος θεωρείται ένα από τα καλύτερα ανεπτυγμένα οφιολιθικά συμπλέγματα του κόσμου!
- **Λοφώδης περιοχή γύρω από το ορεινό οφιολιθικό σύμπλεγμα Τροόδους:** εκτείνεται από τη Λάρνακα στα ανατολικά και μέσω Λεμεσού συνεχίζεται στη Β.Δ. Πάφο, ακριβώς γύρω από το ανατολικό, το νότιο και το δυτικό τμήμα του πυριγενούς συμπλέγματος του Τροόδους. Στην ίδια ζώνη και ιδιαίτερα στην επαρχία Πάφου εμφανίζεται σειρά πετρωμάτων, γνωστή ως «σύμπλεγμα

Μαμωνιών», που αποτελείται κυρίως από οφιολιθικά και ιζηματογενή πετρώματα: ψαμμίτες, κρητίδες, ασβεστόλιθους, πύλλου-λάβες, σερπεντινίτες, ραδιολαρίτες, κλπ.

- **Κεντρική πεδιάδα της Μεσαορίας:** εκτείνεται από τον κόλπο Μόρφου στα δυτικά μέχρι τον κόλπο Αμμοχώστου στα ανατολικά, σε μια έκταση 90 περίπου χιλιομέτρων. Αποτελείται από ιζηματογενή πετρώματα, τα κυριότερα των οποίων είναι οι αλλουβιακές αποθέσεις, ιδίως χαλίκια, άμμοι, ασβεστολιθικοί ψαμμίτες και ψαμμιτικές μάργες.
- **Παράκτιες πεδιάδες:** (α) η **πεδιάδα Κερύνειας**, με κυριότερο χαρακτηριστικό της τις θαλάσσιες αναβαθμίδες, (β) η **πεδιάδα Λάρνακας**, με κυριότερο χαρακτηριστικό της, επίσης, τις θαλάσσιες αναβαθμίδες, αλλά και την αλυκή της Λάρνακας, (γ) η **πεδιάδα Πάφου**, με κυριότερα χαρακτηριστικά της τις θαλάσσιες αναβαθμίδες που οφείλονται σε ανανεωμένο κύκλο διάβρωσης, τα φαράγγια, πολλά νησάκια, βραχώδη και αμμουδερά ακρογιάλια, όλα με ήπια κλίση προς τη θάλασσα, (δ) η **πεδιάδα Λεμεσού**, η οποία, μαζί με τη χερσόνησο Ακρωτηρίου, είναι το δημιούργημα θαλάσσιων και δελταϊκών προσχώσεων πρόσφατης ηλικίας κι έχει κυριότερο χαρακτηριστικό της την αλυκή της Λεμεσού η δημιουργία της οποίας, επίσης, αποτελεί μια συναρπαστική γεωμορφολογική διεργασία.

Γεωμορφολογικός χάρτης της Κύπρου

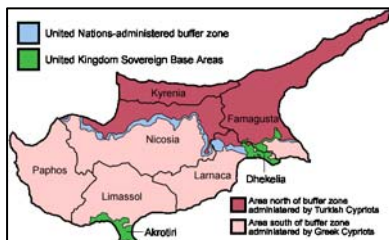
1.4. Πληθυσμός της Κύπρου

Σύμφωνα με το Άρθρο 2 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, προνοείται ότι, με βάση την καταγωγή, τη γλώσσα, την πολιτιστική παράδοση και το θρήσκευμά τους, οι κάτοικοι της Κύπρου εντάσσονται σε δύο κοινότητες, είτε στην Ελληνοκυπριακή είτε στην Τουρκοκυπριακή. Ωστόσο, εκτός από τους Ορθόδοξους Χριστιανούς και τους Μουσουλμάνους, στην Κύπρο υπάρχουν και άλλες τρεις αναγνωρισμένες θρησκευτικές ομάδες: οι Μαρωνίτες, οι Αρμένιοι και οι Λατίνοι (Καθολικοί).

Το 2002 ο συνολικός πληθυσμός της Κύπρου ανερχόταν στις 703.000 κατοίκους, σημειώνοντας αύξηση 14,5% σε σύγκριση με το 1992. Η πλειοψηφία των Κυπρίων κατοίκων σήμερα, περιλαμβανομένων των τριών αναγνωρισμένων θρησκευτικών ομάδων (Μαρωνιτών, Αρμενίων, Λατίνων), ανήκει κατά 75,5% στην Ελληνοκυπριακή κοινότητα. Μεγάλος αριθμός ξένων υπηκόων (14,5% του πληθυσμού), επίσης, διαμένουν στην Κύπρο. Το υπόλοιπο ποσοστό του πληθυσμού (10%) ανήκει στην Τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Το 1974, ως αποτέλεσμα της εισβολής που διέπραξε η Τουρκία στην Κύπρο,

με συνέπεια την κατοχή του βόρειου τμήματος του νησιού, 200.000 Ελληνοκύπριοι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους και να καταφύγουν ως πρόσφυγες στα νότια του νησιού. Παράλληλα, οι Τουρκοκύπριοι, μαζί με

μεγάλο αριθμό εποίκων, μεταφέρθηκαν στον κατεχόμενο από την Τουρκία βορρά. Το 1983, ο Τουρκοκύπριος ηγέτης Ραούφ Ντεκτάς ανακήρυξε, μονομερώς, την βόρεια Κύπρο ως ανεξάρτητο κράτος, με την ονομασία «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου». Η Τ.Δ.Β.Κ. δεν έχει αναγνωριστεί ως ανεξάρτητο κράτος από κανένα κράτος - μέλος του ΟΗΕ, εκτός από την Τουρκία. Στην ελεύθερη Κύπρο είναι γνωστό ως «Ψευδοκράτος Ντεκτάς». Στο τέλος του 2009, ο πληθυσμός στις περιοχές της

Κύπρου, υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας, ανερχόταν στις 803,2 χιλιάδες κατοίκους.

1.5. Κυπριακές Πόλεις

Από το 1960 η Κύπρος, ως ανεξάρτητη Δημοκρατία, διαιρείται διοικητικά σε έξι επαρχίες: τη Λευκωσία, τη Λεμεσό, τη Λάρνακα, την Πάφο, την Αμμόχωστο και την Κερύνεια. Η πρωτεύουσα πόλη κάθε επαρχίας έχει το ίδιο όνομα με την επαρχία της, εκτός από την Πάφο που ονομάζεται Κτήμα και τη νέα πόλη της Αμμοχώστου που είναι γνωστή ως Βαρώσια.

Η Λευκωσία είναι η μεγαλύτερη πόλη και πρωτεύουσα της Κύπρου και βρίσκεται στο κέντρο του νησιού. Τρεις μεγάλες πόλεις, η Πάφος, η Λεμεσός και η Λάρνακα είναι κτισμένες κατά μήκος της νότιας ακτής, ενώ η Κερύνεια βρίσκεται στη βόρεια ακτή και η Αμμόχωστος στην ανατολική ακτή της Κύπρου. Δυστυχώς, όμως, η Κερύνεια και η Αμμόχωστος είναι σκλαβωμένες από τους Τούρκους, εξαιτίας της τουρκικής εισβολής που έγινε το 1974 στην Κύπρο.

1.6. Κλίμα της Κύπρου

Η νήσος Κύπρος βρίσκεται στην εύκρατη ζώνη της γης, βόρεια του Ισημερινού, και βρέχεται από τη Μεσόγειο θάλασσα. Η θέση της επηρεάζει και το κλίμα της το οποίο χαρακτηρίζεται μεσογειακό. Τα κύρια χαρακτηριστικά του μεσογειακού της κλίματος είναι το ζεστό και ξηρό καλοκαίρι από τα μέσα του Μάη έως τα μέσα του Σεπτεμβρίου, ο βροχερός αλλά ήπιος χειμώνας από τα μέσα του Νοέμβρη έως τα μέσα του Μάρτη και οι δύο ενδιάμεσες μεταβατικές εποχές, το φθινόπωρο και η άνοιξη.

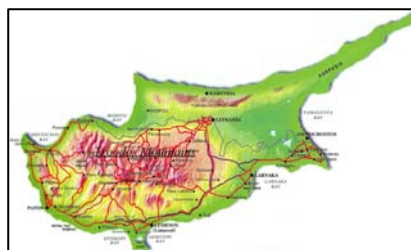
Στη διάρκεια του χειμώνα η Κύπρος επηρεάζεται από το συχνό πέρασμα μικρών υφέσεων και μετώπων που κινούνται στη Μεσόγειο με κατεύθυνση από τα δυτικά προς τα ανατολικά. Οι καιρικές αυτές διαταραχές διαρκούν συνήθως από μία έως τρεις μέρες κάθε φορά και δίνουν τις μεγαλύτερες ποσότητες βροχής. Η συνολική μέση βροχόπτωση στους μήνες Δεκέμβρη, Γενάρη και Φλεβάρη αντιστοιχεί περίπου με το 60% της βροχόπτωσης ολόκληρου του χρόνου.

Το ετήσιο εύρος της θερμοκρασίας του αέρα είναι αρκετά μεγάλο και κυμαίνεται γύρω στους 18 βαθμούς Κελσίου στις εσωτερικές περιοχές και γύρω στους 14 βαθμούς Κελσίου στα παράλια. Η θερμοκρασία του επιφανειακού νερού στην ανοιχτή θάλασσα είναι πάνω από 22 βαθμούς Κελσίου από τον Ιούνιο μέχρι το Νοέμβριο και φτάνει στους 27 βαθμούς Κελσίου τον Αύγουστο. Στους τρεις πιο ψυχρούς μήνες του χρόνου, Γενάρη, Φλεβάρη και Μάρτη, η θερμοκρασία του επιφανειακού θαλάσσιου νερού κατεβαίνει στους 16 ή 17 βαθμούς Κελσίου.

1.7. Φυσικό Περιβάλλον της Κύπρου

Το έδαφος της Κύπρου είναι κυρίως ορεινό. Τα βουνά της σχηματίζουν δυο οροσειρές, τη βόρεια οροσειρά του Πενταδάκτυλου και τη νότια οροσειρά του Τροόδου. Ανάμεσα στις δύο οροσειρές σχηματίζεται η εύφορη πεδιάδα της Μεσαορίας, ο σιτοβολώνας της Κύπρου. Τα δάση της Κύπρου καλύπτουν ολική έκταση 175.411 εκτάρια, δηλαδή τα 18,74% της ολικής έκτασής της. Η ολική έκταση της καλλιεργήσιμης γης του νησιού είναι 118.000 εκτάρια, καλύπτει δηλαδή το 46,80% της ολικής έκτασής του.

Στις πεδιάδες καλλιεργούνται, κυρίως, δημητριακά (σιτάρι και κριθάρι), λαχανικά, πατάτες και εσπεριδοειδή, ενώ τα άγονα μέρη των βουνοπλαγιών χρησιμοποιούνται για τη βοσκή των προβάτων και αιγών, γι' αυτό και η κτηνοτροφία είναι αρκετά αναπτυγμένη στις περιοχές αυτές. Τα ελαιόδεντρα ευδοκούν σε ολόκληρο το νησί, αλλά κυρίως στις πλαγιές κοντά στη

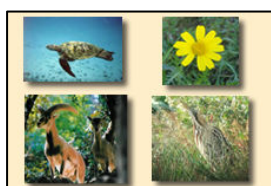

θάλασσα. Τα αμπέλια καταλαμβάνουν μια μεγάλη περιοχή στις νότιες και δυτικές πλαγιές του Τρόδους. Φυλλοβόλα καρποφόρα δέντρα ευδοκούν στις εύφορες κοιλάδες. Τα πιο σημαντικά προϊόντα για εξαγωγή είναι τα εσπεριδοειδή και οι πατάτες. Εξάγονται επίσης, καρπούζια, πεπόνια, ντομάτες, αρωματικά φυτά και άλλα πρώιμα λαχανικά. Από τα κτηνοτροφικά προϊόντα το ξακουστό ντόπιο κυπριακό τυρί, το χαλούμι, παρουσιάζει αυξανόμενη ζήτηση για εξαγωγή.

Τα περισσότερα ποτάμια της Κύπρου πηγάζουν από το Τρόδος και τα νερά τους μαζεύονται σε υδατοφράκτες, για να ποτίσουν τις πεδιάδες του νησιού αλλά και για ύδρευση. Τα κυριότερα κυπριακά ποτάμια είναι: ο Πεδιαίος και ο Γιαλιάς που εκβάλλουν στον κόλπο της Αμμόχωστου, ο Σερράχης και ο Οβγός που εκβάλλουν στον κόλπο της Μόρφου, ο Κούρης που εκβάλλει στον κόλπο της Επισκοπής και δυτικά αυτού εκβάλλουν ο Σταυρός και ο Ξερός. Τέλος, στον κόλπο Λεμεσού εκβάλλουν οι ποταμοί Γερμασόγεια και Γαρύλλης. Οι μεγαλύτεροι κόλποι του νησιού είναι: της Μόρφου, της Αμμόχωστου, της Λεμεσού και της Λάρνακας.

Το κλίμα της Κύπρου είναι μεσογειακό, γι' αυτό και ανάλογη είναι η χλωρίδα

και η πανίδα της. Η γεωγραφική της θέση, λοιπόν, καθώς και η ύπαρξη πολλών ειδών βιοτόπων έχουν σαν αποτέλεσμα την παρουσία χιλιάδων

ειδών χλωρίδας και πανίδας στο νησί. Εδώ συναντώνται, μεταξύ άλλων, σχεδόν 2000 είδη φυτών, πέραν των 350 ειδών πουλιών, 30 περίπου είδη θηλαστικών, 22 είδη ερπετών και αριθμός ειδών μανιταριών. Σημαντικό για τη

χλωρίδα είναι το δάσος, όπου αναπτύσσεται ο κυπριακός κέδρος (ενδημικό είδος) καθώς και το αιγοπρόβατο αγρινό ή μουφλόν (επίσης ενδημικό είδος), που συναντάται ιδιαίτερα στο δάσος της Πάφου, ομορφαίνοντας περισσότερο τον φυσικό πλούτο της Κύπρου.

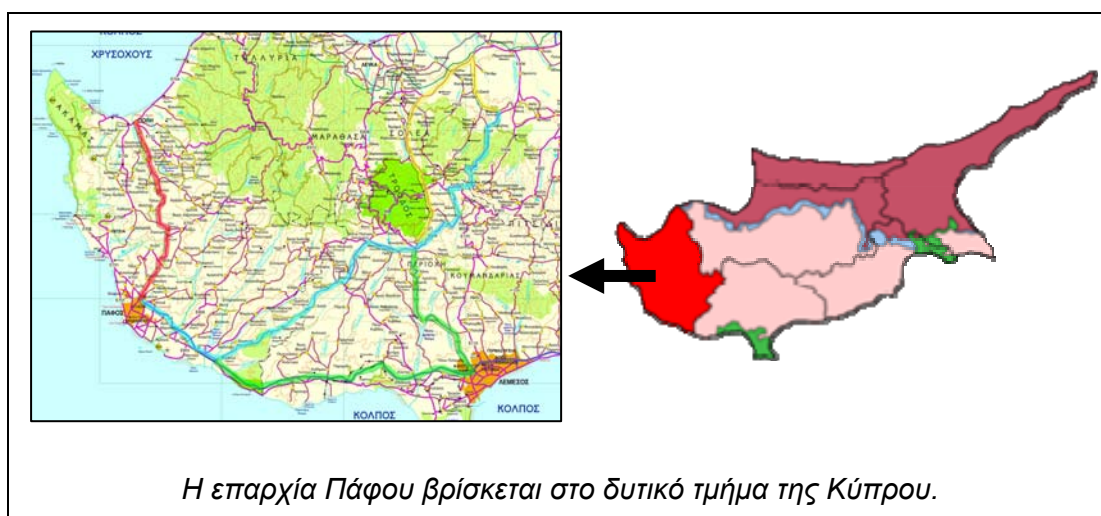
Πηγές:

- Προδρόμου, Π., Μπέντας, Π., Γαληροπούλου, Τ. (1996). *ΚΥΠΡΟΣ: Γεωγραφία, Οικονομία (τόμος Ζ')*. Λευκωσία: Κυριάκου Άγγελος Ο.Ε.
- Παπαγεωργίου, Κ. (2005). *Κυπριακή Αρχαιολογία*. Λευκωσία: Πάργα.
- [http://www.moa.gov.cy/moa/gsd/gsd.nsf/All/14AE7FE060926675C22571410049E63D/\\$file/GeologicalMapOfCyprus_250k_gr.jpg?OpenElement](http://www.moa.gov.cy/moa/gsd/gsd.nsf/All/14AE7FE060926675C22571410049E63D/$file/GeologicalMapOfCyprus_250k_gr.jpg?OpenElement)
- http://www.cyprushub.com/greek_Cyprus_Weather.htm

2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΦΟ

2.1. Γεωγραφικός Καθορισμός της Πάφου

Η **επαρχία Πάφου** είναι μία από τις έξη επαρχίες της Κύπρου. Βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του νησιού και απέχει 350 χιλιόμετρα ανατολικά από το νησί Ρόδος, της Ελλάδας. Βορειοανατολικά συνορεύει με την επαρχία Λευκωσίας, ενώ νοτιοανατολικά συνορεύει με την επαρχία Λεμεσού. Το εμβαδόν της (1393 τετραγωνικά χιλιόμετρα) την κατατάσσει ως την τέταρτη σε έκταση πόλη της Κύπρου, αλλά και ως την τρίτη μεγαλύτερη επαρχία της Κύπρου, μετά την επαρχία Λευκωσίας και την επαρχία Αμμοχώστου. Η επαρχία καλύπτει περίπου το 15% της συνολικής έκτασης του νησιού και ελέγχεται εξ ολοκλήρου από την Κυπριακή Δημοκρατία. Σε αυτήν υπάρχουν τέσσερις δήμοι: Η Πάφος που είναι και η πρωτεύουσά της, η Γεροσκήπου, η Πέγεια και η Πόλη Χρυσοχούς.

Ο δήμος Πάφου, με πληθυσμό 76.100 κατοίκους (κατά το τέλος του 2007), αποτελεί ίσως τη γραφικότερη πόλη της Κύπρου, αφού εκτός από πλούσια σε κουλτούρα, ιστορία και πολιτισμό, είναι περιτριγυρισμένη από γραφικά μικρά χωριά, ημιορεινές κι ορεινές περιοχές, ενώ, κατά μήκος του νοτίου μέρους της, περιβάλλεται με ατελείωτες παραλίες και κολπίσκους.

Μετά τα τραγικά γεγονότα της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο, η Πάφος είχε μια ραγδαία ανάπτυξη, τόσο οικοδομική όσο και τουριστική. Χιλιάδες

τουρίστες την κατακλύζουν κάθε χρόνο και απολαμβάνουν τις φυσικές και ιστορικές ομορφιές της αλλά και την φιλοξενία των κατοίκων της. Οι τουριστικά αναπτυγμένες περιοχές της προσφέρουν πάμπολλα τουριστικά καταλύματα, τόσο διαμερίσματα όσο και πολυτελή παραλιακά ξενοδοχεία, αλλά και εκατοντάδες κέντρα νυχτερινής διασκέδασης, με ποικιλία από επιλογές ανά γούστο, περίσταση, διάθεση και οικονομική άνεση.

2.2. Ονομασία της Πάφου

Οι εκδοχές για την ονομασία της Πάφου είναι πάμπολλες κι οι περισσότερες συνδέονται στενότερα με μύθους και παραδόσεις. Ένας αρχαίος ελληνικός μύθος συνδέει την ονομασία της Πάφου με τον Πάφο, τον ιδρυτή της Πάφου, στην οποία οι άνθρωποι λάτρευαν την Αφροδίτη με εξαιρετικές τιμές. Ο Πάφος ήταν το παιδί που γεννήθηκε από τον έρωτα του Πυγμαλίωνα με τη Γαλάτεια. Σύμφωνα με τον μύθο, ο Πυγμαλίοντας, ένας γλύπτης που κατοικούσε στην Κύπρο, ερωτεύτηκε ένα πανέμορφο γυναικείο άγαλμα που ο ίδιος έφτιαξε. Τόσο μεγάλος ήταν ο έρωτας του Πυγμαλίωνα για το άγαλμα αυτό που ikéteψε τη θεά Αφροδίτη να τον βοηθήσει στο πάθος του. Η θεά τον άκουσε και ζωντάνεψε το άγαλμα αξιώνοντας τον, έτσι, να χαρεί την ιδανική γυναίκα, που ονόμασε Γαλάτεια.

Κάποια αρχαία συγγράμματα αναφέρουν ότι η Πάφος ιδρύθηκε από τον Πάφον, τον γιο του Τύφωνα, ήρωα της κυπριακής μυθολογίας, ενώ κάποια

άλλα αναφέρουν έναν άλλο ήρωα της αρχαιότητας, τον Πάμφον, έναν πολύ γνωστό ποιητή, σύγχρονου της αργοναυτικής εκστρατείας που έγινε πριν τον τρωικό πόλεμο. Ο Πάμφος καταγόταν από την Αττική και τα ποιήματά του ήταν τόσο πολύ αγαπητά

που τα αποστήθιζαν οι γυναίκες και τα τραγουδούσαν στην Ελευσίνα Δήμητρα. Ακόμη, αρκετοί ιστορικοί συνδέουν την ονομασία της Πάφου με τον Κινύρα, τον μυθικό και ζάμπλουτο βασιλιά που κατοικούσε στην Πάφο κατά τη διάρκεια του τρωικού πολέμου και ο οποίος φιλοξένησε τον ίδιο τον Αγαμέμνονα και του χάρισε τον περίφημο θώρακα, που αναφέρει ο Όμηρος, ενώ του υποσχέθηκε βοήθεια σε άντρες και πλοία. Σύμφωνα με τον Πίνδαρο, λοιπόν, ο Κινύρας ήταν γιος του θεού Απόλλωνα και της Πάφου και έγινε βασιλιάς των Κυπρίων και ιερέας της Κύπριδας - Αφροδίτης. Όμως, ο Όμηρος και ο Πausanίας αναφέρουν τον Αγαπήνορα, τον Αρκάδα βασιλιά της Τεγέας, ως ιδρυτή της Πάφου.

2.3. Ιστορική Αναδρομή

Η Πάφος, ένα από τα πιο σημαντικά βασίλεια της αρχαίας Κύπρου, βρίσκεται κοντά στον ποταμό Διαρίζο, 20 περίπου χιλιόμετρα στα ανατολικά της σημερινής ομώνυμης πόλης. Αρχικά, λεγόταν Πάφος, αλλά όταν αργότερα ιδρύθηκε η Νέα Πάφος ονομάστηκε Παλαίπαφος, κατ' αντιδιαστολή προς τη νεότερη ομώνυμη πόλη. Διάφοροι αρχαίοι συγγραφείς έχουν διαφορετική άποψη για το ποιος ήταν ο ιδρυτής της Πάφου. Ο Όμηρος κι ο Πausanίας αναφέρουν ως ιδρυτή της Πάφου τον Αγαπήνορα, τον Αρκάδα βασιλιά της Τεγέας, ενώ ο Απολλόδωρος θεωρεί τον Κινύρα ως ιδρυτή της Πάφου. Και οι δύο εκδοχές περιέχουν έναν πυρήνα ιστορικής αλήθειας που αποδεικνύεται από τα ανασκαφικά δεδομένα: την ύπαρξη ενός οικισμού της ύστερης εποχής του Χαλκού, πριν από την έλευση των Αχαιών, οι οποίοι με την άφιξή τους υιοθέτησαν την τοπική θεά της γονιμότητας.

Η Πάφος είναι η μοναδική πόλη της Κύπρου που δεν σημείωσε μετατοπίσεις, αλλά είχε αδιάλειπτη παρουσία στον ίδιο χώρο, με κύριο λόγο την παρουσία του ναού της θεάς Αφροδίτης. Κράτησε τη δεσπύζουσα θέση που είχε, αγνάντια στο πέλαγος και στους προσκυνητές που έφταναν στο ιερό της πολύ λατρεμένης θεάς Αφροδίτης, ενώ ταυτόχρονα έλεγχε την πλούσια και εύφορη ενδοχώρα. Από τις αρχές της γεωμετρικής περιόδου μέχρι το τέλος της

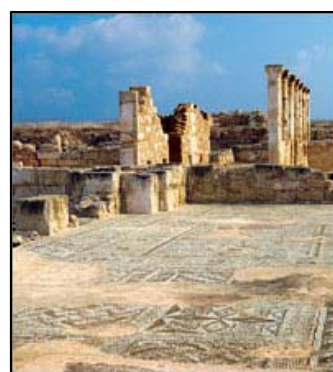
κλασικής περιόδου, η Παλαίπαφος παρέμεινε το μεγαλύτερο αστικό και θρησκευτικό κέντρο της δυτικής Κύπρου.

Ο ναός της Αφροδίτης χτίστηκε στην Παλαίπαφο, τον 12 αιώνα π.Χ., και συνδεόταν με την γονιμότητα.

Σημαντικά ιστορικά γεγονότα συνδέονται άμεσα με το βασίλειο της Πάφου και επηρέασαν καθοριστικά την ιστορική του πορεία. Η Κυπριακή Επανάσταση (499/498 π.Χ.), με ηγέτη τον Ονήσιλο τον Σαλαμίνιο, έγινε για αποτίναξη του περσικού ζυγού. Αρχαιολογικά ευρήματα (χάλκινα και σιδερένια βέλη, λίθινα βλήματα, ελληνικές περικεφαλαίες) αποτελούν τεκμήρια που καταδεικνύουν ότι η Πάφος μετά την ήττα του Ονήσιλου πολιορκήθηκε από τους Πέρσες. Τελικά, η πόλη καταλήφθηκε και παραδόθηκε στις φλόγες. Στη θέση του φιλέλληνα βασιλιά της, οι Πέρσες τοποθέτησαν φιλόπερση δυνάστη.

Έναν αιώνα αργότερα, γύρω στα 390 π.Χ., οι φιλέλληνες Πάφιοι συμμαχισαν με τον Ευαγόρα Α΄ της Σαλαμίνας, κατά τη διάρκεια του δεκαετούς πολέμου του εναντίον των Περσών και ενίσχυσαν τον στρατό του, όταν αυτός συγκρούστηκε με το Φοίνικα βασιλιά του Κιτίου Μελικιάθωνα. Μετά την αποτυχία του Ευαγόρα, οι Πάφιοι περίμεναν 50 χρόνια περίπου, ώσπου τους ξαναδόθηκε η ευκαιρία να αντιταχθούν στους Πέρσες. Όταν το 332 π.Χ. ο Μέγας Αλέξανδρος έφτασε στα συροπαλαιστινιακά εδάφη, μετά τις ένδοξες νίκες του στο Γρανικό ποταμό και στην Ισσό, η Πάφος τάχθηκε στο πλευρό του, όπως και τα υπόλοιπα κυπριακά βασίλεια.

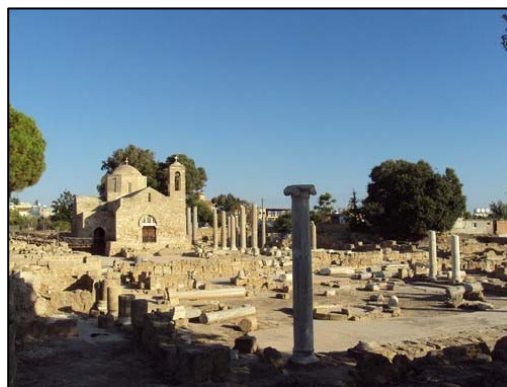

Μια δεκαετία αργότερα, ένας διορατικός βασιλιάς ο Νικοκλής, που έμελλε να είναι και ο τελευταίος βασιλιάς της Πάφου, μετέφερε το 322 π.Χ., την έδρα του

από την Παλαίπαφο στη Νέα Πάφο. Ωστόσο, η πόλη διατήρησε την σπουδαιότητά της χάρη στη λατρεία της θεάς Αφροδίτης. Προφανώς, η κίνηση αυτή του Νικοκλή έγινε εξαιτίας της μεγάλης ανάγκης που είχε η πόλη του για πιο λειτουργικό λιμάνι, αλλά και γιατί η θέση της νέας πόλης γειτνιάζε με τα βουνά, από όπου θα μπορούσαν πιο εύκολα να προμηθεύονται την αναγκαία ξυλεία για την κατασκευή των πλοίων. Το επίνειο της Νέας Πάφου θα έδινε νέα πνοή στην οικονομία του βασιλείου του, αφού οι εισαγωγές-εξαγωγές θα γίνονταν πιο εύκολα. Επίσης, περισσότεροι προσκυνητές θα είχαν τη δυνατότητα να έρχονται από το εξωτερικό.

Το τέλος της ένδοξης πορείας του βασιλιά της Πάφου ήρθε όταν ο Πτολεμαίος ο Λάγου κατέλαβε το νησί στις αρχές του 3^{ου} αιώνα π.Χ. Αυτό έγινε όταν ο Δημήτριος ο Πολιορκητής το εγκατέλειψε, φεύγοντας για την Ελλάδα. Ο Πτολεμαίος Α΄ κατάργησε όλα τα κυπριακά βασίλεια. Η Πάφος, όμως, δεν παράκμασε, αλλά αντίθετα έγινε η πιο σημαντική κυπριακή πόλη επί Ρωμαϊοκρατίας. Τον 2^ο αι. π.Χ., η Πάφος έγινε η επίσημη έδρα του κυβερνήτη, θέση που κρατούσε μέχρι τότε η Σαλαμίνα, στην ανατολική ακτή, αφού, κατά κύριο λόγο, η Πάφος ήταν στην ευθεία των караβιών από την Αλεξάνδρεια. Έτσι, η Πάφος έγινε το διοικητικό, οικονομικό και θρησκευτικό κέντρο του νησιού.

Κατά τη ρωμαϊκή περίοδο, το ιερό της Αφροδίτης έγινε το κέντρο του «Κοινού των Κυπρίων» που καταγινόταν με θρησκευτικά ζητήματα και τη λατρεία του ρωμαίου αυτοκράτορα, ενώ παράλληλα έλεγχε την κοπή χάλκινων νομισμάτων του νησιού. Η ρωμαϊκή περίοδος διήρκεσε από το 58 π.Χ.-330 μ.Χ. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, οι απόστολοι Παύλος και Βαρνάβας

επισκέφθηκαν την Πάφο, όπου κατόρθωσαν να εκχριστιανίσουν το Ρωμαίο Ανθύπατο, Σέργιο Παύλο και έτσι η Κύπρος έγινε το πρώτο νησί που απέκτησε Χριστιανό ηγέτη. Οι θρησκευτικές και πολιτιστικές δραστηριότητες

στο ιερό της Παλαιπάφου διακόπηκαν τον 4ο αι. μ.Χ., με τη διάδοση του Χριστιανισμού στο νησί.

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι η εποχή της ρωμαϊκής κυριαρχίας ήταν εποχή ειρηνική για τους Κυπρίους. Μαθαίνουμε, όμως, ότι η Κύπρος υπέφερε από σεισμούς, που προκάλεσαν μεγάλες καταστροφές στις πόλεις και στους κατοίκους. Όπως έκαναν σ' όλες τις επαρχίες τους, οι Ρωμαίοι άφησαν και στην Κύπρο πολλά μνημεία αρχιτεκτονικής, που σώζονται σε αρκετά καλή κατάσταση στις αρχαίες πόλεις του νησιού: το θέατρο, το γυμνάσιο, η αγορά, τα λουτρά, το υδραγωγείο της Σαλαμίνας· το θέατρο, το στάδιο, ο ναός του Απόλλωνα στο Κούριο· το θέατρο στους Σόλους. Από τη ρωμαϊκή εποχή, επίσης, είναι η οικία του Διονύσου στην Πάφο με τα μωσαϊκά δάπεδα που παριστάνουν σκηνές από τη ζωή του θεού του κρασιού.

Τον 4^ο αι. μ.Χ. η Ρώμη, σαν πρωτεύουσα του ρωμαϊκού κράτους, παραχώρησε τη θέση της στην Κωνσταντινούπολη και η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, στη Βυζαντινή. Η Κύπρος πέρασε στη δικαιοδοσία της Κωνσταντινούπολης και μπήκε έτσι, στη νέα μακρόχρονη περίοδο της ιστορίας της, σαν επαρχία του βυζαντινού κράτους. Η Κύπρος έζησε ειρηνικά τους πρώτους αιώνες της βυζαντινής κυριαρχίας. Τον 5^ο αι. η Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου αναγνωρίστηκε από τον αυτοκράτορα της Κωνσταντινούπολης ως ανεξάρτητη και αυτοκέφαλη. Αυτό έδωσε στον Αρχιεπίσκοπο της Κύπρου μεγάλο κύρος.

Την ειρηνική εποχή διέκοψαν τον 7^ο αι. μ.Χ. οι αραβικές επιδρομές. Οι Άραβες, εξορμώντας για να διαδώσουν τη μωαμεθανική θρησκεία και να επεκτείνουν το ισλαμικό κράτος στη Μεσόγειο, έκαναν την Κύπρο έναν από τους πρώτους τους στόχους. Οι επιδρομές των Σαρακηνών αναστάτωσαν τη ζωή των Παφίων και όλων των Κυπρίων για αρκετούς αιώνες. Η βυζαντινή αυτοκρατορία δεν μπορούσε πάντα να προστατέψει τους υπηκόους της και οι παράλιες πόλεις του νησιού καταστράφηκαν.

Κατά τη μεσαιωνική περίοδο η Παλαίπαφος ξαναβρήκε την παλιά της αίγλη και έγινε το κέντρο της περιφερειακής διοίκησης και επίβλεψης της παραγωγής ζάχαρης. Τότε, άλλαξε το όνομά της σε Κουβούκλια, ενώ σήμερα

ονομάζεται Κούκλια, από τα πολλά κουκλιά, δηλαδή κούκλες-αφιερώματα στη θεά Αφροδίτη, που βρέθηκαν στην περιοχή. Ο αρχαιολογικός χώρος και τα νεκροταφεία της Παλαιπάφου καταλαμβάνουν τη σημερινή θέση του χωριού Κούκλια, πάνω σε επιβλητικό υψίπεδο που απέχει 2 περίπου χιλιόμετρα από την παραλία, και επεκτείνονται και σε αρκετές τοποθεσίες, κυρίως στα βορειοανατολικά, στα νοτιοανατολικά και στα νοτιοδυτικά περὶχωρά του.

Η στρατηγικής σημασίας γεωγραφική θέση της Κύπρου, τα πλούσια δάση της και οι απεριόριστες ποσότητες χαλκού που περιείχε, προσέλκυσαν πολλούς κατακτητές από την αρχαιότητα. Στα χρόνια της Φραγκοκρατίας (1192-1489) πρωτεύουσα ήταν πια η Λευκωσία, αντί η Πάφος. Η Κύπρος ήταν ξακουστό βασίλειο με λαμπρούς βασιλιάδες. Αποτελούσε προέκταση της ευρωπαϊκής πολιτικής στην Ανατολική Μεσόγειο, σε εποχή που οι Μουσουλμάνοι έπαιρναν πίσω τα εδάφη που τους είχαν αφαιρέσει οι Σταυροφόροι.

Ο κυπριακός λαός, όμως, δεν έπαυε να είναι σκλαβωμένος και να υποφέρει. Η Πάφος, όπως και ολόκληρη η Κύπρος, από τη Φραγκοκρατία πέρασε στην εξουσία της Βενετίας (1489-1571 μ.Χ.) και μετά ακολούθησε η Τουρκοκρατία (1571-1878 μ.Χ.) και η Αγγλοκρατία (1878-1960 μ.Χ.), με τα γνωστά σε όλους δεινά που υπέφερε ο κυπριακός λαός.

Η ανεξάρτητη ζωή της Κυπριακής Δημοκρατίας άρχισε στις 16 Αυγούστου 1960. Ύστερα από τόσους αιώνες ξένης διακυβέρνησης και κατακτητών, για πρώτη φορά οι Κύπριοι είχαν τη δική τους εξουσία. Από τότε και οι Πάφιοι ανάσαναν τον αέρα της ελευθερίας και άρχισαν να προοδεύουν. Η πραγματική πρόοδος της Πάφου, όμως, επήλθε μετά την τουρκική εισβολή του 1974, στην Κύπρο. Οι σημαντικότεροι παράγοντες ανάπτυξης της πόλης της Πάφου ήταν, το γεγονός ότι οι πολύ ανεπτυγμένες τουριστικά πόλεις, Κερύνεια και Αμμόχωστος, είχαν πια σκλαβωθεί αλλά και η μεγάλη ανάγκη της Κύπρου να ορθοποδήσει μετά τον εισβολή και την κατοχή. Έτσι, σιγά σιγά η Πάφος άρχισε να γεμίζει με όλο και περισσότερα κτίρια και να ομορφαίνει με

διάφορα έργα. Σήμερα, αποτελεί μία πιο τις πλέον όμορφες πόλεις της Κύπρου και ο αγαπημένος προορισμός χιλιάδων τουριστών, που την επιλέγουν ακόμη και για να παντρευτούν.

Πηγές:

- Αριστείδου, Αικ. (1994). *Το Φρούριο της Πάφου (με σύντομη ιστορία της πόλης και των οχυρώσεών της)*. Λευκωσία.
- Βίκερς, Τζ. (1987). *ΚΥΠΡΟΣ: Θαλασσοφιλήτα Χώματα*. Λεμεσός: Κ.Π. Κυριάκου.
- Μαραγκού, Ά. (2003). *ΠΑΦΟΣ: Ο Μύθος, ο Χρόνος, ο Τόπος, ο Κόσμος*. Κύπρος: Δήμος Πάφου.
- Μούρεττος, Τ. (1998). *ΚΥΠΡΟΣ: Το νησί της Αφροδίτης*. Λευκωσία: Μόνα ΛΤΔ.
- Παμπόρης, Δ. (2010). *Κυπρίων Ιστορία και Νομίσματα*. Λευκωσία: Πάργα.
- Παπαγεωργίου, Κ. (2005). *Κυπριακή Αρχαιογνωσία*. Λευκωσία: Πάργα.
- Παυλίδης, Α. (2007). «*Η Κύπρος ανά τους αιώνες*», Τόμοι 1-3. Συλλογικός τόμος: «Κύπρος, από την αρχαιότητα ως σήμερα». Αθήνα: Κότινος.
- Προδρόμου, Π., Μπέντας, Π., Γαληροπούλου, Τ. (1996). *ΚΥΠΡΟΣ: Γεωγραφία, Οικονομία (τόμος Ζ')*. Λευκωσία: Κυριάκου Άγγελος Ο.Ε.

3. Η ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΦΟΥ ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ – Η ΠΑΦΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ

3.1. Αρχή της Πόλης της Πάφου - Χαλκολιθική Εποχή (3900-2500 π.Χ.)

Η πόλη της Πάφου και γενικά η δυτική Κύπρος κατοικήθηκε μετά την 7ή χιλιετία αντίθετα με τις νότιες και ανατολικές ακτές, όπου υπάρχουν σημάδια ανθρώπινης παρουσίας από αυτήν την χιλιετία.

Η αρχιτεκτονική της Χαλκολιθικής Εποχής περιλαμβάνει οικιστική και ταφική αρχιτεκτονική. Δεν υπάρχουν ενδείξεις, τουλάχιστον μέχρι σήμερα, ότι οι οικισμοί ήταν οχυρωμένοι. Επειδή η αρχιτεκτονική των οικιών διαφέρει από την αντίστοιχη αρχιτεκτονική της Νεολιθικής Εποχής, μερικοί αρχαιολόγοι συμπεραίνουν ότι πιθανόν νέοι κάτοικοι να εγκαταστάθηκαν στο νησί, μεταφέροντας τις δικές τους συνήθειες και το δικό τους τρόπο ζωής. Την χαλκολιθική περίοδο οι οικισμοί της Σουσκιούς και της Λέμπας μαρτυρούν τον νεολιθικό πολιτισμό της Κύπρου.

Άποψη του αρχαιολογικού χώρου της Λέμπας. Στο βάθος, η πειραματική κατασκευή των οικιών.

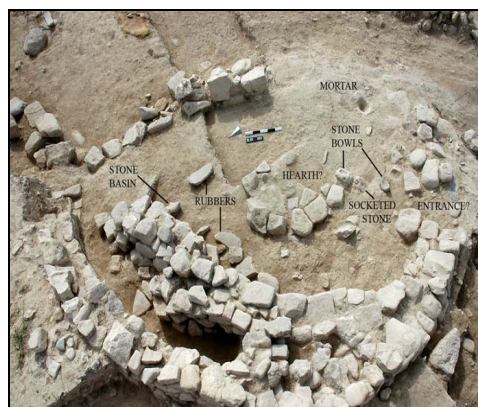
Στην περιοχή της Λέμπας χωριό της πόλης μετά από αρχαιολογική σκαπάνη ήρθαν στο φως οι οικισμοί των πρώτων κατοίκων. Οι οικίες ήταν υπέργειες με κυκλικές κατόψεις όπου ένας ξύλινος δοκός υποβάσταζε την στέγη. Τα

θεμέλια των οικιών και το κατώτερο μέρος ήταν κτισμένο με λίθους, ενώ το ανώτερο μέρος με πλίνθους. Η είσοδος των οικιών έβλεπε προς το νότο και τα παράθυρα ήταν μικρά σε ορθογώνιο σχήμα.

Στο κέντρο των μεγαλύτερων οικιών υπήρχαν εστίες (κυκλικές, τετράγωνες, ορθογώνιες) οι οποίες χρησίμευαν για να ζεσταθούν. Το δάπεδο τους ήταν καλυμμένο με γύψο ή συμπαγές στρώμα πηλού διαιρεμένο σε τμήματα, με λεπτά διαχωριστικά πλέγματα. Η στέγη ήταν φτιαγμένη από κλαδιά και ξύλα με παχιά επίστρωση πηλού, η οποία στηριζόταν σε ξύλινους δοκούς. Οι οικίες μέχρι τρία μέτρα διάμετρο χρησίμευαν ως κουζίνες και εργαστήρια ενώ οι μεγαλύτερες ως χώροι διαμονής. Επίσης ανάμεσα στις οικίες υπήρχαν τάφοι και λακκούβες οι οποίες χρησιμοποιούνταν ως αποθηκευτικοί χώροι και ως τουαλέτες.

Τα κατάλοιπα του χώρου όπου ετοιμαζόταν φαγητό, στον οικισμό της Λέμπας.

Σουσκίου Λαόνα: κάτοψη κτιρίου

Στη Σουσκίου ένα άλλο χωριό της πόλης βρέθηκαν οικίες, οι οποίες είναι ίδιες με αυτές του οικισμού της Λέμπας και τάφοι οι οποίοι ήταν συλημένοι από τον περασμένο αιώνα. Από τα ευρήματα που βρέθηκαν στον οικισμό της Σουσκίου και κυρίως από σταυρόσχημα ειδώλια, φαίνεται ότι λειτουργούσαν μικρά εργαστήρια. Είναι ήδη γνωστό ότι το εργαστήριο λειτουργούσε μέσα σε κτίριο στο οποίο διεξάγονταν και καθημερινές, οικιακές δραστηριότητες. Τέτοια κτίρια υπήρχαν πολλά στον οικισμό της Σουσκίου, ο οποίος θα υπήρξε ένα ιδιαίτερα ζωηρό κέντρο παραγωγής των εικονικών αυτών αντικειμένων.

3.2. Ρωμαϊκή Πάφος

Κατά την ρωμαϊκή εποχή η Πάφος ήταν η πρωτεύουσα της Κύπρου. Τον 15^ο αιώνα π.Χ. η Πάφος καταστράφηκε μετά από σεισμό και ανοικοδομήθηκε γρήγορα χάρη στον Αύγουστο τον τότε ρωμαίο κυβερνήτη της Κύπρου. Το 76/77 μ.Χ. ένας δεύτερος σεισμός καταστρέφει και πάλι την πόλη η οποία όμως ανοικοδομείται και πάλι στα ρωμαϊκά πρότυπα.

Την ρωμαϊκή εποχή η πόλη αποτελείτο από πολλούς υπαίθριους χώρους, πλατείες με περίστυλα, ναούς, λουτρά, θέατρα και υδραγωγεία. Σημειώνεται, επίσης, ότι κατά την διάρκεια αυτής της εποχής η πόλη είχε και λιμάνι. Στην βορειοδυτική πλευρά της πόλης βρισκόταν το πολεοδομικό κέντρο της νέας Πάφου, όπου είχαν κτιστεί τα κυριότερα δημόσια κτίρια. Τα κύρια κτίρια ήταν η Αγορά, το Ωδείο, το Ασκληπιείο. Τα κτίρια αυτά ήταν ευθυγραμμισμένα σε έναν άξονα με ανατολικοδυτική κατεύθυνση, όπου η δυτική μεριά κατέληγε σε ένα ναό που ήταν κτισμένος στον βράχο επάνω από το Ωδείο.

Η αγορά αποτελείτο από ένα τεράστιο υπαίθριο χώρο, με περίστυλο από κολόνες με κορινθιακά κιονόκρανα από γκρίζο γρανίτη. Το **Ωδείο**, δυτικά της αγοράς, είναι ένα μικρό ημικυκλικό θέατρο. Το Ασκληπιείο, νότια του Ωδείου, ήταν άμεσα συνδεδεμένο με το Ωδείο μέσω ενός περίστυλου διαδρόμου, ενώ ένας διάδρομος με ανατολικοδυτική κατεύθυνση το ένωνε με την αγορά.

Το ιερό αποτελείτο από τρία δωμάτια τα οποία ήταν διακοσμημένα με ζωγραφιές.

Αυτό όμως που συνάρπαζε στην Νέα Πάφο ήταν η ιδιωτική αρχιτεκτονική. Μια σπουδαία συλλογή από αρχαιότητες μας έχουν δοθεί, από τα σπίτια, εργαστήρια αλλά και τις δεξαμενές της ρωμαϊκής περιόδου, όπως το μαρμάρινο αγαλματάκι. Επίσης από ανασκαφές από το τμήμα αρχαιοτήτων έφεραν στο φως μια μεγάλη και πλούσια κατοικία της ρωμαϊκής περιόδου την οικία του Διόνυσου τη πρώτη του είδους της σε όλη την Κύπρο. Η πλούσια διακόσμηση αλλά και οι διαστάσεις του κτηρίου

Η οικία του Ορφέα.

οδήγησαν στη ταύτιση του ιδιοκτήτη με κάποιο ανώτερο ρωμαίο αξιωματούχο. Άλλες σημαντικές οικίες είναι του Ορφέα, του Θησέα και του Αιώνα. Τα σπίτια ήταν όλα κτισμένα γύρω από το αίθριο, που ήταν μια κεντρική αυλή με γύρω της όλα τα δωμάτια και φώτιζε όλο το σπίτι. Η τεχνική της αρχιτεκτονικής ήταν αρκετά προχωρημένη αφού όλες οι κατοικίες είχαν αποχετευτικό. Τα σπίτια ήταν διακοσμημένα με μωσαϊκά δάπεδα και οι τοίχοι ήταν ζωγραφισμένοι με γεωμετρικά και φυτικά μοτίβα και ανθρώπινες μορφές. Τα ψηφιδωτά ήταν διαδεδομένα στο ρωμαϊκό κόσμο και πολλά εργαστήρια ασχολούνταν με την κατασκευή τους με θέματα από τον κόσμο της μυθολογίας, πρόσωπα και μορφές από εικόνες της καθημερινότητας και γεωμετρικά μοτίβα με χρωματικούς συνδυασμούς.

Ο Θησέας σκοτώνει τον Μινώταυρο. Ψηφιδωτό από την οικία του Θησέα στην Πάφο.

3.3. Βυζαντινή Πάφος

Η Κύπρος για εννέα συνεχείς αιώνες ανήκε στη βυζαντινή αυτοκρατορία και τα χρόνια αυτά σημάδεψαν την ιστορία αλλά και τον χαρακτήρα του νησιού. Η βυζαντινή παράδοση είναι αυτή που ισχύει μέχρι και τις δικές μας μέρες. Στην Πάφο αυτήν την περίοδο είχε αρχίσει η παρακμή λόγω της διάδοσης του χριστιανισμού αλλά αφετέρου και των σεισμών που έπληξαν την πόλη. Η Αγορά, το Ωδείο, το Ασκληπιείο και ένα μέρος της οικίας του Διόνυσου καταστράφηκαν ολοσχερώς. Η πόλη ανοικοδομήθηκε αλλά είχε χάσει πλέον το παλιό της μεγαλείο.

Με το πέρασμα στα χριστιανικά χρόνια τα κύρια αρχιτεκτονικά οικοδομήματα της Νέας Πάφου ήταν οι εκκλησίες. Σημαντικότερες ήταν οι εκκλησίες κατακόμβες και οι βασιλικές εκκλησίες. Η παράδοση λέει ότι τριακόσιες εξήντα πέντε ήταν όλες οι εκκλησίες, μία για κάθε μέρα του χρόνου. Σήμερα περισσότερες από είκοσι πέντε καταθέτουν την μαρτυρία τους. Τα πρωτοχριστιανικά χρόνια οι χριστιανοί κρύβονταν για να προσευχηθούν, λόγω του ότι δεν είχε ακόμα διαδοθεί η νέα θρησκεία και έτσι οι πρώτες εκκλησίες ήταν σκαμμένες βαθιά σε βράχους κάτω από την γη. Μερικές από τις σπουδαίες εκκλησίες κατακόμβες ήταν ο Άγιος Αγαπητικός, ο Άγιος Ξορινός και ο Άγιος Μισητικός ενώ μέχρι σήμερα σώζεται ανέπαφη η εκκλησία της αγίας Σολομωνής.

Η Βασιλική της Χρυσοπολίτισσας

Σημαντικότερη βασιλική εκκλησία και η μεγαλύτερη που έχει ανασκαφεί στην Κύπρο, είναι η βασιλική της παναγίας Χρυσοπολίτισσας, στο ανατολικό άκρο της πόλης. Ήταν επτάκλιτη η οποία μετατράπηκε αργότερα σε πεντάκλιτη με γρανιτένιες και μαρμάρινες κολόνες και κορινθιακά κιονόκρανα. Η βασιλική είχε αρχικά 38 μέτρα πλάτος και 53 μέτρα μήκος. Η διακόσμησή της ήταν περίτεχνη με ψηφιδωτά να καλύπτουν τα πατώματα της, ενώ στην δυτική άκρη ο νάρθηκας ήταν διακοσμημένος με μωσαϊκά.

Τον 7^ο με 10^ο αιώνα μ.Χ. η Πάφος και ο κόσμος της δέχονταν συνεχώς επιδρομές. Λόγω των αραβικών επιδρομών στα τέλη του 7^{ου} αιώνα κτίστηκε σε μικρή απόσταση από το λιμάνι το φρούριο των Σαράντα Κολόνων. Το φρούριο αυτό, μαζί με το τα δύο καστέλια που βρίσκονται στο λιμάνι και τα τείχη που περιβάλλουν την πόλη, αποτέλεσαν τα οχυρωματικά έργα που προστάτευαν την Πάφο. Είναι ένα τετράπλευρο οικοδόμημα με ογκώδη εξωτερικό τοίχο, όπου περιβαλλόταν από βαθιά τάφρο. Η είσοδος του βρισκόταν στα ανατολικά και είχε συνολικά οκτώ πύργους.

Νέα Πάφος: Το Φρούριο των Σαράντα Κολόνων

3.4. Φράγκικη Πάφος

Η Πάφος την περίοδο αυτή παρέμεινε μια απομακρυσμένη επαρχία. Το μόνο που είχε απομείνει ήταν ερείπια από τις εκκλησίες και τις κατακόμβες. Στο λιμάνι υπήρχαν δύο πύργοι και ένα μεγάλο κάστρο. Το κάστρο αυτό αποτελούσε ένα φράγκικο πύργο μέρος του παράκτιου αμυντικού συστήματος της Κύπρου. Οι σεισμοί του 1159 και 1222 κατέστρεψαν ένα μεγάλο μέρος της πόλης και του λιμανιού. Μετά τους σεισμούς του 1222 μ.Χ. φτιάχτηκαν δύο νέα οχυρωματικά έργα. Το ένα ήταν μέρος του σημερινού κάστρου του λιμανιού και το άλλο ένας πύργος που κτίστηκε στα ερείπια του παλιού δυτικού μόλου.

Ξεχωρίζουν τη περίοδο αυτή τα φράγκικα λουτρά, η φραγκισκανή εκκλησία και ο φράγκικος καθεδρικός ναός που θεμελιώθηκε τον 14^ο αιώνα μ.Χ. και ανοικοδομήθηκε κατά την ενετική εποχή. Οι Φράγκοι επίσης έκτισαν διυλιστήριο παραγωγής ζάχαρης και ζαχαρόμυλους στέλνοντας στις άλλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες την πολύτιμη ζάχαρη της Κύπρου.

3.5. Ενετική Πάφος

Τον 16^ο αιώνα μ.Χ. βρήκε την Πάφο κάτω από βενετσιάνικη διοίκηση. Την περίοδο αυτή υπήρχε ένας μικρός οικισμός γύρω από το λιμάνι με ένα μεγάλο τετράπλευρο ψηλό πύργο. Δείγματα ενετικής αρχιτεκτονικής αποτελούν τα κατάλοιπα διαφόρων μεσαιωνικών γεφυριών, που σώζονται έως και σήμερα, όπως το περίφημο και πανέμορφο «Γεφύρι του Τζιλεφού», που είναι κτισμένο πάνω από τον ποταμό Διαρίζο.

3.6. Οθωμανική Πάφος

Από τις μαρτυρίες φαίνεται ότι η Πάφος είχε παραμεληθεί από τους Οθωμανούς κατακτητές της, με συνέπεια την πολεοδομική παρακμή της πόλης. Την περίοδο αυτή η πόλη της Πάφου βρισκόταν στην τοποθεσία της νέας Πάφου η οποία ήταν διαιρεμένη σε τρεις τομείς. Οι τρεις αυτοί τομείς ήταν η μητρόπολη όπου ζούσαν οι τούρκοι και αποτελείτο από 150 σπίτια περίπου, τον ελληνικό τομέα που ονομάζεται Κτήμα και περιείχε 50 σπίτια και την Μαρίνα από το αρχαίο όνομα της Πάφου που είχε 80 οικογένειες Έλληνες και Τούρκους. Η μητρόπολις μαζί με το Κτήμα σχημάτιζαν μια συνεχόμενη πόλη που ήταν κτισμένη σε ένα βραχώδη λόφο. Τα σπίτια ήταν κτισμένα με σκληρή και αδιαμόρφωτη πέτρα. Η μαρίνα αποτελούσε μια

περιοχή γεμάτη ερείπια, όπου οι οικογένειες έμεναν σε πρόχειρα επιδιορθωμένα κατάλοιπα μεγάρων όπου κάθε σπίτι είχε τον κήπο του.

Σημαντικό γεγονός αρχιτεκτονικά ήταν η επιδιόρθωση του φρουρίου του λιμανιού της Πάφου, μετά από διαταγή του τότε διοικητή της Κύπρου και του έδωσε την μορφή που έχει σήμερα, κάτι που επιβεβαιώνεται από την μαρμάρινη επιγραφή στην είσοδο του φρουρίου. Η ανοικοδόμηση του φρουρίου έγινε το 1586. Το φρούριο του λιμανιού είναι καλά διατηρημένο μέχρι σήμερα και έχει ορθογώνιο σχήμα. Το πλάτος του είναι 17 μέτρα και το μήκος του 33 μέτρα. Είναι διώροφο με ύψος 21 μέτρα και η οροφή του προστατεύεται από ένα πέτρινο τείχος με πολεμίστρες κατά μήκος. Η είσοδος του βρίσκεται στην ανατολική πλευρά και συγκοινωνεί με την ξηρά με πέτρινη δίοδο, ενώ στην νότια πλευρά του στην είσοδο του λιμανιού, υπήρχε ένας πύργος που χρησίμευε ως φάρος. Στον όροφο του φρουρίου υπήρχαν τρία δωμάτια όπου έμενε η φρουρά.

Το χαμάμ, τουρκικό λουτρό στην Πάφο, κατάλοιπο της Οθωμανικής Πάφου.

3.7. Η Πάφος της Αγγλικής Αποικιοκρατίας

Στις αρχές του Αιώνα η Πάφος δεν ήταν παρά μια πολύ μικρή πολίχνη, που με την αυγή της Αγγλοκρατίας άρχισε και η ανάπτυξη της πόλης. Η εξέλιξη της Πόλης πριν από το 1940 δεν στηριζόταν σε οποιανδήποτε επιστημονική μελέτη ή πολεοδομικό σχεδιασμό. Ο σχεδιασμός και η κατασκευή των κτιρίων γινόταν από τους αρχιμαστόρους και τους κτίστες χρησιμοποιώντας την εμπειρία και το μεράκι τους με μαεστρία.

Τα πρώτα χρόνια της Αγγλοκρατίας οι Άγγλοι έφτιαξαν τους πρώτους αμαξωτούς δρόμους, αφού μέχρι αυτή την περίοδο δεν υπήρχαν δρόμοι και οι χερσαίες συγκοινωνίες ήταν απελπιστικές και όλα τα δρομολόγια γίνονταν από την θάλασσα προς τις άλλες πόλεις. Το 1898 περατώθηκε και ο δρόμος Λεμεσού-Πάφου ο οποίος είχε κακοκατασκευαστεί και με τις πρώτες βροχές έγινε άβατος.

Την προαναφερόμενη περίοδο κτίστηκαν αρκετά νεοκλασικά κτίρια στην Πόλη μερικά από τα οποία διατηρούνται και προβάλλουν την Πάφο μέχρι σήμερα όπως τα κτίρια της Επαρχιακής Διοίκησης, του παλαιού Ταχυδρομείου, της Αστυνομίας. Τα κτίρια του Δημαρχείου της Βιβλιοθήκης και του Ιακώβειου σταδίου και των εκπαιδευτηρίων ανεγέρθηκαν στις αρχές του Αιώνα. Τα πρώτα ελληνικά σχολεία της περιόδου αυτής ήταν το Αρρεναγωγείο του Αγίου Κενδέα (1878), το παρθεναγωγείο (1880) το σχολαρχείο (1889) και το γυμνάσιο Πάφου ενώ το 1880 κατασκευάζεται και το πρώτο αναγνωστήριο η Ομόνοια. Το 1905 κατασκευάστηκε και το πρώτο νοσοκομείο στην Πάφο το οποίο είχε 22 κρεβάτια και στοίχισε 800 λίρες και αποτελούσε το καύχημα των Παφιτών. Το 1910 κτίστηκε το πρώτο καλλιμάρμαρο της πόλης, το Νεοφύτειον Αρρεναγωγείο που ήταν δωρεά του δημάρχου. Με την εμφάνιση του ηλεκτροφωτισμού γύρω στο 1920 έχουμε την ανέγερση σημαντικών κτηρίων όπως το Α' Γυμνάσιο, το Δημήτρειο Παρθεναγωγείο, το Ιακώβειο

Γυμναστήριο με τα προπύλαια του και το Νηπιαγωγείο της Μητρόπολης τα οποία ήταν όλα σε κλασσικό ρυθμό για να θυμίζουν την πατρίδα σε μια αγωνιώδη προσπάθεια επιβίωσης σε ανταγωνισμό με το Οθωμανικό Στοιχείο και συλλογική αντίσταση στον Αγγλικό Ζυγό.

Σημαντικά γεγονότα κατά την Περίοδο της Αγγλοκρατίας επηρέασαν την εξέλιξη της Πόλης. Τα γεγονότα αυτά ήταν ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, το κίνημα του 1931, ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος και ο Αγώνας του 1955-59, όπου η ανάπτυξη της πόλης άρχισε την πτώση της.

Μέχρι το 1963 οι αρμόδιες αρχές, η Επαρχιακή Διοίκηση, απαιτούσε την έκδοση άδειας οικοδομής στις οποίες υποβάλλονταν υποτυπώδη σχέδια παρά αρχιτεκτονικά σχέδια. Από την περίοδο αυτή άλλαξε και ο τρόπος και τα υλικά που χρησιμοποιούνται όπως το σπλισμένο σκυρόδεμα αντί της πέτρας και του ξύλου. Μετά το 1963 άρχισε η θεσμοθέτηση της υποβολής μελετών από προσοντούχους Αρχιτέκτονες και Πολιτικούς Μηχανικούς μέχρι που φτάσαμε στο 1990 όπου εφαρμόζεται ο Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας νόμος ο οποίος άλλαξε άρδην το τρόπο εκπόνησης των μελετών και την ανάπτυξης της Πόλης.

Το Δημαρχείο της Πάφου.

3.8. Η Πάφος μετά την Αγγλική Αποικιοκρατία

Το 1963 ξέσπασαν στην πόλη της Πάφου οι διακοινοτικές ταραχές οι οποίες διέλυσαν το κέντρο της πόλης, το οποίο έγινε θέατρο πολεμικών συγκρούσεων. Η πόλη χωρίστηκε στα δύο και οι Τουρκοκύπριοι κλείστηκαν στην συνοικία τους, τον Μούτταλο, στην οποία απαγορευόταν η είσοδος σε Ελληνοκυπρίους. Μέχρι το 1974 η πόλη έπαψε να έχει ουσιαστική ανάπτυξη στο κέντρο και άρχισε να αναπτύσσεται προς τα Βόρεια και Ανατολικά και πολύ λίγο προς την Κάτω Πάφο.

Η περίοδος μεταξύ 1963 έως το 1974 χαρακτηρίζεται με μία ανάπτυξη της Πόλης προς τα Βόρεια και Ανατολικά σαν αποτέλεσμα της Αστυφιλίας και της επιθυμίας των κατοίκων των χωριών της Επαρχίας να μετακομίσουν στην Πόλη για καλύτερη μόρφωση των παιδιών τους και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης.

Το 1974 ένα συνταρακτικό γεγονός επηρεάζει τα γεγονότα και την ανάπτυξη της Πόλης. Η Τούρκικη Εισβολή και η εγκατάλειψη της συνοικίας του Μουττάλου από τους Τουρκοκύπριους, καθώς και εγκατάσταση Ελληνοκυπρίων προσφύγων στα τουρκοκυπριακά σπίτια και υποστατικά, δημιούργησε μια νέα δυναμική στην εξέλιξη της Πόλης. Η απώλεια των παραθαλάσσιων περιοχών της Αμμοχώστου και της Κερύνειας δημιούργησε μεγάλη αύξηση των υποδομών των τουριστικών και ξενοδοχειακών μονάδων στην Παραλιακή Ζώνη και η ανάπτυξη της Πόλης άρχισε να μεταφέρεται προς την πεδιάδα της Πάφου. Η περιοχή μεταξύ του Κτήματος και της Κάτω Πάφου άρχισε να κτίζεται και να επεκτείνεται σε αρδευόμενες περιοχές σε όλες της διευθύνσεις περιμετρικά του κέντρου. Η μεγάλη ζήτηση και η ανάπτυξη των παραλιακών ζωνών, όπως και η ανέγερση μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων, τα οποία φυτρώνουν σαν μανιτάρια, δημιούργησαν ένα μεγάλο οικοδομικό τοίχος εμποδίζοντας την πρόσβαση και την θέα προς την θάλασσα.

Φωτογραφία
οδού Τεπελενίου

Ταυτόχρονα με την περιμετρική ανάπτυξη της πόλης παρατηρείται και ανέγερση μεγάλων συγκροτημάτων εντός του κέντρου της Πόλης, τα οποία αναπτύσσονται σε ύψος. Υπάρχουν περιοχές και οδοί στις οποίες συνυπάρχουν χρήσεις και οικοδομήματα τα οποία ανεγέρθηκαν σε διάφορες δεκαετίες από το 1940 μέχρι σήμερα. Ένα παράδειγμα με οικοδομήματα διαφορετικών χρονολογιών φαίνεται στην πιο πάνω φωτογραφία.

Στις παρακάτω αεροφωτογραφίες φαίνεται η Πάφος πως ήτανε το 1963 και πως εξελίχθηκε και αναπτύχθηκε με το πέρασμα των χρόνων και συγκεκριμένα το 1993 και το 2008 μέσα από αυτά τα γεγονότα.

Αεροφωτογραφία
1963: Νοτιοδυτικό
τμήμα της πόλης της
Πάφου

Αεροφωτογραφία του 1963: Κέντρο της πόλης της Πάφου

Το 1963 παρατηρούμε ότι η Πάφος δεν ήταν καθόλου αναπτυγμένη εκτός από το κέντρο της πόλης. Το κέντρο της Πάφου είναι η μοναδική περιοχή η οποία είναι κατοικήσιμη μαζί με μια μικρή περιοχή κοντά στο λιμανάκι της Πάφου η οποία είναι αραιοκατοικημένη, αντίθετα με το κέντρο της πόλης, το οποίο είναι πυκνοκατοικημένο. Επίσης στο κέντρο της πόλης υπάρχουν πολλοί δρόμοι για την διακίνηση των κατοίκων, ενώ έξω από το κέντρο βλέπουμε μεγάλες εκτάσεις χωραφιών με ελάχιστους δρόμους οι οποίοι οδηγούν στις παραλιακές περιοχές. Είναι γενικά μια πόλη με μικρή ανάπτυξη στο κέντρο της, με ένα απομακρυσμένο λιμανάκι.

Από την αεροφωτογραφία του 1993 βλέπουμε ότι η Πάφος δεν έχει καμία σχέση με αυτήν του 1963. Η Πάφος με την πάροδο όλων αυτών των χρόνων παρατηρούμε ότι έχει αναπτυχθεί πολύ. Παρατηρούμε ότι το κέντρο της πόλης έχει πυκνοκατοικηθεί περισσότερο από το 1963 με αποτέλεσμα η

ανάπτυξη της πόλης να έχει μετατοπιστεί έξω από την πόλη και ειδικότερα προς τα νοτιοδυτικά της Πάφου και κοντά στο λιμανάκι. Βλέπουμε δηλαδή μια αντίθετη εικόνα από αυτήν του 1963, όπου έχουμε μια πόλη πυκνοκατοικημένη με ελάχιστες περιοχές χωρίς τσιμέντο.

Αεροφωτογραφία 1993: Πόλη της Πάφου

Στην αεροφωτογραφία του 2008 παρατηρούμε ότι σε σχέση με το 1993 η πόλη της Πάφου δεν παρουσιάζει σημαντικές αλλαγές όσο αφορά την ανάπτυξη, αφού οι περιοχές οι οποίες παλαιότερα δεν ήταν κατοικήσιμες ούτε αυτήν την περίοδο κατοικήθηκαν. Ελάχιστες ήταν αυτές που είχαν

κατοικηθεί, ενώ οι περισσότερες παρέμειναν απείραχτες. Από τα πιο πάνω συμπερένουμε ότι η ανάπτυξη της Πάφου έχει μείνει στάσιμη τα τελευταία 15 χρόνια.

Αεροφωτογραφία 2008:Πόλη της Πάφου

Πηγή:

- Βίκερς, Τζ. (1987). *ΚΥΠΡΟΣ: Θαλασσοφίλητα Χώματα*. Λεμεσός: Κ.Π. Κυριάκου.
- Μαραγκού, Α. (2003). *ΠΑΦΟΣ: Ο Μύθος, ο Χρόνος, ο Τόπος, ο Κόσμος*. Κύπρος: Δήμος Πάφου.
- Μούρεττος, Τ. (1998). *ΚΥΠΡΟΣ: Το νησί της Αφροδίτης*. Λευκωσία: Μόνα ΛΤΔ

4. Η ΠΑΦΟΣ ΣΗΜΕΡΑ

4.1. Πάφος: μια Πόλη, μια Ιστορία, μια Παράδοση

Η σημερινή Πάφος αποτελεί ένα αμάλγαμα ελληνικότητας, ιστορίας, παράδοσης και ομορφιάς, που προσπαθεί να συγκεράσει τη σύγχρονη ζωή, την τουριστική ανάπτυξη και την ποιότητα των κατοίκων της. Η ραγδαία ανάπτυξη που είχε τις τρεις τελευταίες δεκαετίες τη μεταμόρφωσε σε ένα πολυδύναμο κέντρο, που έχει τις δικές του αυτοδύναμες υπηρεσίες και τα δικά του Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, μια πολυφωνία εφημερίδων, τηλεοράσεων και τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών.

Η Πάφος σήμερα είναι ένα ενιαίο σύνολο, που απαρτίζεται από το Κτήμα (την κεντρική Πάφο), την περιοχή των Τάφων των Βασιλέων, την Κάτω Πάφο και το λιμανάκι. Αποτελεί έναν κόσμο πολύχρωμο, πολύβουο, αντιπροσωπευτικό της σύγχρονης αντιμετώπισης της ζωής, διαφορετικό από αυτόν που αποτελούσε στο παρελθόν η Πάφος: τεράστιες εκτάσεις χωραφιών με χρυσά στάχια, σπασμένες αρχαίες κολόνες, πέτρινα σπίτια με το γνωστό «παφίτικο γείσο» και τις «δόμες». Η Πάφος είναι η μελλοντική πολιτιστική πρωτεύουσα της Κύπρου, αφού αποτελεί τον κατεξοχήν ποιοτικό τουριστικό προορισμό του νησιού. Ωστόσο, συμβαδίζει με τον 21^ο αιώνα, σε ένα δύσκολο εγχείρημα, αφού προσπαθεί να συγκεράσει την ιστορία και την παράδοση που αποτελεί τον συνδετικό κρίκο της σύγχρονης ζωής.

4.2. Τα Αξιοθέατα της Πάφου

Η σύγχρονη Πάφος συνδέεται με την παλιά πόλη με μια σχέση εξάρτησης, αφού η Πάφος ολόκληρη είναι η ίδια η ζωντανή παράδοση. Παντού ανιχνεύονται οι περιγραφές της πολίχνης στις αρχές του 20^{ου} αιώνα: το κέντρο της πόλης παραμένει η μεγάλη πλατεία με τις «αρτιμαθκίες» (είδος δέντρων) και τους πέντε δρόμους, τα παλαιά κτίρια της Αστυνομίας και του ξενοδοχείου «Νέος Όλυμπος», αν και συντηρημένα, παραμένουν τα ίδια και

παραπέμπουν σε άλλες εποχές. Επιπλέον, υπάρχουν ακόμη η υπέροχη θέα από την Έξω Βρύση, η πλατεία Κωστή Παλαμά και το αρχοντικό του Λοΐζου Φιλίππου, ενώ ο «κοιμώμενος έρωτας» συνεχίζει να κοιμάται νηφάλια ανάμεσα στα κρύα νερά των σιντριβανιών. Οι κατεξοχήν οικιστικοί χώροι της νέας πόλης παραμένουν η καρδιά της πόλης όσο και οι συνοικίες Πάνω και Κάτω Περβόλια, αλλά και η συνοικία Μούτταλος στα δυτικά, όπου κατοικούσαν Τουρκοκύπριοι μέχρι το 1974. Τέλος, το σήμα κατατεθέν της πόλης παραμένει η είσοδος της Πάφου, με τα ελληνοπρεπέστατα Γυμνάσια, τα Προπύλαια, το Δημαρχείο, τη Βιβλιοθήκη και τη «Στήλη της 28^{ης} Οκτωβρίου».

4.2.1. Η Ελληνοπρεπέστατη Είσοδος της Πάφου

Η ελληνοπρέπεια της Πάφου φαίνεται από την είσοδο της πόλης. Ελληνικές μνήμες και συναισθήματα ξυπνούν παρατηρώντας την προτομή του ποιητή Διονύσιου Σολωμού (στήθηκε το 1951) στην ομώνυμη μικρή πλατεία, καθώς και τα εκπαιδευτήρια στην λεωφόρο Γρίβα Διγενή: το «Γυμνάσιο Νικόλαου Ι. Νικολαΐδη» (κτίστηκε το 1928 κι αποτελεί το αρχαιότερο σχολείο Μέσης Εκπαίδευσης της Πάφου), το «Α΄ Λύκειο Εθνάρχη Μακαρίου Γ΄» (κτίστηκε το 1960,) το «Ιακώβειο Γυμναστήριο» (τα προπύλαιά του κτίστηκαν στα 1910-1929) και το «Δημήτρειο Δημοτικό Σχολείο Πάφου» (κτίστηκε ο 1928). Απέναντι από «Δημήτρειο» δεσπόζει η «Στήλη 28^{ης} Οκτωβρίου» και η «Πλατεία 28^{ης} Οκτωβρίου 1940». Γύρω από την Πλατεία αυτή χτυπά η καρδιά της Πάφου: το Δημαρχείο της πόλης (κτίστηκε το 1955), η Δημοτική Βιβλιοθήκη (κτίστηκε το 1946), η Λέσχη Ευσέβεια, ο Δημοτικός Κήπος και το σιντριβάνι με τον κοιμώμενο Έρωτα.

4.2.2. Ο Καθεδρικός Ναός του Αγίου Θεοδώρου και η Ιερά Μητρόπολη Πάφου

Ο Καθεδρικός ναός του Αγίου Θεοδώρου κτίστηκε το 1896 και βρίσκεται δυο βήματα από την πλατεία Κωστή Παλαμά. Στην αυλή της εκκλησίας βρίσκεται η Ιερά Μητρόπολη Πάφου, που κτίστηκε το 1910. Τη χριστιανική προσήλωση

και ευλάβεια αντιπροσωπεύει το Βυζαντινό Μουσείο της Ιεράς Μητροπόλεως, στο οποίο φαίνεται η εικόνα της υψηλής καλλιτεχνικής στάθμης της βυζαντινής τέχνης στην περιοχή. Εκεί διαφυλάσσονται ως «κόρη οφθαλμού» οι σημαντικότερες φορητές εικόνες της επαρχίας Πάφου, καθώς και μια μεγάλη συλλογή από αγιογραφίες και εκκλησιαστικά είδη που χρονολογούνται από το τέλος του 12^{ου} αιώνα μέχρι τις αρχές του 19^{ου} αιώνα.

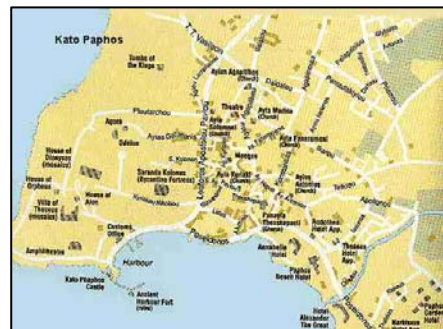
4.2.3. Η Κάτω Πάφος και το Αρχαιολογικό της Πάρκο

Η περιοχή της πόλης της Πάφου διαιρείται, σήμερα, σε δύο διοικητικά

τμήματα: την Πάνω Πάφο (Κτήμα) και την Κάτω Πάφο, που απείχαν μεταξύ τους δύο περίπου χιλιόμετρα, παλαιότερα, ενώ τα τελευταία χρόνια έχουν σχεδόν ενωθεί. Το πρώτο τμήμα αποτελεί το διοικητικό κέντρο της πόλης και επαρχίας, ενώ το δεύτερο αποτελεί μία μικρότερη κοινότητα που

εξελίχθηκε σε σημαντικό θέρετρο με πολυάριθμα κέντρα αναψυχής και ξενοδοχεία. Η Πάφος θεωρείται από τους καλύτερους τουριστικούς προορισμούς με περιεχόμενο, ακριβώς γιατί παρουσιάζει μία πολύμορφη εικόνα: κοσμικά ξενοδοχεία που βρίσκονται στο παραλιακό μέτωπο σε απόσταση αναπνοής από το Αρχαιολογικό Πάρκο, τα νυχτερινά κέντρα και τα ωραία εστιατόρια, τα ουζερί, τα μεζεδοπωλεία και τις ξακουστές για τους μεζέδες τους ψαροταβέρνες. Με λίγα λόγια, μπορεί να γευτεί στο ίδιο το πλατύσκαλό του την ιστορία του τόπου που επισκέπτεται.

Ολόκληρη η Κάτω Πάφος είναι ένα ζωντανό μουσείο που περικλείεται από τείχη και προστατεύεται από το κύμα της Μεσογείου. Πρόκειται για μια σύγχρονη πόλη κτισμένη επάνω σε μίαν άλλη αρχαία πολιτεία. Καταλαμβάνει το χώρο μιας μικρής χερσονήσου και το

λιμανάκι της, καθώς επίσης και τους σπουδαιότερους αρχαιολογικούς χώρους ολόκληρης της Κύπρου. Από το 1981, ολόκληρη η πόλη της Κάτω Πάφου είναι κάτω από την προστασία της παγκόσμιας κληρονομιάς της Ουνέσκο. Ένα μεγάλο μέρος του παραλιακού κομματιού της πόλης αποτελεί το αρχαιολογικό πάρκο, στον περιφραγμένο χώρο του οποίου μπορεί ο επισκέπτης να δει πολλά και διάφορα αρχαιολογικά ευρήματα: τις γνωστές ρωμαϊκές επαύλεις με τα ψηφιδωτά, την οικία του Θησέα, του Διόνυσου και το Αιώννα, αλλά και το μικρό Ωδείο (1^{ος} αι. μ.Χ.), το φρούριο των Σαράντα Κολόνων, τον φάρο και γενικά μια ολόκληρη περιοχή που είναι κατάσπαρτη από τάφους και ερείπια.

Το αρχαίο Ωδείο και τα περίφημα ρωμαϊκά ψηφιδωτά, από τον αρχαιολογικό χώρο της Κάτω Πάφου, αποτελούν μέρος της παγκόσμιας κληρονομιάς της Ουνέσκο.

Το Αρχαιολογικό Πάρκο της Κάτω Πάφου

(πηγή: <http://www.moi.gov.cy>)

4.2.4. Το Κάστρο της Κάτω Πάφου

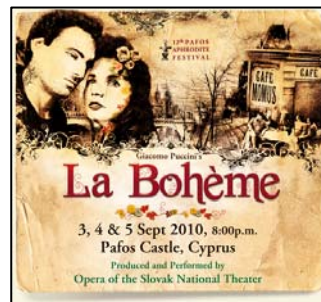
Το κάστρο της Κάτω Πάφου είναι το φρούριο του λιμανιού και αποτελεί πόλο έλξης αλλά και σημείο αναφοράς της πόλης. Αποτελεί μεσαιωνικό οικοδόμημα, κτισμένο δυτικά του λιμανιού της Πάφου. Το κύριο σώμα του φρουρίου αποτελείται από φραγκικό πύργο με αυλή, που είχε αντικαταστήσει παλαιό βυζαντινό φρούριο. Όπως σώζεται σήμερα το φρούριο ξανακτίστηκε από τους Τούρκους στη βάση του δυτικού αρχαίου κυματοθραύστη και πάνω στα ερείπια φρουρίου των Λουζινιανών, που είχε ενισχύσει ο βασιλιάς Ιάκωβος Α΄, το 1391.

Το φρούριο αυτό αντιπροσωπεύει μόνο ένα μικρό μέρος των οχυρωματικών έργων της Πάφου, που απέβλεπαν στην προστασία του λιμανιού και της πόλης από ξένες επιδρομές (των Αράβων, των Γενουατών κ.ά.). Η ασφάλεια του λιμανιού της Πάφου είχε ιδιαίτερη σημασία, επειδή τούτο διαδραμάτιζε πολύ σημαντικό ρόλο στον έλεγχο και την άμυνα ενός μεγάλου μέρους του νησιού το οποίο υπέφερε συχνά από επιδρομές. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο οι Βυζαντινοί διατηρούσαν στην Πάφο φρούριο και τείχη. Στη μακρά ιστορία του, το φρούριο αυτό γνώρισε πολλούς κατακτητές και διαδραμάτισε το δικό του σημαντικό ρόλο στην άμυνα όχι μόνο της Πάφου, αλλά και ολόκληρης της Κύπρου.

4.2.5. Η Πλατεία της Κάτω Πάφου

Η πλατεία, μπροστά από το λιμάνι και κοντά στο κάστρο, της Κάτω Πάφου έχει φιλοξενήσει τα μεγαλύτερα θεάματα που έχουν γίνει στην Κύπρο σήμερα, όπως είναι μεγάλες συναυλίες, αλλά και η παραγωγή και παρουσίαση όπερας που διοργανώνεται, κάθε χρόνο το καλοκαίρι, από τον Δήμο Πάφου σε συνεργασία με άλλους φορείς. Έτσι, η Πάφος έχει πια

καταγραφεί στη συνείδηση των Κυπρίων αλλά και των ξένων ως η μελλοντική πολιτιστική πρωτεύουσα του νησιού.

4.2.6. Το Λιμάνι της Κάτω Πάφου

Το λιμάνι της Πάφου λειτουργεί από αρχαιοτάτων χρόνων, όπως προαναφέρθηκε σε προηγούμενα κεφάλαια. Στο χώρο του λιμανιού δεσπόζει και το μεσαιωνικό κάστρο της Κάτω Πάφου και η όμορφη πλατεία της. Ο χώρος του λιμανιού είναι μία αξέχαστη εμπειρία για τον καθένα, ιδίως κατά τις βραδινές ώρες κατά τις οποίες μπορεί να ζήσει έντονες μαγευτικές εικόνες. Το μικρό γραφικό λιμανάκι είναι ιδεώδες για συναντήσεις και για γεύμα, σε ένα από τα πολλά εστιατόρια και ψαροταβέρνες που το περιτριγυρίζουν.

4.2.7. Οι Τάφοι των Βασιλέων

Οι «Τάφοι των Βασιλέων» είναι μια απέραντη περιοχή χωρίς αρχή και τέλος, στην τοποθεσία «Παλαιόκαστρα», λίγα χιλιόμετρα μακριά από το κέντρο της

Πάφου. Ανάγονται στην προπολεμαϊκή περίοδο της Πάφου, η οποία μπορεί να μην άφησε δείγματα της καθημερινής ζωής των κατοίκων της, άφησε, όμως, δείγματα μιας μεγαλοπρεπέστατης ταφικής αρχιτεκτονικής, δείχνοντας τη λαμπρότητα και το μέγεθος του πολιτισμού της Νέας Πάφου. Οι τάφοι

αυτοί κτίστηκαν, κατά κύριο λόγο, κατά τη διάρκεια του 3^{ου} αι. π.Χ., και χρησιμοποιήθηκαν και κατά τη διάρκεια των ρωμαϊκών χρόνων. Οι ειδικοί πιστεύουν ότι, αναμφίβολα, το πρότυπο αυτού του είδους ταφικής αρχιτεκτονικής προέρχεται από την Αλεξάνδρεια. Αξιοσημείωτο είναι, μάλιστα, και το γεγονός ότι στη βορειότερη άκρη των Τάφων υπάρχουν μεγαλοπρεπέστατοι τάφοι λαξεμένοι στο βράχο, που δεν υπάρχουν σε κανένα άλλο μέρος της Κύπρου.

Οι «Τάφοι των Βασιλέων» είναι γνωστοί και ως «Πολιτεία των Νεκρών», καθώς μοιάζει με φάντασμα πολιτείας η οποία, μισοκρυμμένη στο χώμα,

προβάλλει τους σκαλισμένους στο βράχο διαδρόμους της, τις τετράγωνες αυλές της, τις δωρικές της κολόνες και τις ξεσκεπάστες αίθουσες με τους κίονες, στο φως του ήλιου. Πολλοί από τους λαξεμένους στο βράχο τάφους είχαν εσωτερικούς χώρους διακοσμημένους με τοιχογραφίες και ζωγραφιές, που απεικόνιζαν τις

χαρές του πάνω κόσμου, όπως μοτίβα λουλουδιών αλλά και γλυπτά, σαν τον μαρμάρينو λέοντα που βρίσκεται στο αρχαιολογικό μουσείο της Πάφου. Στους τάφους βρέθηκαν πολλά και πλούσια αναθήματα, όπως πολύτιμα χρυσά περιδέραια, δακτυλίδια με μορφή φιδιών και άλλα κοσμήματα, αλλά και νομίσματα και αγγεία, που αποδεικνύουν, αναμφίβολα, ότι οι τάφοι αυτοί προορίζονταν για βασιλικές ταφές. Οι «Τάφοι των Βασιλέων» αποτελούν το πλέον εντυπωσιακό παράδειγμα

αρχιτεκτονικής στην πόλη της Νέας Πάφου και αντικατοπτρίζουν τον πλούτο και τον υψηλό βαθμό τέχνης στον οποίο είχε φθάσει η Ελληνιστική Πάφος.

4.2.8. Η Παλαίπαφος

Αρχαιολογικές ανασκαφές στην περιοχή της Παλαιπάφου, εκεί που σήμερα βρίσκεται το χωριό Κούκλια, έφεραν στο φως αρχαιότητες από όλες τις εποχές. Έτσι, επιβεβαιώνεται ότι η πόλη-βασίλειο της Πάφου υπήρχε από την εποχή του Μυκηναϊκού Αποικισμού, δηλαδή από το 1200 π.Χ. Έκτοτε και μέχρι την εποχή της εμφάνισης του Χριστιανισμού, η Πάφος ήταν το πιο σημαντικό κέντρο λατρείας του νησιού.

Τον Σεπτέμβρη του 1980 η Παλαίπαφος, μαζί με τη Νέα Πάφο, εντάχθηκαν στον κατάλογο των Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO. Τα σημαντικότερα μνημεία της Παλαιπάφου, όπως αναφέρονται από το τμήμα Αρχαιοτήτων Κυπριακής Δημοκρατίας, της επαρχίας Πάφου, είναι:

- Το Ιερό της Αφροδίτης
- Η Μεσαιωνική Αγρεύπαλη
- Η Εκκλησία της Παναγίας της Καθολικής
- Η Οικία της Λήδας
- Η βορειοανατολική Πύλη του Οχυρωματικού Περιβόλου
- Ο Οχυρωματικός Περίβολος και το Ανάκτορο στη θέση Χατζή Αππουλάχ
- Νεκροπόλεις
- Μεσαιωνικός Ζαχαρόμυλος

Πηγές:

- Αριστείδου, Αικ. (1994). *Το Φρούριο της Πάφου (με σύντομη ιστορία της πόλης και των οχυρώσεών της)*. Λευκωσία.
- Βίκερς, Τζ. (1987). *ΚΥΠΡΟΣ: Θαλασσοφίλητα Χώματα*. Λεμεσός: Κ.Π. Κυριάκου.
- Μαραγκού, Α. (2003). *ΠΑΦΟΣ: Ο Μύθος, ο Χρόνος, ο Τόπος, ο Κόσμος*. Κύπρος: Δήμος Πάφου.
- Μούρεττος, Τ. (1998). *ΚΥΠΡΟΣ: Το νησί της Αφροδίτης*. Λευκωσία: Μόνα ΛΤΔ.
- Παυλίδης, Α. (2007). «*Η Κύπρος ανά τους αιώνες*», Τόμοι 1-3. Συλλογικός τόμος: «Κύπρος, από την αρχαιότητα ως σήμερα». Αθήνα: Κότινος.

4.3. Σημαντικά Μουσεία της Πάφου

Η Πάφος αποτελούσε κάποτε πρωτεύουσα της Κύπρου, σήμερα, όμως, ολοένα και περισσότερο, τείνει να αποτελέσει τη μελλοντική πολιτιστική πρωτεύουσα του νησιού. Του λόγου το αληθές αποδεικνύει και η πληθώρα των μουσείων που υπάρχουν και λειτουργούν στην πόλη και επαρχία Πάφου.

4.3.1. Αρχαιολογικό Μουσείο Πάφου

Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Πάφου βρίσκεται στη Γρίβα Διγενή 43, της Πάφου. Στεγάζει κυπριακές αρχαιότητες από την περιοχή της Πάφου, που χρονολογούνται από τη Νεολιθική εποχή έως το 1700 μ.Χ. Η συλλογή εκθεμάτων του είναι πολύ εντυπωσιακή, αφού προέρχονται κυρίως από την Παλαίπαφο (Κούκλια), τη Νέα Πάφο (τη σημερινή Πάφο) και το Μάριον-Αρσινόη (Πόλη Χρυσοχούς), ενώ συμπληρώνονται με ευρήματα από τη Λέμπα, την Κισσόνεργα, την Πέγεια, την Ακουρδάλεια, τις Πάνω Αρόδες, τον Πωμό, τη Γεροσκήπου, τη Σαλαμιού, το Κιδάσι κ.ά. περιοχές της Πάφου.

Τα ενδιαφέροντα εκθέματα του Αρχαιολογικού Μουσείου της Πάφου προέρχονται από διάφορες ιστορικές περιόδους: τη νεολιθική εποχή, τη

χαλκολιθική εποχή, την εποχή του χαλκού, την εποχή του σιδήρου, την κλασική περίοδο, την ελληνιστική περίοδο, τη ρωμαϊκή περίοδο, την ύστερη ρωμαϊκή περίοδο, την πρώιμη χριστιανική περίοδο, τη βυζαντινή περίοδο και τον μεσαίωνα γενικά. Κεντρικό σημείο

ενδιαφέροντος αποτελεί μια μαρμάρινη προτομή της Έγχειας θεάς Αφροδίτης, το μαρμάρινο άγαλμα του θεού της ιατρικής Ασκληπιού. Ενδιαφέρον, επίσης, παρουσιάζουν ορισμένα νομίσματα που εκδόθηκαν από το νομισματοκοπείο

της Πάφου, καθώς και μία επιτύμβια πλάκα κυπροσυλλαβικής γραφής από το Μάριον.

4.3.2. Μουσείο Μάας-Παλαιοκάστρου

Το Μουσείο Μάας-Παλαιόκαστρο βρίσκεται δυτικά της Κύπρου, στην περιοχή του Κόλπου των Κοραλλίων, 13 περίπου χιλιόμετρα βορειοδυτικά της πόλης της Πάφου. Η περιοχή Μάα-Παλαιόκαστρο είναι το μέρος όπου αποίκισαν οι πρώτοι αρχαίοι Έλληνες, οι Μυκηναίοι), οι οποίοι μετά την πτώση των μυκηναϊκών βασιλείων της ηπειρωτικής Ελλάδας αποδήμησαν στην Κύπρο γύρω στο 1200 π.Χ. και έφτιαξαν εδώ, στη μικρή αυτή χερσόνησο, ένα οχυρωμένο οικισμό της Ύστερης Εποχής του Χαλκού. Είναι πολύ σημαντική τοποθεσία για την Κύπρο, καθώς από εκεί ξεκινούν οι ρίζες του ελληνισμού στο νησί. Γι' αυτό και το μουσείο αναπαριστά την αποίκιση της Κύπρου από τους Μυκηναίους.

Το μικρό αυτό μουσείο με την εξαιρετική του αρχιτεκτονική είναι έργο του Αντρέα Μπρούνο, Καθηγητή του Πανεπιστημίου του Τορίνο και ενός από τους κορυφαίους αρχιτέκτονες της Ευρώπης, και λειτουργεί με χορηγία του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη. Περιλαμβάνει μικρή έκθεση αντικειμένων, κυρίως αντιγράφων, και τεκμηριωμένο πληροφοριακό υλικό διδακτικού χαρακτήρα. Στον εξωτερικό χώρο του μουσείου μπορεί να δει κανείς τα ερείπια του οχυρωμένου οικισμού, στο εσωτερικό του οποίου αποκαλύφθηκαν πολλά μικρά κτίρια, ενδεχομένως οικίες, αλλά και κάποια οικοδομικά συγκροτήματα με αρχιτεκτονικά και άλλα στοιχεία που παραπέμπουν απευθείας στο Αιγαίο. Δύο από τα κτίρια αυτά

περιλαμβάνουν το καθένα από μια μεγάλη αίθουσα με εστία στο κέντρο της, και άλλα μικρότερα δωμάτια που φαίνεται ότι στέγαζαν αποθηκευτικούς

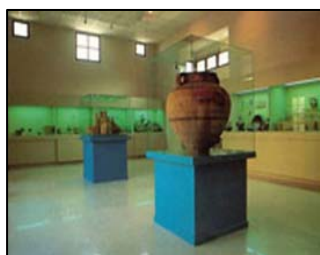
χώρους, εργαστήρια, κ.ά. Κάποιοι από τους χώρους των συγκροτημάτων αυτών εικάζεται ότι ήταν κοινόχρηστες αίθουσες ή αίθουσες συναθροίσεων για την παραγωγή τροφής. Στον οικισμό υπάρχουν επίσης πολλά στοιχεία για μεταλλουργική δραστηριότητα.

4.3.3. Αρχαιολογικό Μουσείο Μάριον-Αρσινόη, Πόλη Χρυσοχούς

Το τοπικό Αρχαιολογικό Μουσείο του Μαρίου-Αρσινόης, στην Πόλη Χρυσοχούς, ιδρύθηκε από την κυβέρνηση της Κύπρου με τη γενναιόδωρη οικονομική στήριξη του ιδιώτη κ. Νίκου Σιακόλα και άνοιξε τις πόρτες του στο κοινό το 1998. Το μουσείο αποτελείται από τρεις εκθεσιακούς χώρους, τις Αίθουσες I και II και το Αίθριο. Τα ευρήματα της Αίθουσας I, η οποία πήρε την ονομασία της από τον κ. Νίκο Σιακόλα, προέρχονται από την ευρύτερη περιοχή γύρω από την Πόλη Χρυσοχούς και εκτίθενται με χρονολογική σειρά ώστε να απεικονίζουν την εξέλιξη της ιστορίας από τη Νεολιθική και Χαλκολιθική περίοδο έως τον Μεσαίωνα.

Στην Αίθουσα II, τα εκθέματα προέρχονται από τις πλούσιες νεκροπόλεις της περιοχής, με ειδική αναφορά στην τοποθεσία και τις ανασκαφές των παραπάνω κοιμητηρίων. Σύμφωνα με αρχαίες λογοτεχνικές πηγές, τις οποίες κατέγραψε ο Στέφανος Βυζάντιος, η πόλη του Μαρίου ιδρύθηκε από το θρυλικό βασιλιά Μαριέα. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία, το Μάριον κατοικούνταν ήδη από το τέλος της νεολιθικής και κατά τη διάρκεια της Χαλκολιθικής περιόδου. Άρχισε να ακμάζει από την Κυπροαρχαϊκή περίοδο και έπειτα, και εξελίχθηκε σε μια από τις πιο σημαντικές αρχαίες πόλεις-βασίλεια της Κύπρου, κατά την Κυπροκλασική περίοδο, συνάπτοντας σημαντικές εμπορικές σχέσεις με νησιά του ανατολικού Αιγαίου, την Αττική και την Κόρινθο.

4.3.4. Μουσείο Παλαιπάφου

Η Παλαιίπαφος, που σημαίνει παλιά Πάφος ήταν, κάποτε, πόλη-βασιλείο της Κύπρου κι ένα από τα πιο τιμημένα προσκυνηματικά κέντρα του αρχαίου ελληνικού κόσμου. Στην Παλαιίπαφο στεκόταν το περίφημο ιερό της Αφροδίτης, τα αρχαιότερα ερείπια του οποίου χρονολογούνται γύρω στο 12ο αιώνα π.Χ. Η ένδοξη περίοδος του ιερού της θεάς Αφροδίτης διήρκεσε μέχρι τον 3^ο – 4^ο αιώνα π.Χ.. Το Μουσείο Παλαιπάφου βρίσκεται στο χωριό Κούκλια, 14 km (9 μίλια) ανατολικά της Πάφου. Το μουσείο στεγάζεται στην έπαυλη των Λουζινιανών και διαθέτει πολλά ενδιαφέροντα ευρήματα της περιοχής. Οι ανασκαφές στον τόπο του ιερού, της πόλης και της νεκρόπολης συνεχίζονται ακόμη και σήμερα.

4.3.5. Βυζαντινό Μουσείο Ιεράς Μητρόπολης Πάφου

Το Βυζαντινό Μουσείο της Ιεράς Μητρόπολης Πάφου βρίσκεται στην οδό Ανδρέα Ιωάννου 5 και συνορεύει με τη Μητρόπολη Πάφου, δίπλα από τον Καθεδρικό ναό του Αγίου Θεοδώρου. Στο Βυζαντινό Μουσείο διαφυλάσσονται οι σημαντικότερες φορητές εικόνες της επαρχίας Πάφου, καθώς και μια μεγάλη υπόλοιπη συλλογή από αγιογραφίες και εκκλησιαστικά είδη που χρονολογούνται από το τέλος του 12^{ου} αιώνα μέχρι τις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Μια από τις πιο παλιές εικόνες της συλλογής είναι η Παναγία η Ελεούσα, από το Καθολικό της Μονής του Αγίου Σάββα της Κάρονος, η οποία χρονολογείται γύρω στο 1200 κι αποτελεί εξαιρετικό δείγμα βυζαντινής τέχνης.

Το εξαιρετικά ενδιαφέρον Βυζαντινό Μουσείο κατέχει μία εντυπωσιακή συλλογή αντικειμένων από τη βυζαντινή περίοδο, που περιλαμβάνει βυζαντινές εικόνες από τον 7ο έως το 18ο αιώνα, συμπεριλαμβανομένης και της πιο παλαιάς εικόνας που έχει βρεθεί μέχρι σήμερα στην Κύπρο και η οποία χρονολογείται από τον 7ο ή 8ο αιώνα. Το Βυζαντινό Μουσείο διαθέτει επίσης λειτουργικά βιβλία, φερμάνια, χειρόγραφα, ξυλόγλυπτα, σταυρούς, είδη αργυροχρυσοχοΐας, άμφια κ.λ.π.

4.3.6. Βυζαντινό Μουσείο Αρσινόης

Το Βυζαντινό Μουσείο Αρσινόης στεγάζεται σε αίθουσα που βρίσκεται στον περίβολο της εκκλησίας του χωριού Περιστερώνα, 9 km (6 μίλια) νότια της Πόλης Χρυσοχούς, της επαρχίας Πάφου. Υπεύθυνη γι' αυτό είναι η

Μητρόπολη Αρσινόης, της επαρχίας Πάφου. Στεγάζει μια από τις μεγαλύτερες συλλογές Βυζαντινών εικόνων στην Κύπρο. Η εντυπωσιακή συλλογή του με αντικείμενα της βυζαντινής περιόδου περιλαμβάνει, επίσης, βυζαντινές εικόνες από τον 13^ο έως τον 19^ο αιώνα, καθώς και ξυλόγλυπτα εκκλησιαστικά είδη, είδη αργυροχρυσοχοΐας και μεταλλουργίας, τοπικά και εισαγωγής, καθώς και υφάσματα. Εκτίθενται επίσης σπάνια βιβλία και χειρόγραφα.

4.3.7. Πατρική Κατοικία Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'

Η Πατρική Κατοικία Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' είναι ο χώρος όπου γεννήθηκε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ο Γ', ο πρώτος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, στο χωριό Παναγιά της επαρχίας Πάφου. Το φτωχικό του σπίτι έχει μετατραπεί σε μουσείο. Συμπεριλαμβάνει έπιπλα και αντικείμενα που ανήκαν στην οικογένειά του. Η προτομή του Αρχιεπισκόπου βρίσκεται στο χώρο του προαύλιου της κοινότητας Παναγιάς.

4.3.8. Εθνογραφικό Μουσείο Πάφου

Το Εθνογραφικό Μουσείο Πάφου είναι ένα ιδιωτικό μουσείο και ανήκει στην οικογένεια Ηλιάδη. Έως το 1971 ήταν γνωστό ως Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και

ήταν, ίσως, το καλύτερο και πλουσιότερο ιδιωτικό μουσείο της Κύπρου. Αποτελείται από τη συλλογή ενός Πάφιου, του Γεωργίου Ηλιάδη, ο οποίος με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην αρχαιολογία, την ιστορία, τη λαϊκή τέχνη και τη λογοτεχνία, συνέλεγε θησαυρούς τέχνης από την υπαίθρο της Κύπρου και ιδιαίτερα από την περιοχή της Πάφου, για περισσότερο από μισό αιώνα.

Στο Εθνογραφικό Μουσείο Πάφου περιλαμβάνονται κομμάτια του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της Πάφου: ένα κιόσκι, φυσικές σπηλιές, ένας τάφος της ελληνιστικής εποχής λαξευμένος σε βράχο, μία τρεμιθιά και αρχιτεκτονικές τεχνοτροπίες που χρονολογούνται από το 1894. Τα εκθέματά του είναι πάμπολλα και περιλαμβάνουν: αρχαιολογικά ευρήματα από τη χαλκολιθική κυρίως εποχή, παραδοσιακά στολίδια, ξυλόγλυπτα έπιπλα, αγροτικά εργαλεία, φορεσιές (ιδιαίτερα της υπαίθρου), κουζινικά είδη, κεραμικά, αργαλειούς και πλεκτά είδη.

4.3.9. Λαογραφικό Μουσείο Γεροσκήπου

Το Λαογραφικό Μουσείο Γεροσκήπου βρίσκεται 3 km ανατολικά της Πάφου και ανήκει στο Δήμο Γεροσκήπου. Η ονομασία του Δήμου Γεροσκήπου προέρχεται από την ελληνική φράση «ιερός Κήπος», τον ιερό κήπο δηλαδή της Αφροδίτης, αφού στην περιοχή λατρευόταν ιδιαίτερα η θεά Αφροδίτη. Αυτό το μουσείο λαϊκής τέχνης στεγάζεται στην όμορφη παραδοσιακή

οικία Χατζησιμίθ και σε αυτό εκτίθενται διάφορα αντικείμενα λαϊκής τέχνης και δεξιότητες.

4.3.10. Μουσείο Ψαθοπλεκτικής Φύτης

Το Μουσείο Ψαθοπλεκτικής Φύτης βρίσκεται στο χωριό Φύτη της επαρχίας Πάφου, που είναι γνωστό για το δικό του ιδιαίτερο στυλ πλεξίματος από την εποχή του Μεσαίωνα. Τα υφάσματα που φτιάχνονται στο χωριό είναι γνωστά ως «Φυτιώτικα» και ξεχωρίζουν για την πλούσια ποικιλία τους σε σχέδια και χρώματα. Δείγματα τέτοιων υφασμάτων εκτίθενται στο μουσείο, στο οποίο μπορεί, επίσης, να δει κανείς πώς φτιάχνονται, τα υφάσματα όπως και διάφορα είδη καλαθοπλεκτικής.

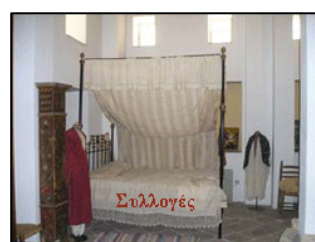
4.3.11. Μουσείο Καλαθοπλεκτικής Ίνειας

Το Μουσείο Ψαθοπλεκτικής Φύτης βρίσκεται στο χωριό Ίνεια της επαρχίας Πάφου. Όπως η γειτονική Δρούσια, η Ίνεια έχει θεαματική θέα της χερσονήσου του Ακάμα και είναι θαυμάσια για φωτογραφικές, περιπατητικές και ζωγραφικές εξορμήσεις. Το Μουσείο Καλαθοπλεκτικής έχει μια αξιοσημείωτη συλλογή ειδών καλαθοποιίας. Εδώ μπορεί, επίσης, να δεις πώς φτιάχνονται διάφορα είδη καλαθοπλεκτικής.

4.3.12. Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Κάτω Ακουρδάλειας

Το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Κάτω Ακουρδάλειας είναι ιδιωτικό μουσείο και βρίσκεται στο χωριό Κάτω

Ακουρδάλεια, της επαρχίας Πάφου. Διαθέτει δείγματα λαϊκής τέχνης και δεξιοτεχνίας.

Πηγές:

- Μαραγκού, Α. (2003). *ΠΑΦΟΣ: Ο Μύθος, ο Χρόνος, ο Τόπος, ο Κόσμος*. Κύπρος: Δήμος Πάφου.
- Βίκερς, Τζ. (1987). *ΚΥΠΡΟΣ: Θαλασσοφίλητα Χώματα*. Λεμεσός: Κ.Π. Κυριάκου.
- Ηλιάδη, Γ.Σ. (1987). *Εθνογραφικό Μουσείο Πάφου - Εικονογραφημένος Οδηγός*. Πάφος – Κύπρος.
- Μούρεττος, Τ. (1998). *ΚΥΠΡΟΣ: Το νησί της Αφροδίτης*. Λευκωσία: Μόνα ΛΤΔ.
- <http://www.cyprus.gov.cy>

5. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΠΑΦΟΥ

5.1. Χωροταξική – Πολεοδομική Πολιτική Στην Κύπρο

Γύρω στα μέσα του 1940 η Βρετανική Αποικιακή Κυβέρνηση δημιούργησε το τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως και υιοθέτησε τους Περί Οδών και Οικοδομών κανονισμούς. Έτσι, σιγά σιγά ξεκίνησε ο πολεοδομικός σχεδιασμός στην Κύπρο. Πρώτος Διευθυντής του Τμήματος διορίστηκε κάποιος Βρετανός Γεωγράφος/Πολεοδόμος. Οι Βρετανοί αναγκάστηκαν να καταφύγουν στη λύση αυτή για να ρυθμίσουν σωστά τη μέχρι τότε άναρχη ανάπτυξη και για να βελτιώσουν τις συνθήκες υγιεινής, εξαερισμού και υδροδότησης στις οικοδομές.

Παράλληλα, και σύμφωνα με το Εδάφιο 14(1) των Κανονισμών, η Βρετανική Κυβέρνηση εκχώρησε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση την εξουσία για δημοσίευση χαρτών χρήσεων γης και πολεοδομικών ζωνών. Η τότε σύσταση του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως είχε κυρίως συμβουλευτικό χαρακτήρα και υποστήριζε τις Τοπικές Αρχές μέσω καθοδήγησης στον καθορισμό ζωνών και μέσω του ελέγχου της εφαρμογής των Περί Οδών και Οικοδομών Κανονισμών.

Το πρώτο Νομοσχέδιο περί Πολεοδομίας (1957) δεν μπόρεσε να εφαρμοστεί λόγω της εθνικής ανταρσίας ενάντια στο Βρετανικό ζυγό. Το 1960, με την Ανεξαρτησία της Κύπρου, το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως αποφάσισε να αναθεωρήσει το πρώτο αυτό Νομοσχέδιο λόγω της ταχείας αύξησης του πληθυσμού, της αστικοποίησης, της ανάπτυξης της βιομηχανίας και δραστηριοτήτων του τριτογενή τομέα. Το 1967 υιοθετείται για πρώτη φορά σε στρατηγικό επίπεδο η πρώτη Πολεοδομική Μελέτη για την Κύπρο και το 1968 η Κυβέρνηση ετοιμάζει το πρώτο Νομοσχέδιο που ψηφίστηκε σε Νόμο το

1972, γνωστός ως «Ο Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμος 1972». Ο Νόμος προνοούσε για τις ιδιαίτερες ανάγκες του νησιού για πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό σε εθνικό και τοπικό επίπεδο (Σχέδιο για τη Νήσο, Τοπικά Σχέδια και Σχέδια Περιοχής). Το Σχέδιο για τη Νήσο υιοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο την 9η Μαΐου 1974, μόλις 2 μήνες πριν την Τουρκική εισβολή η οποία και σταμάτησε την εφαρμογή του Νόμου, με τις γνωστές δραματικές συνέπειες στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον. Η εφαρμογή του Νόμου έγινε τελικά δυνατή 18 χρόνια μετά τη ψήφισή του, δηλαδή το 1990.

Το 1979, το Υπουργικό Συμβούλιο συνέστησε το Πολεοδομικό Συμβούλιο. Ως Πολεοδομική Αρχή ορίστηκε ο Υπουργός Εσωτερικών, ο οποίος εκχώρησε την εξουσία για εκπόνηση/τροποποίηση των Τοπικών Σχεδίων στο Πολεοδομικό Συμβούλιο. Η ετοιμασία του Σχεδίου για τη Νήσο είχε καθοριστεί από το Νόμο ως αρμοδιότητα του Υπουργού Οικονομικών λόγω της οικονομικής του διάστασης. Το 1990, εκτός από το Διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, εξουσίες Πολεοδομικής Αρχής εκχωρήθηκαν και στα Επαρχιακά Γραφεία του Τμήματος (Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Αμμοχώστου και Πάφου) καθώς και στις τέσσερις Δημοτικές Αρχές Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου για έκδοση πολεοδομικών αδειών. Το τότε διάταγμα εκχώρησης εξουσιών αποτελεί σημαντική κίνηση αποκέντρωσης του πολεοδομικού συστήματος.

Το 1982, τη θέση του Σχεδίου για τη Νήσο, ήρθε να αντικαταστήσει ένα γενικευμένο πλαίσιο πολιτικής για την ύπαιθρο, γνωστό ως «Δήλωση Πολιτικής». Η υιοθέτηση αυτού του Σχεδίου Ανάπτυξης ήταν αναγκαία αφ' ενός γιατί η Τουρκική κατοχή απέκλεισε τη δυνατότητα οικονομικού και χωροταξικού σχεδιασμού σε όλη την επικράτεια και αφ' ετέρου γιατί οι πιέσεις για ανάπτυξη στην ύπαιθρο σήμαναν την ανάγκη για ρύθμιση της κατάστασης. Η εισαγωγή της Δήλωσης Πολιτικής έγινε με την τροποποίηση του Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου, Άρθρο 34Α.

Σήμερα, το Τμήμα έχει την αρμοδιότητα ενός πολύ μεγάλου φάσματος εργασιών που αναδεικνύονται λεπτομερώς στο Οργανόγραμμα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως καθώς και στο Χάρτη του Πολίτη. Η εμπλοκή του

Τμήματος σε νέες δράσεις και προγράμματα γίνεται με ολοένα και ταχύτερους ρυθμούς, ιδιαίτερα μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πηγές

http://www.skek-creaa.com/greek/docs_pdf/poleodomia/genika/1.pdf

<http://www.moi.gov.cy/moi/urbanguard/urbanguard.nsf/0/e2915f6ba0cc22a1c2257174004157>

[02/\\$FILE/2-DIRECTOR'S-INTRODUCTION.pdf](02/$FILE/2-DIRECTOR'S-INTRODUCTION.pdf) (Συνέδριο URBANGUARD: χαιρετισμός

Διευθυντή τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως. Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Λευκωσίας, &

Δεκεμβρίου 2006.

5.2. Τύποι Σχεδίων Ανάπτυξης

Η προαγωγή και ο έλεγχος της ανάπτυξης σε όλες τις περιοχές της Κύπρου, περιλαμβανομένων των αστικών περιοχών και των περιοχών της υπαίθρου, εξασφαλίζονται με την εφαρμογή των δημοσιευμένων Σχεδίων Ανάπτυξης. Στον περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο, καθορίζονται οι ακόλουθοι τέσσερις τύποι Σχεδίων Ανάπτυξης:

Το **Σχέδιο για τη Νήσο**, αποτυπώνει τον προγραμματισμό της κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης ολόκληρου του δημοσίου χώρου, και για την εκπόνηση του αρμόδιος είναι ο Υπουργός Οικονομικών. Μέχρι σήμερα δεν έχει δημοσιευθεί Σχέδιο για τη Νήσο, επειδή θεωρήθηκε πως το Σχέδιο αυτό πρέπει να αφορά το σύνολο του γεωγραφικού χώρου της Κύπρου, περιλαμβανομένου και του κατεχόμενου τμήματος της.

Τα **Τοπικά Σχέδια**, αποτελούν Σχέδια που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, ένα ευρύ φάσμα προνοιών* (δημόσιων υπηρεσιών) που αναφέρεται σε μεγάλη ποικιλία τύπων ανάπτυξης, δικτύων υποδομής, προτύπων, επιτρεπομένων μεγεθών και έντασης της ανάπτυξης και κατά κανόνα αφορούν ευρείες γεωγραφικές περιοχές που λειτουργούν ως ενιαία σύνολα στο χώρο.

Τα **Σχέδια Περιοχής** περιλαμβάνουν μέτρα πολιτικής και πρόνοιες (δημόσιες υπηρεσίες) σημαντικά λεπτομερέστερα από εκείνα που περιέχονται στα Τοπικά Σχέδια κατά κανόνα αφορούν γεωγραφικές περιοχές μικρότερες σε έκταση από εκείνες στις οποίες αναφέρονται τα Τοπικά Σχέδια. Μέχρι σήμερα δεν έχουν δημοσιευθεί Σχέδια Περιοχής.

Για τα Τοπικά Σχέδια και τα Σχέδια Περιοχής αρμόδια Πολεοδομική Αρχή είναι ο **Υπουργός Εσωτερικών**, ο οποίος έχει εκχωρήσει ορισμένες από τις σχετικές εξουσίες του στο **Πολεοδομικό Συμβούλιο**.

* Όπου αναφέρεται η λέξη «πρόνοια» εννοούμε τη Δημόσια Υπηρεσία.

Η **Δήλωση Πολιτικής** που αφορά όλη την κρατική επικράτεια, με εξαίρεση τις περιοχές όπου ισχύουν Τοπικά Σχέδια ή Σχέδια Περιοχής, τις Βρετανικές Βάσεις και το κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου. Ο Υπουργός Εσωτερικών διατηρεί όλες τις εξουσίες που καθορίζονται στο Νόμο σε σχέση με τη Δήλωση Πολιτικής.

Για την εκπόνηση και αρχική δημοσίευση, την αναθεώρηση και την τροποποίηση των Τοπικών Σχεδίων, των Σχεδίων Περιοχής και της Δήλωσης Πολιτικής ακολουθείται η ακόλουθη επαναλαμβανόμενη διαδικασία:

- Τα Τοπικά Σχέδια και τα Σχέδια Περιοχής εκπονούνται και αφού μελετηθούν από **Κοινό Συμβούλιο** καταλήγουν στο Πολεοδομικό Συμβούλιο, το οποίο αφού αποφασίσει σχετικά, υποβάλλει το Σχέδιο στον Υπουργό Εσωτερικών για έγκριση και δημοσίευση. Η Δήλωση Πολιτικής εκπονείται και δημοσιεύεται από τον Υπουργό Εσωτερικών.
- Από την ημερομηνία δημοσίευσης της γνωστοποίησης για εκπόνηση Σχεδίου Ανάπτυξης, αρχίζει περίοδος οκτώ μηνών, μέσα στην οποία κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει αιτιολογημένη ένσταση στον Υπουργό Εσωτερικών, συμπληρώνοντας ειδικό έντυπο (μαζί με τα καθορισμένα δικαιολογητικά).
- Μετά το πέρας της οκτάμηνης περιόδου, οι ενστάσεις εξετάζονται με κάθε δυνατή ταχύτητα μέσα από μια πολυσυμμετοχική διαδικασία που καθορίζεται από τον Υπουργό Εσωτερικών (εμπλέκονται Κυβερνητικά Τμήματα και Υπηρεσίες και οι Τοπικές Αρχές, σε τοπικό και κεντρικό επίπεδο). Για τα Τοπικά Σχέδια, στη διαδικασία συμμετέχει και το Πολεοδομικό Συμβούλιο.
- Όλα τα επίπεδα που συμμετέχουν στη διαδικασία αξιολόγησης των ενστάσεων υποβάλλουν στον Υπουργό Εσωτερικών εισηγήσεις αναφορικά με τις ενστάσεις. Ο Υπουργός υποβάλλει στο Υπουργικό Συμβούλιο εισηγήσεις για την τροποποίηση του εξεταζόμενου Σχεδίου Ανάπτυξης.

Πηγή

<http://www.cyprus.gov.cy/moi/citizenscharter/CitizensCharter.nsf/All/70099804D022A524C2256E63003E793E?OpenDocument> Χάρτης Δικαιωμάτων του Πολίτη

5.3. Ενιαίο Ρυθμιστικό Σχέδιο Πάφου (Τοπικό Σχέδιο)

5.3.1. Πληθυσμός

Μια από τις βασικότερες παραμέτρους που λαμβάνονται υπόψη για τη πολεοδομική οργάνωση οποιουδήποτε αστικού συμπλέγματος είναι οι πληθυσμιακές εξελίξεις. Πολλές από τις σημαντικότερες πρόνοιες του θεσμικού πλαισίου (π.χ. ο αριθμός και χωροθέτηση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, κύριο οδικό δίκτυο, ανάγκες σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, σε οικιστικές και βιομηχανικές περιοχές κ.ο.κ.) στηρίζονται σε προγνώσεις και παραδοχές αναφορικά με τα πληθυσμιακά μεγέθη και χαρακτηριστικά και τη γεωγραφική κατανομή του πληθυσμού. Γι' αυτό και η σημασία της παραμέτρου αυτής είναι πολύ μεγάλη.

Σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού 2001- Προκαταρκτικά Στοιχεία Πληθυσμού κατά Επαρχία, Δήμο και Κοινότητα (Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών) ο πληθυσμός της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου Πάφου θα ανέρχεται περίπου σε 62 300 άτομα περίπου το 2012.

5.3.2. Περιοχή Τοπικού Σχεδίου

Η περιοχή του Τοπικού Σχεδίου Πάφου περιλαμβάνει τις περιοχές των Δήμων Πάφου, Γεροσκήπου και μέρος της περιοχής του Δήμου Πέγειας, τις περιοχές των Κοινοτικών Συμβουλίων Τάλας, Χλώρακα, Κισσόνεργας, Έμπας, Τρεμιθούσας, Λέμπας, Μεσόγης, Μέσα Χωρίου, Αγίας Μαρινούδας, Κολώνης, Αχέλειας και Κονιών και μέρος των Κοινοτικών Συμβουλίων Κοίλης, Μαραθούνας, Αγίας Βαρβάρας και Τιμής. Η έκταση της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου ανέρχεται σε 10.099 εκτάρια περίπου, και σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού 2001- Προκαταρκτικά Στοιχεία Πληθυσμού κατά Επαρχία, Δήμο και Κοινότητα (Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών) , το 2001 είχε πληθυσμό 45.923 άτομα.

Περιοχή Τοπικού Σχεδίου

5.3.3. Πρόγνωση

Με βάση τις πιο πάνω διαπιστώσεις, οι προγνώσεις αναφορικά με την κατανομή του πληθυσμού για τα έτη 2006 και 2012, διαμορφώνονται σύμφωνα με τον Πίνακα «Κατανομή Πληθυσμού Τοπικού Σχεδίου Πάφου 1982-2012», και αποτελούν τα ενδεικτικά πληθυσμιακά μεγέθη με βάση τα οποία προγραμματίζεται η πολεοδομική οργάνωση της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου. Η κατανομή αυτή αποτελεί πρόβλεψη, και οι πληθυσμιακές εξελίξεις θα παρακολουθούνται ώστε τα μέτρα πολιτικής να αναπροσαρμόζονται σε περίπτωση σοβαρών αποκλίσεων.

Η Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης και οι επιμέρους πρόνοιες του Τοπικού Σχεδίου επιδιώκεται να επηρεάσουν τις τάσεις χωροταξικής κατανομή του πληθυσμού, ώστε να επιτευχθούν οι ακόλουθοι στόχοι:

- Μέγιστο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου πρέπει να διαμένει μόνιμα στις καθορισμένες Περιοχές Ανάπτυξης.
- Στις περιοχές όπου παρατηρούνται ιδιαίτερα έντονες τάσεις αύξησης του πληθυσμού, θα αποδοθεί έμφαση στη διασφάλιση της αναγκαίας λειτουργικής υποδομής (χώροι για δημόσια σχολεία διαφόρων βαθμίδων, κύριο αστικό οδικό δίκτυο, κ.ο.κ.).

Πίνακας: Κατανομή Πληθυσμού Τοπικού Σχεδίου Πάφου 1982-2012

ΤΟΠΙΚΗ ΑΡΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 1982 ¹	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 1992 ¹	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001 ¹	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2006 ²	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2012 ²
Δήμος Πάφου	13506	19452	26252	30032	34568
Δήμος Γεροσκήπου	2634	4156	5486	6226	7114
Κονιά	416	588	908	1088	1304
Αγία Μαρινούδα	65	93	220	295	385
Κολώνη	144	200	253	283	319
Αχέλεια	92	74	114	139	169
Χλώρακα	1470	2032	3154	3779	4529
Λέμπα	38	194	334	414	510
Έμπα	1175	2069	3678	4573	5647
Τρεμθούσα	369	393	550	640	748
Μέσσα Χωριό	255	276	435	525	633
Μεσόγη	752	1061	1197	1277	1373
Τάλα	426	730	1586	2066	2642
Κισσόνεργα	809	1092	1406	1581	1791
Δήμος Πέγειας ³	1195	122	200	245	299
Τίμη ³	622	16	18	23	29
Κοίλη ³	351	12	120	180	252
Αγία Βαρβάρα ³	51	15	12	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	24604	32575	45923	53366	62312

Σημειώσεις για τον Πίνακα

1. Τα στοιχεία πληθυσμού 1982 προέρχονται από την Απογραφή Οικήσεως 1982, τα στοιχεία πληθυσμού 1992 από την Απογραφή Πληθυσμού 1992 και τα στοιχεία πληθυσμού 2001 από την Απογραφή Πληθυσμού 2001-«Προκαταρκτικά Στοιχεία Πληθυσμού κατά Επαρχία, Δήμο και Κοινότητα», (Στατιστική Υπηρεσία).
2. Εκτίμηση Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως.
3. Τα στοιχεία πληθυσμού 1992 και 2001 αφορούν το τμήμα των εν λόγω Κοινοτήτων που εμπίπτει στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου.
- Αξιοπίστη μεταβολή/πρόγνωση δεν μπορεί να γίνει λόγω μικρής βάσης.

Πηγή πίνακα: Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Μάρτιος 2003). *ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΑΦΟΥ: Πρόνοιες και Μέτρα Πολιτικής*. Λευκωσία: Υπουργείο Εσωτερικών.

5.3.4. Χρήσεις Γης

Για την καλύτερη οργάνωση της πόλης και τη σωστή χωροθέτηση των διαφόρων λειτουργιών η πόλη της Πάφου είναι χωρισμένη σε διάφορους άξονες δραστηριότητας. Με αυτόν τον τρόπο η χωροθέτηση γίνεται με πιο οργανωμένο τρόπο.

Η Πάφος είναι μοιρασμένη ως εξής:

- **Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας Ι:** αποτελούν γραμμικές εμπορικές συγκεντρώσεις που αναπτύσσονται συνήθως κατά μήκος τμημάτων δρόμων οι οποίοι δεν ανήκουν στο δίκτυο δρόμων πρωταρχικής σημασίας. Η πρωτεύουσα λειτουργία των Άξόνων Δραστηριότητας Κατηγορίας Ι θα είναι η εμπορική και για το λόγο αυτό τόσο κατά το λεπτομερή σχεδιασμό τους όσο και κατά την επιβολή όρων σε πολεοδομικές άδειες, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές απαιτήσεις για αυξημένους χώρους στάθμευσης, διευκολύνσεις για φορτοεκφορτώσεις και για την άνετη και ασφαλή διακίνηση των πεζών, όπως και οποιαδήποτε άλλα στοιχεία που θα συμβάλουν στην κατά το δυνατό καλύτερη οργάνωση τους. Στις περιπτώσεις που οι Άξονες της Κατηγορίας αυτής συμπίπτουν με το πρωτεύον οδικό δίκτυο, ιδιαίτερη σημασία θα δίδεται στην άνετη και ασφαλή στάθμευση των χρηστών, στην είσοδο και έξοδο οχημάτων από το τεμάχιο και σε διευθετήσεις που θα αποθαρρύνουν την παράνομη στάθμευση στο οδόστρωμα με στόχο τη διασφάλιση της κυκλοφοριακής ικανότητας των δρόμων πρωταρχικής σημασίας. Σε Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας Ι θα επιτρέπονται γενικά εμπορικές αναπτύξεις με ευρεία ποικιλία τύπων καταστημάτων (περιλαμβανομένων και εκείνων καθημερινής χρήσης) και γραφείων, τα πολυκαταστήματα, οργανωμένα εμπορικά κέντρα, οι υπεραγορές, πρατήρια πετρελαιοειδών, κοινοτικές υπηρεσίες, οχληρές και ήπιες διευκολύνσεις αναψυχής/ψυχαγωγίας, βιοτεχνίες κατηγορίας Β και Γ και αποθήκες Κατηγορίας Β και κατοικίες εφόσον δεν διασπάται η εμπορική συνέχεια στον Άξονα όπου αυτή είναι επιθυμητή. Βασικά κριτήρια για την εξέταση αιτήσεων για τύπους εμπορικής ανάπτυξης σε Άξονες

Κατηγορίας I θα είναι ο ρόλος που εκτιμάται ότι θα διαδραματίσουν για την εξυπηρέτηση ευρέων αστικών περιοχών, η ικανοποίηση των σχετικών αναγκών του τοπικού πληθυσμού καθώς και ο τύπος, ο χαρακτήρας και η κλίμακα της υφιστάμενης εμπορικής ανάπτυξης κατά μήκος του Άξονα. Κατά το λεπτομερή σχεδιασμό Αξόνων Δραστηριότητας Κατηγορίας I θα διερευνάται με ιδιαίτερη προσοχή η ανάγκη διασφάλισης και κατασκευής δημόσιων χώρων στάθμευσης. Σε Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας I επιτρέπεται επίσης η χωροθέτηση νηπιαγωγείων, σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδιωτικών κλινικών και ιατρείων, διαγνωστικών κέντρων, πολυκλινικές και υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας και κοινοτικής υποδομής όπως στέγες ηλικιωμένων, κέντρα απασχόλησης, κέντρα νεότητας, κ.λ.π., διευκολύνσεων άθλησης, πολιτιστικών λειτουργιών.

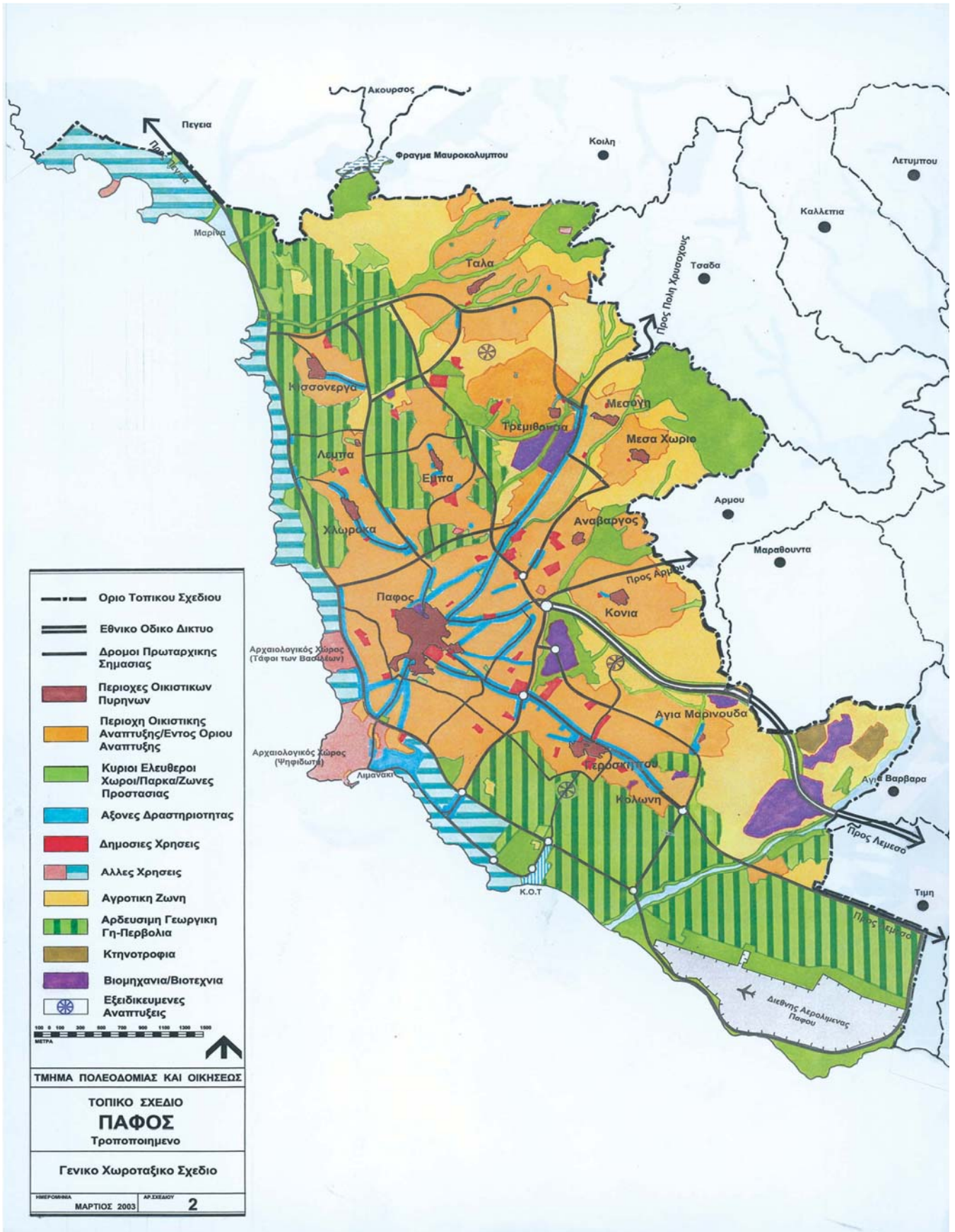
- **Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας II:** Οι Άξονες Κατηγορίας II θα αναπτύσσονται κατά μήκος τμημάτων του πρωταρχικής σημασίας οδικού δικτύου. Σε τμήματα των εν λόγω δρόμων που δεν καθορίζονται ως Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας II δεν θα επιτρέπεται εμπορική ανάπτυξη. Σε αρκετές περιπτώσεις τα τμήματα αυτά είχαν αποκτήσει εμπορικό χαρακτήρα πριν την 1/12/90 και σκοπός της παρούσας πρόνοιας είναι η οργάνωση μιας δεδομένης κατάστασης μέσα σε ορθολογικά πλαίσια. Σε όλες τις περιπτώσεις θα διασφαλίζονται οι αναγκαίες συνθήκες για την προστασία των κυκλοφοριακών δυνατοτήτων και τη διαφύλαξη της βέλτιστης δυνατής ασφάλειας για τη διακίνηση πεζών και οχημάτων. Σε Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας II θα ενθαρρύνεται και θα επιτρέπεται κατά κύριο λόγο η δημιουργία εκθεσιακών χώρων για διάφορα προϊόντα. Ουσιώδες κριτήριο για τον καθορισμό των επιτρεπόμενων αναπτύξεων είναι ο συνολικός αριθμός οχημάτων που προσελκύουν, ως αποτέλεσμα του αριθμού και της συχνότητας των διακινήσεων των επισκεπτών, σε συνάρτηση με την εμπορική επιφάνεια, όπως και οι συνολικές ανάγκες για χώρους στάθμευσης. Διευκρινίζεται, ενδεικτικά, πως με βάση τα ανωτέρω κριτήρια τα πολυκαταστήματα, τα σφαιριστήρια και οι αίθουσες όπου διεξάγονται τυχερά παιχνίδια δεν εμπίπτουν στις επιτρεπόμενες χρήσεις,

λόγω του μεγάλου αριθμού επισκεπτών που προσελκύουν ανά μονάδα επιφάνειας. Η Πολεοδομική Αρχή μπορεί να επιτρέψει την ανάμειξη εκθεσιακών χώρων με μικρότερες μονάδες λιανικού εμπορίου σε κάθε επιμέρους ανάπτυξη, αποκλειομένων των καταστημάτων τροφίμων, νοουμένου ότι η πρώτη χρήση θα αντιπροσωπεύει ουσιαστικά το μεγαλύτερο ποσοστό του ωφέλιμου χώρου που διατίθεται στο ισόγειο για σκοπούς εμπορίου. Για να διασφαλισθεί η χωροθέτηση των εκθεσιακών χώρων, η Πολεοδομική Αρχή θα απαιτεί όπως τα επιμέρους καταστήματα που ανεγείρονται ή χρησιμοποιούνται ως επιμέρους εμπορικές μονάδες σε Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας II, έχουν ελάχιστο εμβαδόν ισογείου της τάξης των 150 τ.μ. Στους καθορισμένους Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας II, οι όροφοι της ανάπτυξης μπορεί να διατίθενται για τη στέγαση γραφείων ή και για οικιστικές μονάδες. Το ελάχιστο εμβαδόν γραφείου θα είναι της τάξης των 200 τ.μ. Νοείται ότι ο πρώτος όροφος της ανάπτυξης μπορεί να διατίθεται για την επέκταση της εμπορικής χρήσης του ισογείου. Σε Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας II επιτρέπεται, επίσης, η χωροθέτηση πρατηρίων πετρελαιοειδών, σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, κλινικών, διαγνωστικών κέντρων και ιατρείων και υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας και κοινοτικής υποδομής όπως στέγες ηλικιωμένων, κέντρα απασχόλησης, κέντρα νεότητας, κ.λ.π. , διευκολύνσεων άθλησης, πολιτιστικών λειτουργιών. Επίσης, είναι δυνατό σε εξαιρετικές περιπτώσεις να επιτρέπεται η στέγαση διευκολύνσεων αναψυχής/ ψυχαγωγίας οι οποίες αναμένεται ότι μπορεί να δημιουργούν κάποια οχληρία, νοουμένου ότι θα εκτιμάται το αθροιστικό αποτέλεσμα της οχληρίας, το τεμάχιο της προτιθέμενης ανάπτυξης θα εξυπηρετείται από υπηρεσιακό δρόμο, θα διασφαλίζονται οι απαιτούμενοι χώροι στάθμευσης και άνετες συνθήκες προσπέλασης προς αυτούς σε τρόπο που να μην επηρεάζονται οι ανέσεις της περιοχής και ειδικά των οικιστικών χρήσεων, όπως και οι συνθήκες τροχαίας ασφάλειας στον πρωτεύοντα δρόμο. Είναι επίσης δυνατό να επιτρέπονται υπό αυστηρές προϋποθέσεις βιοτεχνίες Κατηγορίας Β με μέγιστο εμβαδόν 100 τ.μ. και αποθήκες Κατηγορίας Β με μέγιστο εμβαδόν 100 τ.μ., καθώς και βιοτεχνίες Κατηγορίας Γ με μέγιστο εμβαδόν 200 τ.μ..

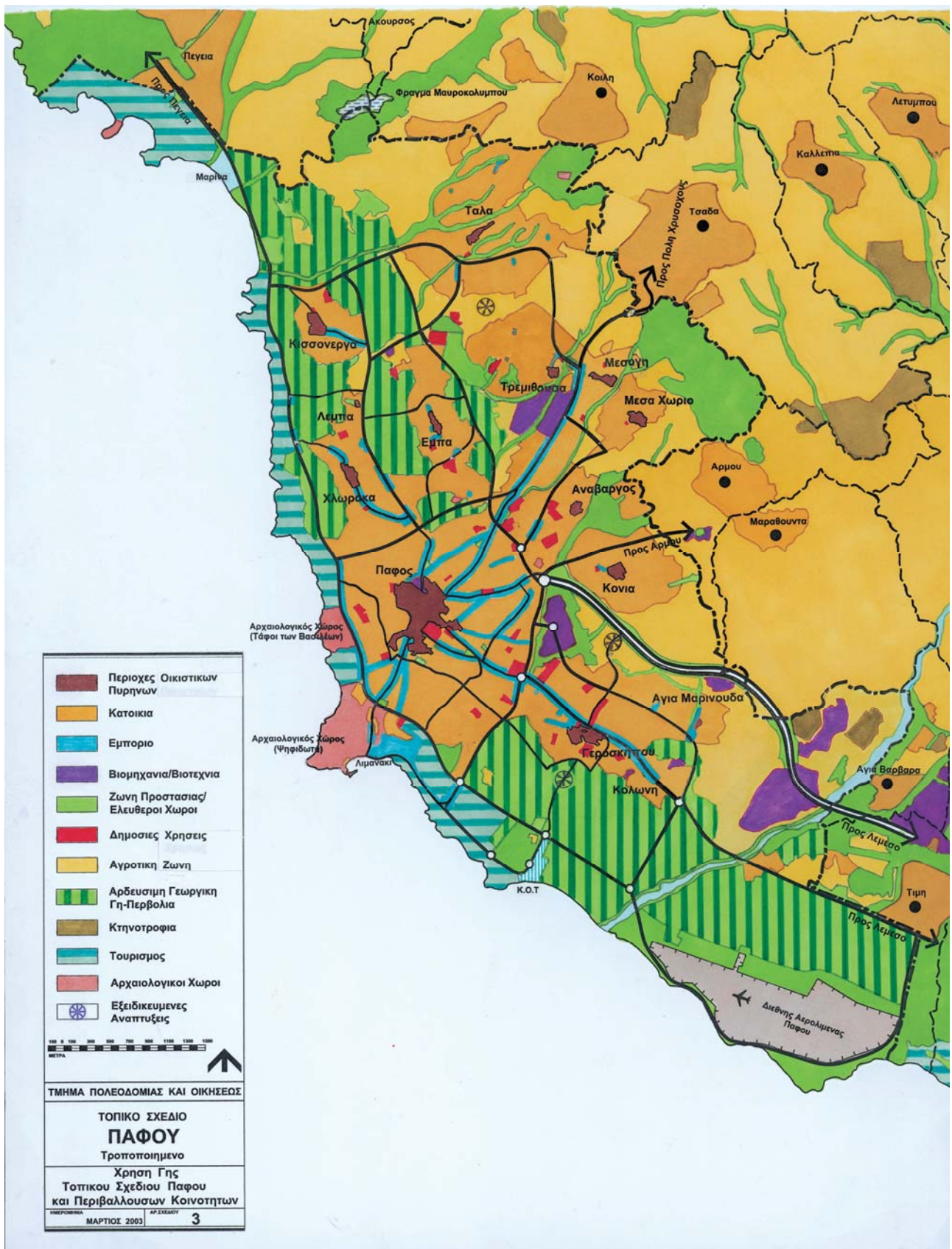
- **Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας III:** Οι Άξονες αυτής της κατηγορίας αποτελούν ουσιαστικά τοπικά εμπορικά κέντρα γραμμικής μορφής και καθορίζονται κατά μήκος τμημάτων του δευτερεύοντος οδικού δικτύου (συλλεκτήριοι δρόμοι). Στους Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας III θα επιτρέπονται σχεδόν αποκλειστικά εμπορικές διευκολύνσεις που λόγω φύσης και κλίμακας ικανοποιούν τις καθημερινές ανάγκες εξυπηρέτησης των περιοχών κατοικίας (μικρής κλίμακας) εκατέρωθεν του Άξονα σε αγαθά και υπηρεσίες (π.χ. καταστήματα τροφίμων της τάξης των 250 τ.μ. μέγιστο, φαρμακεία, μικρά βιβλιοπωλεία και χαρτοπωλεία, μικρά καταστήματα ειδών ένδυσης και υπόδησης, video clubs, κουρεία και κομμωτήρια, φωτογραφεία, ανθοπωλεία, καφενεία, κ.ο.κ.). Επίσης, θα εξετάζονται ευνοϊκά αιτήσεις για μικρής κλίμακας γραφεία, φροντιστήρια και χοροδιδασκαλεία, νηπιαγωγεία/βρεφονηπιακοί σταθμοί, μικρά ιατρεία μεγίστου εμβαδού της τάξης των 100 τ.μ., υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας και κοινοτικής υποδομής όπως στέγες ηλικιωμένων, κέντρα απασχόλησης, κέντρα νεότητας, ή άλλες χρήσεις κοινοτικής οργάνωσης και υποδομής που η Πολεοδομική Αρχή κρίνει ότι θα εξυπηρετούν την τοπική κοινότητα χωρίς να μειώνουν ουσιαστικά τις ανέσεις των περιοίκων και κατοικίας. Σε όλες τις περιπτώσεις η Πολεοδομική Αρχή θα εφαρμόζει καθορισμένα πρότυπα για χώρους στάθμευσης για κάθε επιμέρους χρήση. Είναι δυνατό να επιτρέπονται ορισμένοι τύποι βιοτεχνιών Κατηγορίας Γ με επιφάνεια μέχρι 100 τ.μ. (όπως π.χ. φούρνοι ψωμιού, ζαχαροπλαστεία, καθαριστήρια ρούχων κ.λ.π.), τα οποία κατά την κρίση της Πολεοδομικής Αρχής μπορούν να ικανοποιήσουν τοπικές καθημερινές ανάγκες. Σε Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας III, όπως και σε Τοπικά Εμπορικά Κέντρα και σε καθορισμένα τμήματα των πυρήνων των προαστείων, οι αιτήσεις για ήπιας μορφής αναπτύξεις αναψυχής και ψυχαγωγίας θα εξετάζονται με κάθε δυνατή αυστηρότητα λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη ενδεχόμενη υπέρμετρη συγκέντρωση τέτοιων χρήσεων. Για το λόγο αυτό, η παροχή άδειας για αναπτύξεις του αναφερόμενου τύπου δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένη ούτε σε περιοχές που σταδιακά απέκτησαν τον ανάλογο χαρακτήρα. Κατά κανόνα, οι επιμέρους αναπτύξεις σε τεμάχια που εμπίπτουν σε Άξονα Δραστηριότητας

Κατηγορίας III θα πρέπει να περιλαμβάνουν σε σημαντικό ποσοστό και οικιστικές χρήσεις, ιδιαίτερα στους ανώτερους ορόφους, έτσι ώστε ο Άξονας να συνεχίζει να λειτουργεί ως αναπόσπαστο τμήμα της οικιστικής περιοχής και πέραν των ωρών εργασίας των καταστημάτων και των γραφείων.

- **Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας IV:** Οι Άξονες αυτής της Κατηγορίας αποτελούν επίσης τοπικά εμπορικά κέντρα, γραμμικής μορφής και θα αντιμετωπίζονται με παρόμοιο τρόπο με τους Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας III. Στους Άξονες της Κατηγορίας αυτής θα επιτρέπεται επίσης η εγκατάσταση τουριστικών διευκολύνσεων/ υπηρεσιών που κρίνονται αναγκαίες για τη σωστή λειτουργία Τουριστικής Ζώνης, όπως γραφεία ταξί, παραρτήματα τραπεζών, ταξιδιωτικών γραφείων και οι διευκολύνσεις αναψυχής και ψυχαγωγίας.

Γενικό Χωροταξικό Σχέδιο

Χάρτης Χρήσεων Γης

5.4. Βασικοί Στόχοι Του Τοπικού Σχεδίου Και Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης

5.4.1. Γενικά

Το Τοπικό Σχέδιο Πάφου αποσκοπεί στον καθορισμό και την εφαρμογή του κατάλληλου πλαισίου μακροπρόθεσμης πολεοδομικής πολιτικής που θα επιτρέψει την ορθολογική ανάπτυξη της Πάφου μέχρι το έτος 2012, το οποίο καθορίζεται ως το έτος ορίζοντα του παρόντος Τοπικού Σχεδίου.

5.4.2. Βασικοί Στόχοι του Τοπικού Σχεδίου

Όταν μελετήθηκε η τροποποίηση του Τοπικού Σχεδίου, οι βασικοί στόχοι που είχαν τεθεί στην αρχική του δημοσίευση επαναξιολογήθηκαν και επιβεβαιώθηκε η ορθότητά τους. Οι στόχοι αυτοί είχαν τεθεί λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, τη φιλοσοφία και τη στρατηγική ανάπτυξης όλων των αστικών περιοχών της Κύπρου.

Οι αρχικοί στόχοι εμπλουτίστηκαν με τις σύγχρονες αντιλήψεις του πολεοδομικού σχεδιασμού και διαμορφώθηκαν ως εξής:

- Να καθοριστεί το κατάλληλο πλαίσιο για την υλοποίηση μακροπρόθεσμης πολεοδομικής πολιτικής και να επιλεγεί η κατάλληλη γενική στρατηγική ανάπτυξη και επιμέρους λεπτομερείς αρχές πολιτικής, η εφαρμογή των οποίων θα συμβάλει στην ορθολογική ανάπτυξη της Πάφου.
- Να κατανεμηθεί η χρήση γης με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται τόσο η σωστή οικονομική και λειτουργική οργάνωση της πόλης όσο και ο διαχωρισμός όσο είναι δυνατόν, ασυμβίβαστων χρήσεων με στόχο την προστασία της ποιότητας ζωής του πληθυσμού και η διασφάλιση ισόρροπης ποικιλίας συμβατών χρήσεων, όπου είναι επιθυμητό.
- Να εξοικονομηθούν φυσικοί πόροι και φυσικό περιβάλλον για να ωφεληθούν τόσο ο σημερινός αστικός πληθυσμός όσο και ο μελλοντικός.

Οπότε, για να μπορεί κάποιος να εκμεταλλευτεί φυσικούς πόρους θα πρέπει να δημιουργήσει ένα έργο με πολύ μεγάλη ωφέλεια στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της πόλης σε σχέση με άλλους εναλλακτικούς τρόπους αξιοποίησης της συγκεκριμένης περιοχής.

- Να διασφαλιστεί και να προαχθεί οργανωμένη και ενοποιημένη αστική ανάπτυξη με βάση τον καθορισμό δέσμης προνοιών και την υιοθέτηση δέσμης κινήτρων και αντικινήτρων και να ενθαρρυνθεί η υλοποίηση της στις καθορισμένες Περιοχές Ανάπτυξης.
- Να εξασφαλιστούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις, οι οποίες θα αναβαθμίσουν τις περιοχές ανάπτυξης σε ουσιαστικούς πόλους συγκέντρωσης της μελλοντικής οικιστικής, κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης.
- Οι περιοχές κατοικίας να οργανωθούν ορθολογικά με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η λειτουργική αλληλοσυσχέτιση της κατανομής του πληθυσμού με αυτήν των ευκαιριών απασχόλησης και υπηρεσιών. Επίσης, καλό θα ήταν να αναβαθμιστεί η ποιότητα του περιβάλλοντος στις περιοχές κατοικίας και οι συνθήκες ζωής του πληθυσμού της πόλης.
- Να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες οι οποίες θα επιτρέψουν την υλοποίηση οικιστικών αναπτύξεων χαμηλού και μέσου κόστους μέσα στις Περιοχές ανάπτυξης. Οι οικιστικές αναπτύξεις μπορούν να δημιουργηθούν τόσο από δημόσιους φορείς όσο και από τον ιδιωτικό τομέα γενικά, πρέπει να ενθαρρυνθεί ο ενιαίος σχεδιασμός των οικιστικών αναπτύξεων.
- Να υιοθετηθούν μέτρα τα οποία θα συμβάλουν σε σταδιακή αλλά ουσιαστική επίλυση των λειτουργικών ή άλλων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν κάποιες περιοχές.
- Να εφαρμοστεί μια σύγχρονη πολυδιάστατη κυκλοφοριακή πολιτική η οποία θα εξυπηρετεί τόσο τις ανάγκες λειτουργίας του συνόλου της

πόλης όσο και όλες τις μορφές διακίνησης. Θα πρέπει να υπάρχουν οι κατάλληλες περιφερειακές οδικές συνδέσεις, κατανομή και οργάνωση της ενδοαστικής τροχαίας κίνησης και εξιδεικευμένη ρύθμιση στις προβληματικές ή ευαίσθητες περιοχές της πόλης.

- Να εφαρμοστούν μέτρα με τα οποία θα διατηρηθεί, θα αναπτυχθεί, θα αναβαθμιστούν και θα ενδυναμωθεί τόσο ποιοτικά όσο και σε ένταση δραστηριοτήτων η Κεντρική Εμπορική Περιοχή της πόλης σε ένα πραγματικά ελκυστικό και ενδιαφέρον πυρήνα εμπορικής και πολιτιστικής δραστηριότητας και παροχής υπηρεσιών σε αστικό και περιφερειακό επίπεδο.
- Να κατανεμηθούν ισόρροπα οι εμπορικές δραστηριότητες σε στρατηγικά σημεία του αστικού ιστού και να ιεραρχηθούν οι τοπικοί ιεραρχικοί πυρήνες με βάση τον πληθυσμό που εξυπηρετούν.
- Να υιοθετηθούν λύσεις οι οποίες να είναι εφικτές σε σχέση με την κατάσταση και τις δεσμεύσεις που ήδη επικρατούν. Στην συνέχεια, να εκπονηθούν ευέλικτα και ελαστικά μέτρα πολιτικής που θα προσφέρουν δυνατότητες προσαρμογής σε απρόβλεπτες μεταβολές και αναθεώρησης σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- Να διασφαλιστούν στοιχεία και περιοχές ειδικού ή εξαιρετικού φυσικού, ιστορικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος. Θα πρέπει να υιοθετηθούν διάφορα προγράμματα προστασίας, διατήρησης, ανάπλασης και αναζωογόνησης των παραδοσιακών περιοχών του κέντρου της πόλης και των ιστορικών πυρήνων των προαστίων και περιχώρων. Έτσι, οι περιοχές αυτές θα αναβαθμιστούν σε περιοχές κατοικίας, εργασίας και άλλων δραστηριοτήτων. Επίσης, θα επιδιωχθεί να προστατευθεί και να προβληθεί σωστά ο ανεκτίμητος αρχαιολογικός πλούτος της περιοχής.
- Να προστατευθεί και να αναβαθμιστεί σταδιακά το φυσικό περιβάλλον της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου.

- Να αυξηθούν οι ευκαιρίες για μαζική αναψυχή και ψυχαγωγία. Στις γειτονιές, να εμπλουτιστούν διάφοροι χώροι με ολοκληρωμένα συστήματα ελεύθερων χώρων πρασίνου που θα περιλαμβάνουν τοπικά πάρκα και παιδότοπους. Επίσης, στις συνοικίες και στην πόλη να δημιουργηθούν αστικά και περιφερειακά πάρκα.
- Να αξιοποιηθούν προγραμματισμένα οι τουριστικές δυνατότητες της περιοχής του τοπικού σχεδίου. Η αξιοποίηση του παραλιακού μετώπου, της ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος της ενδοχώρας και της περιβαλλοντικής και πολιτιστικής φυσιογνωμίας σημαντικών περιοχών της αστικής περιοχής είναι ένας από τους κύριους στόχους του σχεδίου.
- Να ενταχθεί σωστά ο Διεθνής Αερολιμένας Πάφου στο σύστημα και τη δομή των αστικών λειτουργιών, σε τρόπο που να μην προκύψει στο μέλλον κίνδυνος γειννίασης ασυμβίβαστων χρήσεων.
- Να διασφαλιστεί η επωφελής και αποδοτική χρησιμοποίηση των αποθεμάτων γης που διατίθενται στις περιοχές που καθορίζονται για ανάπτυξη, των υπηρεσιών και των δικτύων υποδομής που παρέχονται από το δημόσιο τομέα.

5.4.3. Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης

Η Στρατηγική Ανάπτυξης είναι ο κεντρικός άξονας των επιμέρους προνοιών του Σχεδίου. Στόχος του είναι η οργανωμένη και ενοποιημένη ανάπτυξη των επιμέρους μονάδων του αστικού συμπλέγματος, οι οποίες θα διατηρήσουν τη σχετική χωροδομική τους αυτοτέλεια. Απώτεροι στόχοι των επιμέρους μονάδων είναι οι εξής:

- Να ικανοποιηθούν οι βασικές πολεοδομικές ανάγκες (στέγασης, εργασίας, κυκλοφορίας, αναψυχής, κ.λ.π.).
- Να αναβαθμιστούν οι ανέσεις, οι συνθήκες ζωής, το επίπεδο εξυπηρέτησης του πληθυσμού του αστικού συμπλέγματος και γενικά της ποιότητας.
- Να μεγιστοποιηθούν οι δυνατότητες επωφελούς και αποδοτικής χρησιμοποίησης των αποθεμάτων που διατίθενται για ανάπτυξη, των δημόσιων αλλά και ιδιωτικών επενδύσεων, σε υπηρεσίες, υποδομές και επιδομές.
- Να αναβαθμιστεί η οργάνωση και η λειτουργία του αστικού συμπλέγματος της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου ως ενός ενιαίου πολεοδομικού συνόλου.
- Να εξοικονομηθούν οι φυσικοί πόροι και να προστατευθεί το φυσικό περιβάλλον της περιοχής του Σχεδίου, προς όφελος του συνόλου του σημερινού και του μελλοντικού πληθυσμού.

Η Στρατηγική αυτή εδράζεται στην έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, μιας δηλαδή διεθνής και ευρωπαϊκής προσέγγισης των τελευταίων ετών. Η Κύπρος είναι μια χώρα με ευρωπαϊκό πολιτισμό, αλλά συνάμα και μια μικρή χώρα με περιορισμένες δυνατότητες. Έτσι, έχει ανάγκη τα οφέλη μιας τέτοιου είδους ανάπτυξης.

5.5. Κυκλοφοριακή Πολιτική

Γενική Θεώρηση

Η δομή μιας πόλης και η κατανομή των χρήσεων γης επηρεάζεται ουσιαστικά από τις μετακινήσεις ανθρώπων και αγαθών. Η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, η ποιότητα της ζωής καθώς επίσης και το δομημένο και φυσικό περιβάλλον στο σύνολο της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου Πάφου επηρεάζεται άμεσα από το κυκλοφοριακό σύστημα.

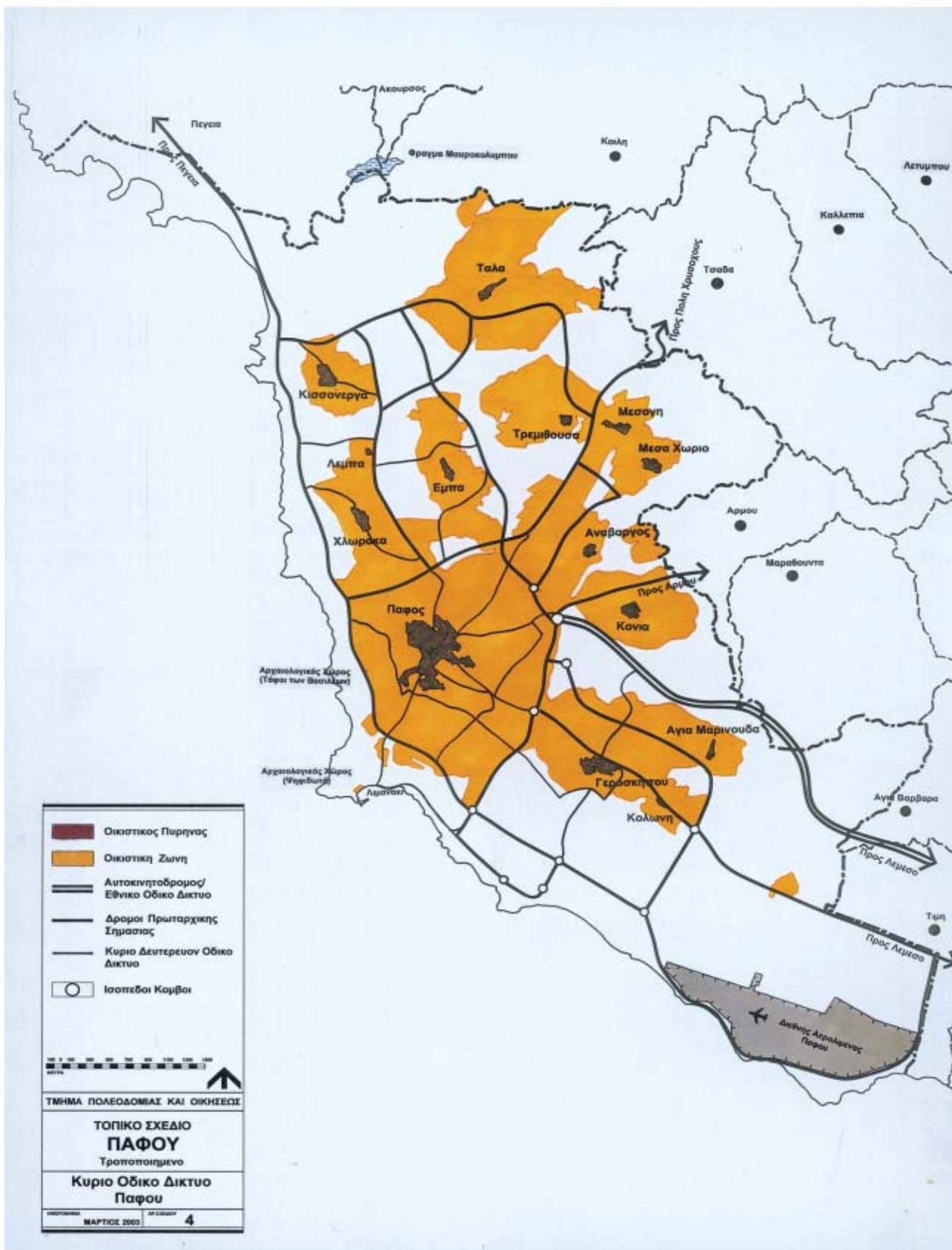
Για να υλοποιηθούν οι στόχοι της Στρατηγικής του τοπικού Σχεδίου θα πρέπει να διασφαλιστούν οι καλύτερες συνθήκες προσπελασιμότητας προς όλες τις δυνατές επιλογές χώρων διαμονής, περιοχών απασχόλησης και διευκολύνσεων εμπορίου, υπηρεσιών και αναψυχής. Γι' αυτό και το Τοπικό Σχέδιο περιλαμβάνει πρόνοιες για ένα ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό σύστημα εξυπηρέτησης των διακινήσεων πληθυσμού και αγαθών.

Η κυκλοφοριακή πολιτική του Σχεδίου έχει σαν σκοπό να βελτιώσει τις συνθήκες μετακίνησης και να αυξήσει τις δυνατότητες και επιλογές διακίνησης με όλα τα διαθέσιμα μέσα κυκλοφορίας και για όλους τους κατοίκους της περιοχής, ανεξάρτητα από ηλικία και εισόδημα. Επίσης, προνοεί να αποφορτιστεί το κυκλοφοριακό δίκτυο.

Η πολυδιάστατη δέσμη μέτρων κυκλοφοριακής πολιτικής πρέπει να εφαρμόζεται ολοκληρωμένα και όχι αποσπασματικά. Οι γενικοί στόχοι της κυκλοφοριακής πολιτικής του Σχεδίου είναι οι ακόλουθοι:

- Η οργάνωση ενός σύγχρονου και αποδοτικού συστήματος αστικών δρόμων πρωταρχικής σημασίας.
- Η ουσιαστική και εξαρχής συσχέτιση του οδικού δικτύου με την προβλεπόμενη στο Σχέδιο κατανομή των αστικών χρήσεων γης, με στόχο τον περιορισμό των αναγκών διακίνησης, στο βαθμό που είναι δυνατό και συμβατό με τη Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης.

- Η ουσιαστική αναβάθμιση της σημασίας, του ρόλου και της αποδοτικότητας των δημόσιων συγκοινωνιών, με στόχο την τροποποίηση της σημερινής ισορροπίας μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων μέσων μεταφοράς, προς όφελος των τελευταίων.
- Η διασφάλιση των αναγκαίων συνθηκών για ενθάρρυνση ενδοαστικών διακινήσεων με μη μηχανοκίνητα μέσα φιλικά προς το περιβάλλον όπως το ποδήλατο και την πεζοπορία.
- Η ρύθμιση της στάθμευσης προς εξυπηρέτηση της γενικής κυκλοφοριακής πολιτικής.
- Η αντιμετώπιση της αυξανόμενης κυκλοφοριακής ζήτησης σε περιοχές που έχει ήδη συμπληρωθεί το πρωτεύον οδικό δίκτυο, με εφαρμογή μέτρων κυκλοφοριακής διαχείρισης, με έμφαση σε μέτρα ύφεσης σε κατάλληλες περιπτώσεις.

Σχέδιο Οδικού Δικτύου

5.6. Περιοχές Κατοικίας Και Στέγαση

5.6.1. Γενικά

Οι περιοχές που καθορίζονται για οικιστική ανάπτυξη καλύπτουν το μεγαλύτερο ποσοστό της γης η οποία περιλαμβάνεται μέσα στις Περιοχές Ανάπτυξης. Η σημασία, συνεπώς, των περιοχών αυτών, τόσο λόγω της μεγάλης τους έκτασης όσο και του ρόλου που διαδραματίζουν στη συνολική οργάνωση του αστικού συμπλέγματος, είναι πολύ μεγάλη.

Τα μέτρα που παίρνονται σε σχέση με την έκταση των καθοριζόμενων περιοχών οικιστικής ανάπτυξης είναι άμεσα συνδεδεμένα με την εφαρμοζόμενη κυκλοφοριακή πολιτική. Τα προηγούμενα χρόνια δημιουργήθηκαν μεγάλες σε έκταση και πρόωρες επεκτάσεις Οικιστικών ζωνών. Το φαινόμενο αυτό δημιούργησε την εξάρτηση του πληθυσμού από τα ιδιωτικά αυτοκίνητα και εξουδετέρωσε τη δυνατότητα αναβάθμισης του ρόλου των δημόσιων συγκοινωνιών. Έτσι, έχουμε σαν αποτέλεσμα να επηρεάζεται η ποιότητα ζωής τόσο του σημερινού όσο και του μελλοντικού αστικού ανθρώπου.

Οι περιοχές κατοικίας αντιμετωπίζονται με εξαιρετική προσοχή και με απώτερο στρατηγικό στόχο την εξασφάλιση εκείνων των συνθηκών που θα συμβάλουν στην ουσιαστική αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Η έκταση γης, η οποία σύμφωνα με το παρόν Τοπικό Σχέδιο εντάσσεται μέσα στις Οικιστικές Ζώνες, προσφέρει δυνατότητα στέγασης πληθυσμού που είναι πολλαπλάσιος του πληθυσμού που προβλέπεται ότι θα διαμένει στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου το έτος 2012. Οι εξελίξεις σε ότι αφορά το ρυθμό χρησιμοποίησης της οικιστικής γης, θα συνεχίσουν να παρακολουθούνται, και στο μέλλον έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν έγκαιρα ενδεχόμενα προβλήματα.

Για να εξασφαλιστούν ομοιόμορφα και ικανοποιητικά πρότυπα παροχής κοινοτικών υπηρεσιών και διευκολύνσεων και σε σχετική κοινοτική αυτάρκεια

υιοθετείται και εφαρμόζεται η φιλοσοφία των «περιβαλλοντικών περιοχών» στον πολεοδομικό προγραμματισμό και σχεδιασμό των περιοχών κατοικίας. Στο Τοπικό Σχέδιο οι περιοχές κατοικίας αντιμετωπίζονται σαν χώροι που πρέπει να είναι εμπλουτισμένοι με στοιχεία και χαρακτηριστικά ζωντανών αστικών κυττάρων.

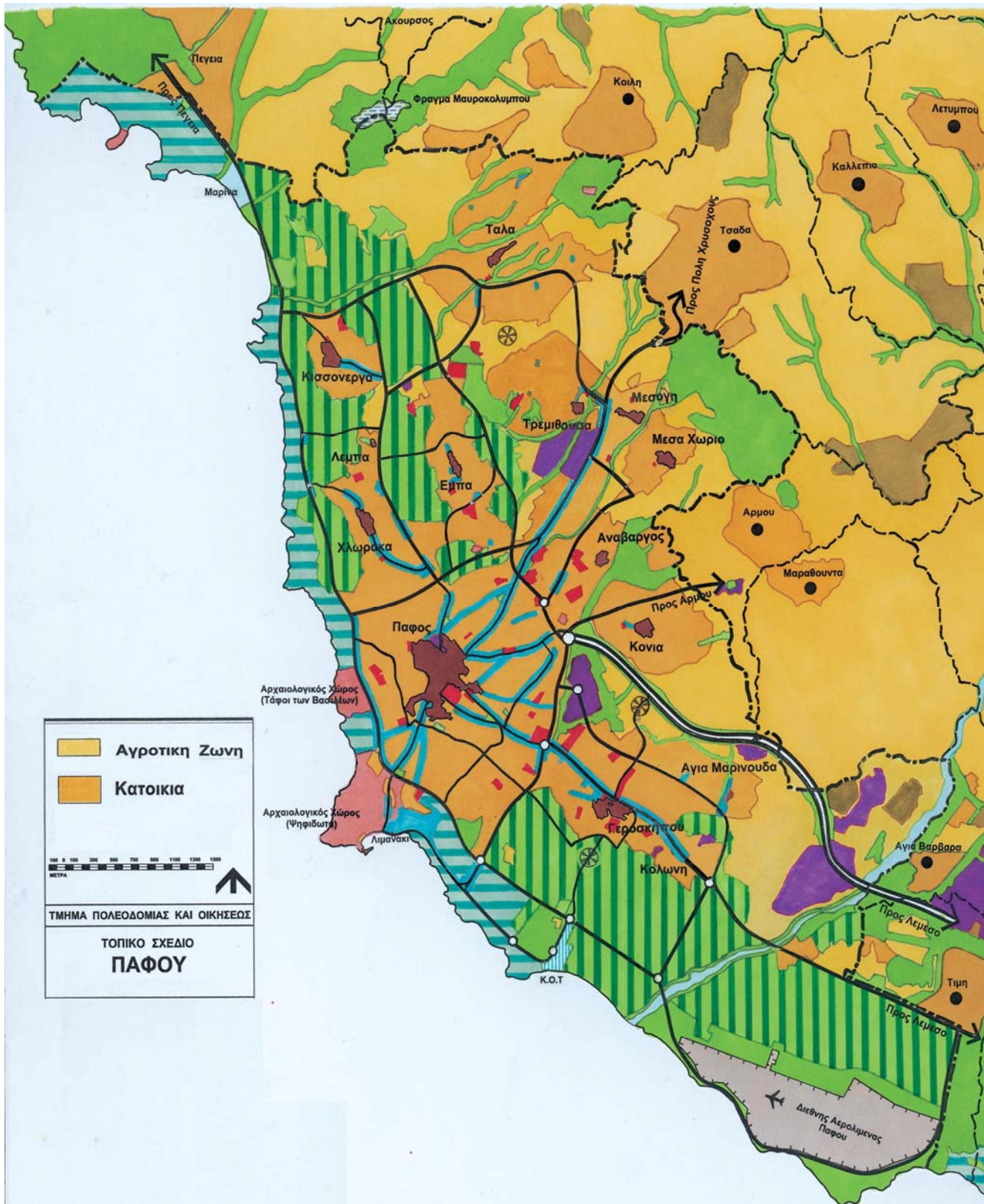
Τα βασικότερα προβλήματα που επικρατούν στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου στον τομέα της στέγασης είναι οι υπερβολικά ψηλές τιμές της γης και ιδιαίτερα των οικοπέδων. Η πραγματική προσφορά γης και οικοπέδων για ανάπτυξη σε προσιτές τιμές είναι περιορισμένη. Επιπλέον, δεν υπάρχουν οι διαθέσιμοι πόροι για χορήγηση μακροπρόθεσμων δανείων. Τα προβλήματα αυτά, που δεν παρουσιάζονται μόνο στην Πάφο, αλλά και στις υπόλοιπες αστικές περιοχές της Κύπρου, επηρεάζουν αρνητικά τόσο τη φυσική δομή της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου όσο και τη δυνατότητα των χαμηλών και μεσαίων εισοδηματικών τάξεων να στεγαστούν μέσα στις καθοριζόμενες περιοχές ανάπτυξης. Φυσικό επακόλουθο όλων των παραπάνω προβλημάτων είναι η διάσπαρτη οικιστική ανάπτυξη, η υποβάθμιση της ποιότητας σχεδιασμού των οικιστικών περιοχών καθώς και της δυνατότητας ορθολογικής παροχής των αναγκαίων υπηρεσιών.

5.6.2. Βασικοί Στόχοι

Η στεγαστική πολιτική του Τοπικού Σχεδίου έχει τους ακόλουθους βασικούς στόχους:

- Να συγκεντρωθεί η μελλοντική οικιστική ανάπτυξη στις Περιοχές Ανάπτυξης. Έτσι, θα αξιοποιείται στο βέλτιστο δυνατό βαθμό η δυναμικότητα των καθορισμένων περιοχών σε γη και υποδομές και να ικανοποιούνται μέσα σε αυτές οι στεγαστικές ανάγκες και των χαμηλότερων εισοδηματικών στρωμάτων του πληθυσμού.
- Να αποθαρρυνθεί η οικιστική ανάπτυξη εκτός των περιοχών ανάπτυξης του Τοπικού Σχεδίου.

- Να συνεχιστεί ο ζωτικός ρόλος που διαδραμάτισε μέχρι σήμερα ο Δημόσιος Τομέας στην προσφορά κατοικίας και στη συγκέντρωση των μελλοντικών προσπαθειών προς όφελος των ασθενέστερων εισοδηματικών στρωμάτων του πληθυσμού.
- Να διευρυνθούν οι ευκαιρίες που προσφέρονται στον ιδιωτικό τομέα για υλοποίηση στεγαστικών αναπτύξεων χαμηλού κόστους.
- Να ενθαρρύνεται ο ιδιωτικός τομέας να αναλαμβάνει ενιαίες στεγαστικές αναπτύξεις πάνω σε κατάλληλα σχεδιασμένη βάση.
- Να ενθαρρύνεται η οικιστική ανάπτυξη σε παραδοσιακούς οικιστικούς πυρήνες μέσω της εφαρμογής προγραμμάτων ανάπτυξης και αναβίωσης.
- Να δημιουργηθούν ενιαίες οικιστικές αναπτύξεις με στόχο την παροχή εναλλακτικών δυνατοτήτων στέγασης και αναβάθμιση του περιβάλλοντος των περιοχών κατοικίας.

Σχέδιο περιοχών κατοικίας

5.7. Εμπορική Ανάπτυξη, Γραφεία Και Κεντρική Εμπορική Περιοχή

5.7.1. Γενικά

Τα θέματα που αναφέρονται στην εμπορική ανάπτυξη έχουν εξαιρετικά μεγάλη σημασία για την επίτευξη της Γενικής Στρατηγικής ανάπτυξης του Τοπικού Σχεδίου.

Ο τρόπος που είναι σήμερα κατανεμημένα τα καταστήματα και τα γραφεία στην Πάφο δημιουργεί αρκετά προβλήματα. Τα προβλήματα αυτά είναι τα ακόλουθα:

- Τα καταστήματα και τα γραφεία είναι χωροθετημένα διάσπαρτα σε μεγάλο μέρος του αστικού ιστού. Αυτό είχε σαν συνέπεια να δημιουργούνται προβλήματα δυσλειτουργίας και όχλησης των περιοχών κατοικίας. Επιπλέον, δημιουργούνται πολλά προβλήματα στην οδική κυκλοφορία, στην πρόσβαση, στη στάθμευση και στη φορτοεκφόρτωση εμπορευμάτων.
- Μέχρι το 1990 δομούνταν ανεξέλεγκτα επιφάνειες για εμπορικές χρήσεις. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα σήμερα να υπάρχουν πολλά κενά καταστήματα κάποια από τα οποία στεγάζουν αποθήκες, οχληρές βιομηχανίες ή άλλες χρήσεις που είναι συνήθως ασυμβίβαστες με την πρωτεύουσα χρήση της περιοχής.
- Η μειωμένη εξυπηρέτηση των εμπορικών περιοχών από τις δημόσιες συγκοινωνίες αυξάνει την εξάρτηση του πληθυσμού από τα ιδιωτικά μέσα μεταφοράς. Αυτό έχει σαν επακόλουθο να αυξάνονται τα κυκλοφοριακά προβλήματα.

- Η σημασία παραδοσιακών περιοχών εμπορίου στην παλιά πόλη υποβαθμίζεται σταδιακά με αποτέλεσμα την κοινωνικο-οικονομική υποβάθμιση των περιοχών αυτών.
- Ο ιδιωτικός τομέας αδιαφορεί για το περιβάλλον και ο δημόσιος τομέας δεν έχει την οικονομική άνεση για να δημιουργήσει έργα και συνθήκες άνεσης και ασφάλειας για τους χρήστες. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τη χαμηλή ποιότητά του στις περιοχές της εμπορικής εξυπηρέτησης.
- Σε περιοχές όπου διεισδύουν εμπορικές χρήσεις προκαλούνται αδικαιολόγητα ψηλές αυξήσεις στις τιμές της γης.
- Η διπολική ανάπτυξη των εμπορικών διευκολύνσεων στην κεντρική περιοχή και στη ραγδαία αναπτυσσόμενη τουριστική περιοχή της Κάτω Πάφου, αποβαίνει σε βάρος του παραδοσιακού κέντρου, στο οποίο αντιμετωπίζονται συσσωρευμένα προβλήματα.

Οι γενικότεροι στόχοι του Τοπικού Σχεδίου αναφορικά με την εμπορική και γραφειακή ανάπτυξη είναι οι ακόλουθοι:

- Να αποφευχθεί η επέκταση της εμπορικής δραστηριότητας ιδιαίτερα κατά μήκος δρόμων κυκλοφοριακής σημασίας.
- Να κατηγοριοποιηθούν και να ιεραρχηθούν οι περιοχές ενθάρρυνσης του εμπορίου και των γραφείων σε διαφορετικά επίπεδα σύμφωνα με τη θέση που βρίσκονται.
- Να παρθούν μέτρα για να ενδυναμωθεί και να αναβαθμιστεί το παραδοσιακό εμπορικό κέντρο της πόλης.
- Να ρυθμιστεί η δυνατότητα χωροθέτησης εμπορίου και γραφείου εκτός των καθορισμένων περιοχών.

- Να αναβαθμιστούν λειτουργικά και περιβαλλοντικά τα εμπορικά κέντρα και να συσχετιστούν με το οδικό δίκτυο, το σύστημα δημόσιων μεταφορών και τις άλλες κυκλοφοριακές επιλογές. Έτσι, θα προσφέρουν τις απαιτούμενες ανέσεις και θα αποτελούν οργανικούς και ελκυστικούς πόλους εξυπηρέτησης στο ευρύτερο σύστημα οργάνωσης της πόλης.

Η Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης και η φιλοσοφία των προνοιών που αναφέρονται στην εμπορική ανάπτυξη καθοδηγούν τη χωροθέτηση της εμπορικής ανάπτυξης σε ειδικά καθορισμένους χώρους και αποθαρρύνουν την ανεξέλεγκτη παραγωγή και χωροθέτηση εμπορικών διευκολύνσεων σε άλλες αστικές περιοχές για τους ακόλουθους λόγους:

- Η εμπορική ανάπτυξη και δραστηριότητα μπορεί να παρέχει ουσιώδεις εξυπηρετήσεις στον αστικό πληθυσμό αλλά ταυτόχρονα προκαλεί και επιβαρύνσεις διαφόρων τύπων και μεταβαλλόμενης έντασης όταν χωροθετείται σε περιοχές που δεν είναι προγραμματισμένες για αναπτύξεις αυτού του τύπου.
- Οι ανωτέρω επιβαρύνσεις προκύπτουν κυρίως από τον τρόπο λειτουργίας των εμπορικών επιχειρήσεων και συγκεκριμένα από την προσέλκυση αυξημένης τροχαίας κυκλοφορίας, τις συνεχείς φορτοεκφορτώσεις και τις αυξημένες ανάγκες στάθμευσης του εξυπηρετούμενου κοινού.
- Στις αστικές περιοχές, ιδίως στις παλαιότερες, υπάρχουν πολλά εμπορικά υποστατικά με αποτέλεσμα πολλά από αυτά να μένουν αχρησιμοποίητα για μεγάλα χρονικά διαστήματα είτε να χρησιμοποιούνται για άλλους σκοπούς χωρίς της αναγκαία άδεια.
- Οι εμπορικές περιοχές εξελίσσονται σιγά σιγά σε στοιχεία αναφοράς και αναγνωσιμότητας. Όταν οι εμπορικές δραστηριότητες είναι συγκεντρωμένες σε συγκεκριμένους χώρους υποβοηθά την εξέλιξη τους,

ενώ η διασπορά τους εξουδετερώνει σε καθοριστικό βαθμό την εκπλήρωση αυτού του συγκεκριμένου και πολύ σημαντικού ρόλου.

- Η εμπορική ανάπτυξη και δραστηριότητα είναι καθοριστικής σημασίας για τη διαμόρφωση του εξειδικευμένου ρόλου κάθε επιμέρους τμήματος της πόλης. Οι διαφοροποιήσεις σε ότι αφορά τον τύπο των επιχειρήσεων, την πυκνότητα συσσώρευσης και την κλίμακα τους, καθορίζουν το ρόλο του Αστικού Εμπορικού Κέντρου, των επικέντρων επιμέρους αστικών περιοχών, των διαφόρων Αξόνων Δραστηριότητας, κ.ο.κ.
- Η εμπορική ανάπτυξη δεν είναι αποδεκτό να χρησιμοποιείται για την επίλυση άλλων αστικών προβλημάτων και ο πολεοδομικός προγραμματισμός δεν είναι δυνατό να ακολουθεί πάντοτε ανεπιθύμητες δεσμεύσεις που δημιουργήθηκαν στο παρελθόν.

5.7.2. Εμπορική Πολιτική και Καταστάματα

Το Τοπικό Σχέδιο έχει σαν πολιτική να χωροθετεί την εμπορική ανάπτυξη κατά κανόνα σε καθορισμένες περιοχές που θα εντάσσονται σε ένα ιεραρχημένο δίκτυο πυρήνων ή και αξόνων εμπορικής εξυπηρέτησης. Επιδιώκεται τόσο η αποθάρρυνση της αδιάκριτης διασποράς των εμπορικών δραστηριοτήτων σε αστικές περιοχές όσο και η διασφάλιση ικανοποιητικών δυνατοτήτων ανάπτυξης για διάφορους τύπους εμπορικών δραστηριοτήτων σε επιμέρους περιοχές του Τοπικού Σχεδίου.

Το σύστημα των περιοχών, πυρήνων και αξόνων εμπορικής δραστηριότητας χωροθετείται και ιεραρχείται με βασικά κριτήρια:

- Την ορθολογική και ισόρροπη κατανομή των δυνατοτήτων εμπορικής εξυπηρέτησης τόσο στο σύνολο της αστικής περιοχής όσο και σε επιμέρους διοικητικές περιοχές.

- Την επαρκή και αποδοτική εξυπηρέτηση γειτονιών, οικιστικών ή άλλων περιοχών, με βασικό κριτήριο καθορισμού των επιτρεπομένων εμπορικών χρήσεων τις ανάγκες εξυπηρέτησης του τοπικού πληθυσμού.
- Την παροχή επαρκών και κατάλληλων δυνατοτήτων ανάπτυξης διαφόρων τύπων εμπορικής εξυπηρέτησης, όπως αυτές προκύπτουν από τις λειτουργικές ανάγκες κάθε τύπου.
- Τη μεγιστοποίηση της ελκυστικότητας και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των καθορισμένων περιοχών και αξόνων εμπορικής δραστηριότητας, έτσι ώστε αυτές να εξελιχθούν σε ζωντανά αστικά κύτταρα.

5.7.3 Κεντρική Εμπορική Περιοχή (ΚΕΠ)

Η περιοχή αυτή ονομάστηκε ΚΕΠ λόγω της ποικιλίας των στοιχείων που περιλαμβάνει, όπως οι παραδοσιακοί εμπορικοί δρόμοι, οι παλιές γειτονιές και πλατείες, τα παραδοσιακά κτίρια, οι πιο σύγχρονες περιοχές εμπορίου και γραφείων και οι χώροι πράσινου.

Η ΚΕΠ της Πάφου θα οργανωθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να αποτελεί την πρωταρχική περιοχή εμπορικής εξυπηρέτησης. Οι εμπορικές, διοικητικές και πολιτιστικές λειτουργίες, οι υπηρεσίες και γενικά οι ευκαιρίες απασχόλησης, ψυχαγωγίας και αναψυχής θα πρέπει να συγκεντρώνονται στο μεγαλύτερο τους ποσοστό στην ΚΕΠ ή σε περιοχές που συνδέονται οργανικά με αυτήν.

Για τη σωστή ανάπτυξη της ΚΕΠ και τη σωστή οργάνωση του χώρου θα υιοθετηθούν τα ανάλογα μέτρα.

Για να αναπτυχθεί σωστά η ΚΕΠ και να οργανωθεί σωστά ο χώρος θεωρείται καλό να παρθούν τα ακόλουθα μέτρα:

- Να χωροθετηθούν συμπληρωματικές λειτουργίες και χρήσεις που σήμερα είναι ελλιπή και ειδικά χρήσεις που σχετίζονται με πολιτιστικές δραστηριότητες, με τη δημόσια διοίκηση, τον τουρισμό και τη ψυχαγωγία. Αυτό έχει σαν στόχο να προκύψει ένα πολυσύνθετος και πολυδιάστατος χώρος.
- Να εφαρμοστούν μέτρα κυκλοφοριακής διαχείρισης ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η άνετη πρόσβαση και διακίνηση στο κέντρο, να δημιουργηθούν επαρκείς χώροι στάθμευσης και να διευκολυνθεί η κίνηση των πεζών και ποδηλατιστών με πεζοδρομήσεις και ποδηλατοδρόμους.
- Να δημιουργηθούν μικρές πλατείες ή χώροι πράσινου σε κενά οικόπεδα τα οποία βρίσκονται σε κατάλληλους χώρους, για να αναβαθμιστεί η ποιότητα του περιβάλλοντος και οι ανέσεις της περιοχής.
- Τα ομοειδή καταστήματα να συγκεντρωθούν σε ενότητες όπως είναι τα πολυκαταστήματα. Έτσι, το κοινό θα έχει μια πιο άνετη και ολοκληρωμένη εξυπηρέτηση.
- Να ενθαρρυνθεί η χωροθέτηση χρήσεων όπως τα γραφεία, η ψυχαγωγία και η κατοικία πάνω από εμπορικές χρήσεις του ισογείου. Η οικιστική χρήση θα ενθαρρύνεται ιδιαίτερα, έτσι ώστε να ενισχυθεί ο τοπικός πληθυσμός και να διατηρείται ζωντανή η ΚΕΠ και εκτός των ωρών εργασίας.

5.7.4. Τοπικά Εμπορικά Κέντρα (ΤΕΚ)

Τα Τοπικά Εμπορικά Κέντρα είναι συνήθως συμπαγείς πυρήνες εμπορικών κέντρων ή κοινοτικών διευκολύνσεων και ισοκατανέμονται στο χώρο για πιο επαρκή εξυπηρέτηση. Σαν ΤΕΚ έχουν χαρακτηριστεί και εμπορικά κέντρα Κυβερνητικών Οικισμών Στέγασης Εκτοπισθέντων και Συνοικισμών Αυτοστέγασης, οι χρήσεις και οι υπηρεσίες των οποίων θα πρέπει να

σημειωθεί ότι χρειάζονται κάποια συμπλήρωση και αναβάθμιση. Στο Τοπικό Σχέδιο Πάφου καθορίζονται 14 Τοπικά Εμπορικά Κέντρα.

Στο ισόγειο αναπτύξεων των ΤΕΚ θα επιτρέπονται μόνο εμπορικές χρήσεις και άλλες λειτουργίες που θα εξυπηρετούν τις γειτονικές οικιστικές περιοχές όπως είναι τα αγαθά και υπηρεσίες καθημερινής ανάγκης. Επίσης, θα επιτρέπονται χρήσεις όπως φαρμακεία, μικρά βιβλιοπωλεία και χαρτοπωλεία, video clubs, κουρεία και κομμωτήρια, ανθοπωλεία και μικρής κλίμακας καταστήματα τροφίμων και ειδών ιματισμού και υπόδησης, διευκολύνσεις άθλησης, φροντιστήρια και νηπιακοί και βρεφοκομικοί σταθμοί, μικρά ιατρεία μεγίστου εμβαδού 100 τ.μ. καθώς και ήπιας μορφής διευκολύνσεις αναψυχής και ψυχαγωγίας και βιοτεχνίες Κατηγορίας Γ. Αιτήσεις για γραφεία και κοινοτικές διευκολύνσεις ή διευκολύνσεις ευημερίας θα εξετάζονται ευνοϊκά.

Στα Τοπικά Εμπορικά Κέντρα είναι δυνατό να επιτρέπονται βιοτεχνίες Κατηγορίας Γ μέγιστου εμβαδού 100 τ.μ. (π.χ. ζαχαροπλαστική, αρτοποιεία, βιοτεχνίες παραγωγής ειδών ένδυσης, υπόδησης και κεντημάτων, χημικά εργαστήρια, κ.λ.π.).

5.7.5. Γραφεία

Με τον όρο γραφεία εννοούμε τους χώρους όπου στεγάζεται ο τριτογενής τομέας της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας, ο οποίος αναπτύσσεται με σημαντικό ρυθμό. Στο Τοπικό Σχέδιο τα γραφεία αντιμετωπίζονται σαν απαραίτητα στοιχεία της αστικής οργάνωσης και ως εξειδικευμένη κατηγορία χρήσεων.

Για την ανάπτυξη και την κατανομή των γραφείων το Τοπικό Σχέδιο έχει τους ακόλουθους βασικούς στόχους:

- Τα συκροτήματα των γραφείων μεγάλης κλίμακας να συγκεντρώνονται στην Κεντρική Εμπορική Περιοχή και στους Άξονες Δραστηριότητας Κατηγορίας Ι.

- Να παρέχονται δυνατότητες ανέγερσης νέων γραφείων ή αλλαγή χρήσης υφιστάμενων οικοδομών σε γραφεία.
- να αναβαθμιστούν οι λειτουργίες και οι περιβαλλοντικοί παράμετροι σχεδιασμού του περιβάλλοντος των γραφειακών χώρων

5.7.6. Πολιτική για το Βόρειο Παρακαμπτήριο

Σε οικοπέδα ή τεμάχια γης που εφάπτονται απευθείας στο τμήμα της Λεωφόρου Δημοκρατίας που επεκτείνεται από το Παφιακό Στάδιο μέχρι τη συμβολή με τη Λεωφόρο Ελευθέριου Βενιζέλου είναι δυνατό να επιτραπούν, επιπρόσθετα προς τις οικιστικές, και αναπτύξεις που περιλαμβάνουν εκθεσιακούς χώρους με ελάχιστο εμβαδόν 150 τ.μ. ανά μονάδα στο ισόγειο (δεν θα επιτρέπονται καταστήματα λιανικού εμπορίου) και γραφεία ή οικιστικές μονάδες στους ορόφους.

Στις περιπτώσεις αυτές θα ισχύουν τα ακόλουθα:

(α) Ο μέγιστος συντελεστής δόμησης και το ανώτατο ποσοστό κάλυψης θα είναι 0,80:1 και 0,30:1 αντίστοιχα.

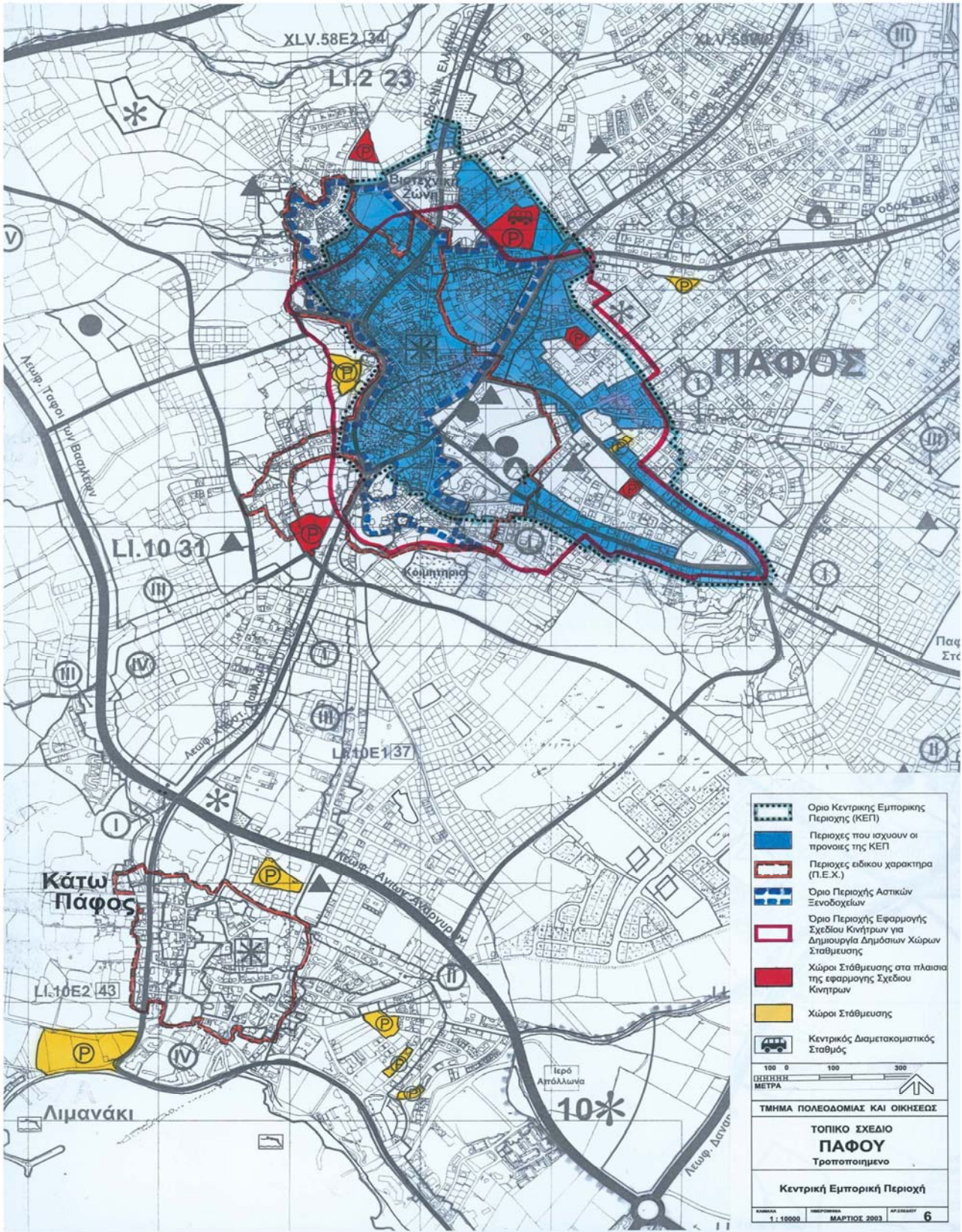
Νοείται ότι το ποσοστό κάλυψης θα μπορεί να αυξηθεί πέραν του πιο πάνω καθοριζόμενου μόνο σε περιπτώσεις όπου η ανέγερση εκθεσιακού χώρου με ελάχιστο εμβαδόν 150 τ.μ. ανά μονάδα δεν είναι δυνατή λόγω εμβαδού του οικοπέδου/τεμαχίου.

(β) Το ανώτατο επιτρεπόμενο ύψος της οικοδομής και ο αριθμός των ορόφων θα καθορίζονται από την Πολεοδομική Αρχή, με κριτήριο την αποφυγή του επηρεασμού των ανέσεων γειτονικών ιδιοκτησιών.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση, η Πολεοδομική Αρχή θα επιδιώκει τη διασφάλιση επαρκών και άνετα διαμορφωμένων χώρων στάθμευσης, κατά κανόνα στον χώρο μεταξύ της οικοδομής και του οδικού ορίου ή μεταξύ της οικοδομής και

των πλευρικών συνόρων του οικοπέδου/τεμαχίου, ενώ ιδιαίτερη προσοχή θα δίδεται στην τοπιοτέχνηση της ανάπτυξης.

Εννοείται ότι η εφαρμογή της ειδικής αυτής πολιτικής προϋποθέτει τη διασφάλιση της οδικής ασφάλειας και της κυκλοφοριακής ικανότητας της Λεωφόρου Δημοκρατίας, ως επίσης και των ανέσεων των γειτονικών ιδιοκτησιών.

Σχέδιο Κεντρικής Εμπορικής Περιοχής

5.8. Βιομηχανία, Βιοτεχνία Και Αποθήκες

5.8.1. Γενικά

Στο Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 1999-2003 υπάρχουν στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν ότι η συνεισφορά της βιομηχανίας στην οικονομία της Κύπρου μειώνεται συνεχώς. Οι αιτίες του προβλήματος είναι πολλές, η ελευθεροποίηση του διεθνούς εμπορίου, η έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού προσωπικού, τα ψηλά εργατικά κόστη, το μικρό μέγεθος πλείστων μονάδων, η χαμηλή τεχνολογική στάθμη, η σχετικά χαμηλή ποιότητα παραγόμενων προϊόντων, η ανεπάρκεια εγχώριων πρώτων υλών κ.ά.

Μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Πάφου απασχολείται στο δευτερογενή τομέα. Γι' αυτό και η σημασία του για την τοπική οικονομία είναι μεγάλη. Έτσι λοιπόν, ένας από τους βασικούς στόχους του Τοπικού Σχεδίου είναι η διάθεση επαρκούς και κατάλληλης γης για τη χρήση από το δευτερογενή τομέα της οικονομίας.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην ανάπτυξη Βιομηχανιών Υψηλής Τεχνολογίας, για δημιουργία ευκαιριών παροχής υπηρεσιών του αναφερόμενου τομέα, και ουσιαστικό εκσυγχρονισμό του βιομηχανικού τομέα.

5.8.2. Προβλήματα

Μέχρι το 1990 η χρήση γης από τη βιομηχανία και τη βιοτεχνία δε γινόταν με προγραμματισμό και έλεγχο γι' αυτό και σήμερα η κατανομή και η λειτουργία του δευτερογενούς τομέα παρουσιάζει τα πιο κάτω προβλήματα:

- Σε διάφορα μέρη της αστικής περιοχής υπάρχουν βιομηχανίες, βιοτεχνίες, αποθηκευτικές εγκαταστάσεις, εγκαταστάσεις χονδρικού εμπορίου και εν μέρει συσκευασίας γεωργικών ή άλλων προϊόντων.

Κάποιες, όμως, από αυτές τις εγκαταστάσεις προκαλούν προβλήματα όχλησης.

- Στις περιοχές κατοικίας πολλές φορές δημιουργούνται κίνδυνοι υγείας και μειώνονται σε μεγάλο βαθμό οι ανέσεις ζωής των κατοίκων.
- Η ποιότητα του περιβάλλοντος δεν είναι η καλύτερη στις συγκεκριμένες περιοχές. Εκτός από την οχληρία, δημιουργούνται προβλήματα στο κυκλοφορικό δίκτυο, στους χώρους στάθμευσης και στην αισθητική υποβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος.
- Τέλος, στις Βιομηχανικές ζώνες αντιμετωπίζονται συχνά προβλήματα έγκαιρης ανάπτυξης.

5.8.3. Βασικοί Στόχοι

Οι βασικοί στόχοι των μέτρων πολιτικής που προνοούνται στο Τοπικό Σχέδιο Πάφου είναι οι ακόλουθοι:

- Η διαφύλαξη των υφιστάμενων και η αύξηση των ευκαιριών ορθολογικής στέγασης της βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου σε ότι αφορά τη συνολική προσφορά κατάλληλης γης και υποστατικών, την ποικιλία και σύνθεση της προσφοράς αυτής και τη χωροταξική της κατανομή.
- Να παρέχονται διευκολύνσεις για τη μεταστέγαση βιομηχανιών και βιοτεχνιών οι οποίες βρίσκονται σε ακατάλληλες περιοχές.
- Στις περιοχές που συγκεντρώνονται οι βιομηχανίες και οι βιοτεχνίες να αναβαθμιστεί η ποιότητα του περιβάλλοντος.
- Να υπάρχει μια ισοζυγισμένη σχέση ανάμεσα στις καθοριζόμενες Βιομηχανικές Ζώνες και τις Βιομηχανικές Περιοχές.

- Ο δημόσιος τομέας να παρεμβαίνει πιο ενεργά στη διαδικασία διάθεσης γης προς ανάπτυξη σε Βιομηχανικές Ζώνες.
- Να εισαχθεί το κατάλληλο πλαίσιο πολιτικής για ανάπτυξη Βιομηχανιών Υψηλής Τεχνολογίας.

5.8.4. Επιπτώσεις και Επηρεασμός Περιβάλλοντος

Η βιομηχανία και η βιοτεχνία είναι αναγκαίο να στεγάζονται σε συγκεκριμένες περιοχές, μακριά από οικιστικές περιοχές λόγω του τρόπου λειτουργίας και της φύσης του εξοπλισμού και των μηχανημάτων που χρησιμοποιούνται. Ο θόρυβος, οι δονήσεις, τα υγρά και στερεά απόβλητα, η τροχαία κίνηση είναι μερικά από τα στοιχεία που δημιουργούνται στις βιομηχανικές περιοχές. Ανάλογα με το μέγεθος και την ένταση που έχουν τα πιο πάνω στοιχεία πάνω στο περιβάλλον καθορίστηκαν τρία επίπεδα δυσμενούς επηρεασμού του περιβάλλοντος ως ακολούθως:

- Επίπεδο αυξημένου ή πολύ αυξημένου βαθμού δυσμενούς επηρεασμού του περιβάλλοντος που συνδέεται με εκείνες τις βιομηχανικές και βιοτεχνικές αναπτύξεις που περιγράφονται στη «Βιομηχανική και Βιοτεχνική Ανάπτυξη Κατηγορίας Α» των ορισμών της βιομηχανικής και βιοτεχνικής ανάπτυξης.
- Επίπεδο δυσμενούς επηρεασμού που κυμαίνεται σε βαθμό μεταξύ του επιπέδου (I) πιο πάνω και του επιπέδου (III) που ακολουθεί και που συνδέεται με εκείνες τις βιομηχανικές ή βιοτεχνικές αναπτύξεις που εμπίπτουν στη «Βιομηχανική και Βιοτεχνική Ανάπτυξη Κατηγορίας Β» των ορισμών της βιομηχανικής και βιοτεχνικής ανάπτυξης.
- Επίπεδο περιορισμένου βαθμού δυσμενούς επηρεασμού του περιβάλλοντος που είναι δυνατό να συμβιβαστεί προς τις ανέσεις της περιοχής και που συνδέεται με εκείνες τις βιομηχανικές και βιοτεχνικές

αναπτύξεις που περιγράφονται στη «Βιομηχανική και Βιοτεχνική Ανάπτυξη Κατηγορίας Γ» των ορισμών της βιομηχανικής και βιοτεχνικής ανάπτυξης.

5.8.5. Κατηγορίες Βιομηχανικών, Βιοτεχνικών και Αποθηκευτικών Αναπτύξεων

Οι ορισμοί των διαφόρων Κατηγοριών βιομηχανικών, βιοτεχνικών και αποθηκευτικών αναπτύξεων περιέχονται στο Παράρτημα Α του Τοπικού Σχεδίου Πάφου. Οι κατηγορίες βιομηχανικών, βιοτεχνικών και αποθηκευτικών αναπτύξεων είναι οι πιο κάτω:

- (α) Βιομηχανικές αναπτύξεις Κατηγορίας Α (αυξημένου βαθμού όχλησης).
- (β) Βιομηχανικές αναπτύξεις Κατηγορίας Β (περιορισμένου βαθμού όχλησης).
- (γ) Βιομηχανικές αναπτύξεις Κατηγορίας Γ (πολύ περιορισμένου βαθμού όχλησης).
- (δ) Βιοτεχνικές αναπτύξεις Κατηγορίας Α (αυξημένου βαθμού όχλησης).
- (ε) Βιοτεχνικές αναπτύξεις Κατηγορίας Β (περιορισμένου βαθμού όχλησης).
- (στ) Βιοτεχνικές αναπτύξεις Κατηγορίας Γ (πολύ περιορισμένου βαθμού όχλησης).
- (ζ) Αποθηκευτικές αναπτύξεις Κατηγορίας Α (αυξημένου βαθμού όχλησης).
- (η) Αποθηκευτικές αναπτύξεις Κατηγορίας Β (περιορισμένου βαθμού όχλησης).

5.8.6. Πολιτική Χωροθέτησης Βιομηχανικής και Βιοτεχνικής και Αποθηκευτικής Ανάπτυξης

Η βιομηχανική, αποθηκευτική και βιοτεχνική ανάπτυξη είναι ασυμβίβαστη με άλλες χρήσεις. Έχει, επίσης, και ειδικές ανάγκες που πρέπει να αντιμετωπίζονται σφαιρικά και αποτελεσματικά. Γι' αυτούς τους λόγους ο δευτερογενής τομέας θα πρέπει να χωροθετείται μόνο μέσα σε βιομηχανικές και βιοτεχνικές ζώνες ή περιοχές ή όπου αλλού καθορίζεται με ειδική και

συγκεκριμένη πολιτική από το Τοπικό Σχέδιο. Είναι πολύ δύσκολο, έως αδύνατον να χωροθετείται σε οικιστικές περιοχές ή περιοχές εμπορίου.

Παρόλα αυτά, με στόχο την εφαρμογή μιας σωστής, ευέλικτης και αποτελεσματικής χωροθετικής πολιτικής όσον αφορά τις βιομηχανίες και βιοτεχνίες Κατηγορίας Α ή Β ή Γ, και αποθηκευτικές αναπτύξεις Κατηγορίας Α και Β, η Πολεοδομική Αρχή, σε πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις (ανεξάρτητα από τις άλλες πρόνοιες πολιτικής που περιγράφονται πιο πάνω) και αφού διαβουλευθεί με άλλους αρμόδιους φορείς δύναται:

- να μεταφέρει μια συγκεκριμένη βιομηχανική ή βιοτεχνική ανάπτυξη από μια Κατηγορία στην αμέσως επόμενη Κατηγορία αν κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται ή δικαιολογείται από τον αναμενόμενο βαθμό επηρεασμού του περιβάλλοντος ή
- να απορρίψει αίτηση για εγκατάσταση Βιομηχανίας ή Βιοτεχνίας ή Αποθήκης Κατηγορίας σε Βιομηχανική ή Βιοτεχνική Ζώνη/Περιοχή Κατηγορίας Α, όταν κατά την κρίση της η προτεινόμενη ανάπτυξη είναι ασυμβίβαστη με άλλες βιομηχανικές ή βιοτεχνικές ή αποθηκευτικές αναπτύξεις στην περιοχή ή είναι επικίνδυνη λόγω της φύσης της ή των υλικών που αποθηκεύονται, χρησιμοποιούνται ή παράγονται σε αυτή. Η Πολεοδομική Αρχή μπορεί επίσης να υποδείξει εναλλακτική χωροθέτηση εντός της ίδιας Ζώνης ή Περιοχής νοουμένου ότι αυτό επιβάλλεται λόγω της φύσης της ανάπτυξης και του βαθμού επηρεασμού του περιβάλλοντος.

Στις καθορισμένες Βιομηχανικές Ζώνες και Περιοχές δεν θα επιτρέπεται κατά κανόνα η χωροθέτηση άλλων χρήσεων πέραν της βιομηχανικής και των αποθηκών, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά από άλλη εξειδικευμένη πρόνοια του Τοπικού Σχεδίου, και η άλλη χρήση είναι αναγκαία για την εύρυθμη λειτουργία τους. Ειδικά για Βιομηχανικές Περιοχές, στις επιτρεπόμενες χρήσεις εμπίπτουν οι χρήσεις που περιλαμβάνονται στους περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας της Δημοκρατίας (Μίσθωση Ιδιοκτησίας μέσα σε Κυβερνητικές Βιομηχανικές Περιοχές) Κανονισμούς.

5.9. Περιβάλλον

5.9.1. Γενικά

Ως περιβάλλον νοείται το ανθρωποποίητο περιβάλλον, δηλαδή το περιβάλλον που διαμορφώνεται και οικοδομείται με την επέμβαση του ανθρώπου και το φυσικό περιβάλλον, δηλαδή οτιδήποτε γίνεται, συντηρείται και ανανεώνεται από τη φύση.

Το μόνο θεσμικό πλαίσιο το οποίο ασχολείται ολοκληρωμένα και συστηματικά με την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής της Πάφου είναι το Τοπικό Σχέδιο Πάφου.

Το Τοπικό Σχέδιο δίνει ιδιαίτερη σημασία στο περιβάλλον αφού αυτό επηρεάζει την ποιότητα ζωής και την ευημερία του πληθυσμού.

Ανάλογα με τον τρόπο που οργανώνεται και αναπτύσσεται ο χώρος καθορίζεται και η ποιότητα του περιβάλλοντος. Έτσι, μέσα στον πολεοδομικό προγραμματισμό της ανάπτυξης υπάρχουν πολλές πτυχές που ασχολούνται με τη διαμόρφωση της ποιότητας του περιβάλλοντος τόσο μακροπρόθεσμα όσο και βραχυπρόθεσμα.

Σύμφωνα με τις διεθνείς τάσεις, γνώμονας των πιο πάνω επιλογών καθίσταται η λελογισμένη ανάπτυξη στα πλαίσια της αρχής της αειφορίας, η χρησιμοποίηση δηλαδή των φυσικών πόρων με μέτρο ώστε να συνεχίσουν να παράγουν για τις επόμενες γενεές. Μέσα στα πλαίσια αυτά, η Στρατηγική Ανάπτυξης καθώς και οι επιμέρους πρόνοιες του Τοπικού Σχεδίου, δημιουργούν συνθήκες και προϋποθέσεις που είναι καθοριστικές για την ποιότητα και διαχείριση του περιβάλλοντος.

5.9.2. Προβλήματα

Τα σημαντικότερα προβλήματα και ελλείψεις που αντιμετωπίζονται στον τομέα αυτό στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου είναι τα ακόλουθα:

- Η μη αποτελεσματική προστασία ορισμένων τοπογραφικών ιδιομορφιών ή περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών του Σχεδίου.
- Σε πολλά αξιόλογα τμήματα του αστικού ιστού απουσιάζει ο λεπτομερής σχεδιασμός με περιβαλλοντικές παραμέτρους με επακόλουθο τη σταδιακή υποβάθμιση των τμημάτων αυτών.
- Δεν υπάρχουν οι κατάλληλοι χώροι και διευκολύνσεις για ενεργό ή/και παθητική ψυχαγωγία τόσο σε αστικό όσο και σε τοπικό επίπεδο με έμφαση τις κεντρικότερες περιοχές της πόλης.
- Δεν παρέχονται στο σύνολο του πληθυσμού τοπικές κοινοτικές διευκολύνσεις άθλησης.
- Δεν υπάρχει ικανοποιητικό κεφάλαιο για να αξιοποιηθούν κατάλληλα οι χώροι πρασίνου που παραχωρήθηκαν στο δημόσιο κατά το διαχωρισμό γης σε οικόπεδα ή άλλη ανάπτυξη.
- Η απρογραμμάτιστη και περιστασιακή χωροθέτηση διευκολύνσεων αναψυχής και ψυχαγωγίας με αποτέλεσμα την μείωση των ανέσεων του τοπικού πληθυσμού.

5.9.3. Βασικοί Στόχοι

Δυστυχώς τα προβλήματα συνεχίζουν να υπάρχουν γι' αυτό και το Τοπικό Σχέδιο έχει τους ακόλουθους στόχους:

- Να προστατευθεί και να αναβαθμιστεί η ποιότητα και η ποσότητα σημαντικών στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος, προς όφελος του συνόλου του σημερινού και μελλοντικού αστικού πληθυσμού.
- Να διασφαλιστούν χώροι όπου θα δημιουργηθούν διευκολύνσεις για παθητική ψυχαγωγία, αναψυχή και ξεκούραση.
- Να παρέχεται ποικιλία τύπων ελεύθερων χώρων και διευκολύνσεων που θα κατανέμονται ισόρροπα σε διάφορα τμήματα της πόλης.
- Να αναβαθμιστούν ουσιαστικά και να εμπλουτιστούν οι ευκαιρίες για αναψυχή και ψυχαγωγία.
- Να προσδιοριστούν και να καταγραφούν οι αρχές που θα προλειάνουν το έδαφος για την ετοιμασία εξειδικευμένων σχεδίων, με τα οποία θα ολοκληρωθεί το σύστημα των περιφερειακών και αστικών πάρκων και θα αναβαθμιστούν άλλες αξιόλογες περιοχές του Σχεδίου.

5.9.4. Το Φυσικό Περιβάλλον

Το φυσικό περιβάλλον αποτελείται από τη γη, τους υδάτινους πόρους, τις αέρες μάζες και τα διάφορα είδη ζωής, χλωρίδας και πανίδας.

Στο Τοπικό Σχέδιο φαίνεται καθαρά η σημασία των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος γι' αυτό και κατοχυρώνεται μέσα από τις διάφορες πρόνοιές του. Τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος θα προστατεύονται από μελλοντική ανάπτυξη και θα διαφυλάσσονται προς όφελος της ευημερίας του πληθυσμού. Σε περιπτώσεις όπου πρέπει να εκτελεστούν έργα τα οποία

θεωρούνται αναγκαία θα πρέπει οι επιπτώσεις πάνω στο φυσικό περιβάλλον να είναι μηδαμινές. Κάποιες φορές ίσως θεωρηθεί και αναγκαίο να αντικατασταθούν όσα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος επηρεάστηκαν.

Για να αντιμετωπιστεί σωστά ο τομέας του περιβάλλοντος είναι φρόνιμο να προωθηθούν λεπτομερή σχέδια για το αστικό κέντρο, τους δημόσιους ελεύθερους χώρους της περιοχής του Σχεδίου, με σαφείς περιβαλλοντικές παραμέτρους.

5.9.5. Ελεύθεροι Χώροι Πρασίνου

Το Τοπικό Σχέδιο προνοεί να δημιουργηθεί ένα σύστημα με αλληλοσυνδεδεμένους ελεύθερους χώρους πρασίνου διαφόρων κλιμάκων και τύπων. Το σύστημα αυτό θα προσφέρει ποικιλία ευκαιριών για ψυχαγωγία και αναψυχή και θα συμβάλλει στην αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος μέσα στα όρια του αστικού συγκροτήματος. Το σύστημα αυτό θα έχει ως στόχο του την ισορροπία ανάμεσα στις δομημένες και μη αστικές επιφάνειες και τη βελτίωση του μικροκλίματος στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου.

Το σύστημα όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω αποτελείται από ένα σύνολο ελεύθερων χώρων πρασίνου. Με βάση την εξυπηρέτηση που θα παρέχουν στο κοινό θα ιεραρχούνται ως ακολούθως:

- **Σύστημα Περιφερειακών Πάρκων:** το σύστημα αυτό θα εξυπηρετεί αστικές και περιφερειακές ανάγκες. Το πρόγραμμα διαμόρφωσης των Πάρκων θα υλοποιηθεί από τους αρμόδιους φορείς. Τα πάρκα θα πρέπει να είναι εξοπλισμένα με ποικιλία διευκολύνσεων αναψυχής και ψυχαγωγίας υψηλής ποιότητας.
- **Αστικά και Τοπικά Πάρκα:** τα πάρκα αυτά θα έχουν μέγεθος ανάλογα με την πυκνότητα της κατοικίας των περιοχών που θα εξυπηρετούν. Θα

έχουν τον κατάλληλο εξοπλισμό και διαμόρφωση για να εξυπηρετούνται διάφορες ομάδες ηλικιών.

- **Κοίτες Ποταμών:** Η κοίτη του ποταμού της Έζουσας αλλά και οι κοίτες όλων των άλλων αργακιών που διασχίζουν την περιοχή του Σχεδίου κάθετα προς την παραλία, θα πρέπει αφενός να προστατευθούν ώστε να παραμείνουν σαν φυσικοί σχηματισμοί απορροής των οβριών νερών και αφετέρου να αξιοποιηθούν σαν μέρος του ευρύτερου συστήματος δημόσιων ελεύθερων χώρων του Σχεδίου, ανάλογα με την περίπτωση, με πεζόδρομους, καθιστικά κ.λ.π. Στην κοίτη και στις παρυφές των αργακιών/ποταμών δεν θα επιτρέπεται οποιαδήποτε ανάπτυξη και καμιά ανάπτυξη δεν θα εκτελείται σε απόσταση μικρότερη των 5,00 μέτρων από την κορυφή του πρανούς, του αργακιού ή ποταμού.
- **Δημόσιοι Χώροι Πρασίνου:** οι δημόσιοι χώροι πρασίνου είναι οι ανοιχτοί χώροι πρασίνου που έχουν άμεση σχέση με τις περιοχές κατοικίας στις περιβαλλοντικές περιοχές. Οι χώροι αυτοί κατανέμονται ισόρροπα στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου και διασφαλίζονται από διαχωρισμούς γης σε οικόπεδα. Το Τοπικό Σχέδιο έχει σαν στόχο να μειωθούν οι χώροι και να αυξηθεί η επιφάνειά τους ώστε να αξιοποιούνται πιο εύκολα.
- **Ιδιωτικοί Χώροι Πρασίνου:** οι ιδιωτικοί χώροι πρασίνου είναι χώροι που καταλαμβάνουν μεγάλη έκταση στην περιοχή του Σχεδίου. Οι πρέπει να προστατευθούν από την έντονη αστική ανάπτυξη.

5.9.6. Περιφερειακά και Άλλα σημαντικά Τοπικά Πάρκα

Με την Πολιτική αυτή καθορίζονται σε κρατική γη ισορροπημένα σε διάφορες περιοχές του Τοπικού Σχεδίου, Περιφερειακά Πάρκα, ως ακολούθως:

- **Περιφερειακό Πάρκο Έμπας-Τρεμιθούσας:** Η περιοχή αυτή είναι μεγαλύτερη σε έκταση ενοποιημένη κρατική γη, στην περιοχή του Τοπικού

Σχεδίου. Η θέση του Πάρκου εξυπηρετεί την ευρύτερη περιοχή της περιβάλλουσες οικιστικές περιοχές, καθώς και τα γύρω σχολεία. Στο Πάρκο αυτό χωροθετούνται οι πιο κάτω χρήσεις:

⇒ Περιφερειακό Αθλητικό Κέντρο με κλειστά/ανοικτά γήπεδα.

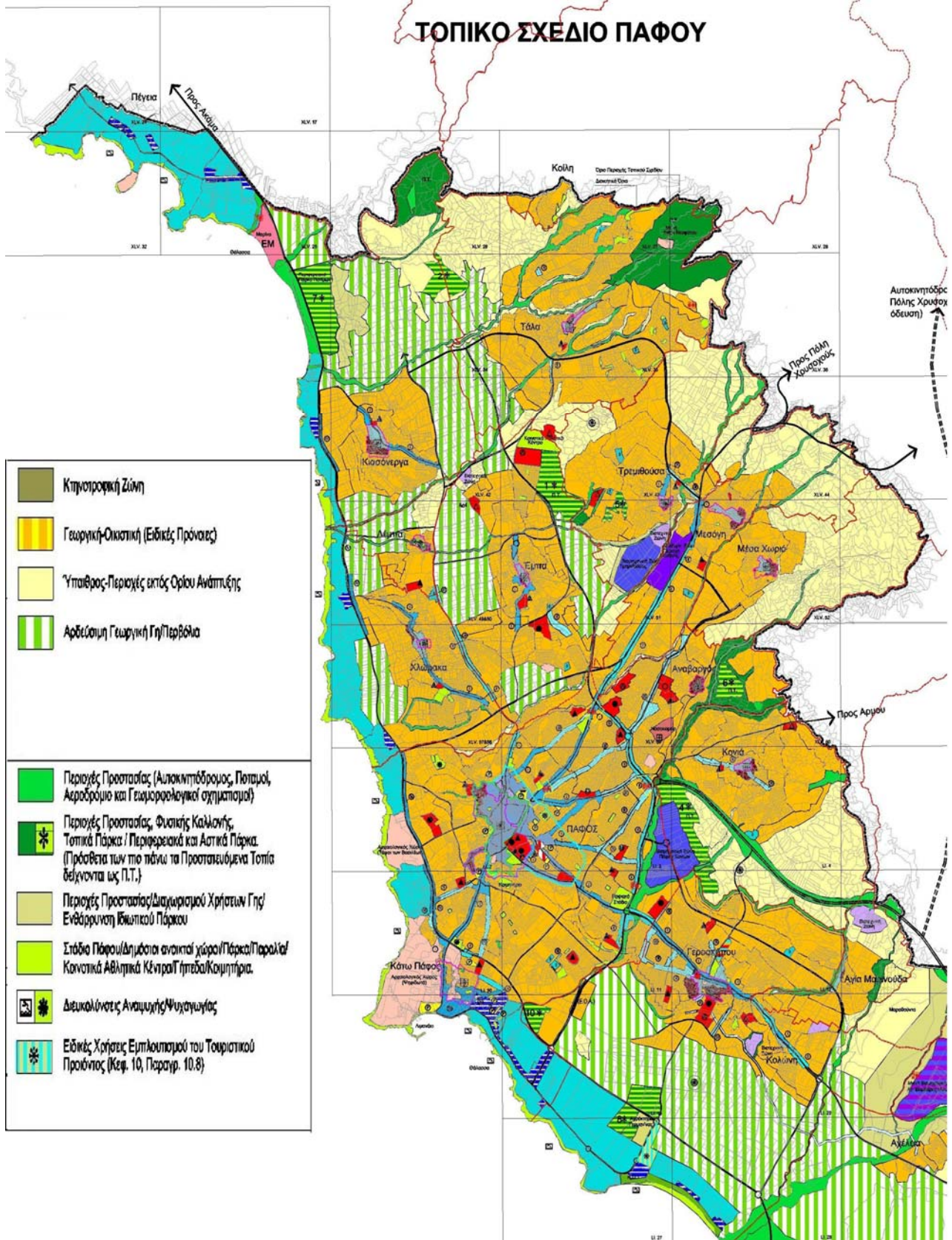
⇒ Αίθουσες άθλησης και συναφής εγκαταστάσεις.

⇒ Ανοικτοί ελεύθεροι χώροι για παθητική αναψυχή.

- **Πάρκο Τάλας-Κισσόνεργας** : Ο χώρος αυτός είναι δένδροφυτευμένος, θα παραμείνει ελεύθερος και θα διαμορφωθεί ανάλογα για παθητική αναψυχή.
- **Πάρκο Λέμπας**: Το Πάρκο αυτό αποτελεί ουσιαστικά την Κοιλάδα του Ποταμού Λέμπας και αποτελεί ένα εξαιρετο, φυσικό περιβάλλον, το οποίο πρέπει να διατηρηθεί στην φυσική του κατάσταση. Ως εκ τούτου, τα μόνα έργα τα οποία θα μπορούσαν να επιτραπούν είναι:
 - ⇒ Καθαριότητα και ανάδειξη του χώρου.
 - ⇒ Διαμόρφωση ορισμένων αναβαθμίδων με χώμα και πέτρα, ώστε να είναι επισκέψιμος ο χώρος.
 - ⇒ Διαμόρφωση ορισμένων μικρών πλατωμάτων σε μορφή αναβαθμίδων, σύμφωνα με την κλίση του εδάφους με χώμα, πέτρα και ξύλο για χρήση ως καθιστικών.
- **Πάρκο Κονιών**: Ο χώρος αυτός είναι ένα φυσικό οροπέδιο, και προβάλλεται από τον υπεραστικό δρόμο, στην είσοδο της Πάφου. Ο χώρος θα παραμείνει ελεύθερος, θα δένδροφυτευτούν οι πλαγιές του καθώς και περιμετρικά και θα επιτραπούν μόνο ανοικτά γήπεδα άθλησης.
- **Πάρκο Τρεμιθούσας**: Ο χώρος αυτός περιβάλλεται από οικιστικές περιοχές, έχει φυτευτεί και θα πρέπει να παραμείνει ανοικτός δημόσιος χώρος πρασίνου, ως πνεύμονας μέσα στις οικιστικές περιοχές, με χρήση για παιδικό πάρκο και χώρο περιπάτου/καθιστικών.

- **Πάρκο Αναβαργού-Δημοτικά Όρια Πάφου:** Η περιοχή αυτή αποτελεί κρατική γη, καλύπτει σημαντική έκταση και βρίσκεται στο κέντρο οικιστικών περιοχών. Πρόνοια του Σχεδίου είναι όπως ο χώρος διαμορφωθεί σε περιφερειακό/ αστικό πάρκο για την εξυπηρέτηση της ευρύτερης περιοχής, με βασική προϋπόθεση τη διατήρηση των κοιλάδων, πρηνών και μορφολογικών σχημάτων.
- **Περιφερειακό Πάρκο Κισσόνεργας:** Αποτελεί τμήμα της Κρατικής γης, η οποία εκτείνεται μέχρι τον χώρο της μαρίνας. Η θέση του χώρου αυτού εξυπηρετεί την παραλιακή περιοχή, καθώς και τις συνορεύουσες Κοινότητες. Θα διαμορφωθεί σε αθλητικό κέντρο, με συναφείς εγκαταστάσεις (κλειστά/ανοικτά γήπεδα, αίθουσες άθλησης, κολυμβητικές δεξαμενές και άλλα συναφή).
- **Περιφερειακό Πάρκο Γεροσκήπου:** Ο χώρος αυτός αποτελεί ένα από τα βασικά περιφερειακά αθλητικά κέντρα με όλες τις συναφείς εγκαταστάσεις (κλειστά/ανοικτά, γήπεδα, αίθουσες άθλησης, κολυμβητικές δεξαμενές και άλλα παρεμφερή). Η διάταξη των κτιρίων θα είναι με τέτοιο τρόπο ώστε να μην αποκόπτεται η θέα προς την θάλασσα, και θα προνοηθεί πλούσια δενδροστοιχία περιμετρικά του χώρου.
- **Πάρκο Τίμης:** Ο χώρος αυτός αποτελεί ένα δασύλλιο, το οποίο θα διατηρηθεί και θα διαμορφωθεί για παθητική αναψυχή.
- **Περιφερειακό Πάρκο Ιερού Απόλλωνα Υλάτη-Δημοτικά Όρια Γεροσκήπου:** Ο χώρος αυτός είναι κατά το πλείστον δενδροφυτευμένος και αποτελεί ζώνη προστασίας του Ιερού Απόλλωνα Υλάτη και του βασικού υποσταθμού της Α.Η.Κ. Θα παραμείνει ελεύθερος και θα διαμορφωθεί για παθητική αναψυχή.

ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΑΦΟΥ

Σχέδιο χώρων περιβάλλοντος

5.10. Διατήρηση - Αναβίωση Αρχιτεκτονικής Κληρονομιά

5.10.1. Γενικά

Στο ιστορικό παραδοσιακό κέντρο της πόλης και στους παλιούς πυρήνες των προαστίων υπάρχει έντονος ο παραδοσιακός χαρακτήρας. Υπάρχουν οικοδομές και σύνολα οικοδομών σημαντικής αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, ιστορικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής αξίας. Μεμονωμένες οικοδομές ακόμα και σύνολα οικοδομών με νεοκλασικό ή αποικιοκρατικό χαρακτήρα μπορούμε να δούμε στην περιφέρεια του κέντρου της πόλης. Οι οικοδομές αυτές που αντιπροσωπεύουν τάσεις συγκεκριμένων ιστορικών περιόδων αποτελούν αναπόσπαστο και πολύτιμο μέρος της κυπριακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και της πολιτιστικής ταυτότητας του τόπου. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να προστατευθούν και να διατηρηθούν.

Η έλλειψη του υφιστάμενου νομικού, διοικητικού και τεχνικού πλαισίου είχε σαν επακόλουθο να δημιουργούνται πολλά προβλήματα στη διατήρηση των πιο πάνω αξιόλογων περιοχών/οικοδομών.

Όμως, μετά την πρώτη δημοσίευση του Τοπικού Σχεδίου Πάφου και με τα κίνητρα που δόθηκαν στους ιδιοκτήτες διατηρητέων οικοδομών και τα οποία παραθέτουμε πιο κάτω, έχει παρουσιαστεί βελτίωση στην διατήρηση και αναβίωση της αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς. Επίσης, η ενημέρωση που γίνεται προς το κοινό αναμένεται ότι θα έχει σύντομα ακόμα πιο θετικά αποτελέσματα.

5.10.2. Βασικοί Στόχοι

Η πολιτική του Τοπικού Σχεδίου σε σχέση με τη διατήρηση και αναβίωση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς προνοεί τα ακόλουθα:

- Θα υπάρξει νομική προστασία και ειδικός έλεγχος σε περιπτώσεις οικοδομών και περιοχών με αρχιτεκτονική, πολεοδομική, ιστορική, κοινωνική, περιβαλλοντική ή αρχαιολογική αξία.

- Θα προωθηθεί η ετοιμασία αρχείου το οποίο είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο και θα αφορά την αξιολόγηση όλων των στοιχείων που συνθέτουν την αρχιτεκτονική κληρονομιά.
- Θα προαχθεί η φιλοσοφία και η πρακτική της ολοκληρωμένης διατήρησης (intergrated conversation) με την ετοιμασία και υλοποίηση Σχεδίων Περιοχής με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε από την ετοιμασία και εφαρμογή Σχεδίων σε άλλες αστικές περιοχές.
- Θα ασκείται αυστηρός αισθητικός έλεγχος.
- Να εφαρμοστεί μια δέσμη οικονομικών κινήτρων που να στοχεύει την ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης των αξιόλογων οικοδομών μέσα στα πλαίσια της διατήρησης. Τα κίνητρα αυτά θα αφορούν χαμηλότοκες δανειοδοτήσεις και επιχορηγήσεις του κόστους συντήρησης ή επιδιόρθωσης ή ανακαίνισης, διάφορες φοροαπαλλαγές ή απαλλαγές από τέλη, εξαιρέσεις από πρόνοιες της υφιστάμενης νομοθεσίας περί ενοικιοστασίου και τέλος τη μεταφορά των αναπτυξιακών δικαιωμάτων.

Τα κίνητρα αυτά θα αξιολογούνται και θα αναθεωρούνται συνεχώς κατά τη διάρκεια ισχύος του Τοπικού Σχεδίου, ούτως ώστε να επιτυγχάνονται στο μέγιστο δυνατό βαθμό οι στόχοι του Σχεδίου.

5.11. Δημόσιες Υπηρεσίες

5.11.1. Γενικά

Οι δημόσιες διευκολύνσεις θα πρέπει να παρέχονται μόνο στις καθορισμένες Περιοχές Ανάπτυξης του παρόντος Σχεδίου. Για να γίνει παροχή σε περιοχές εκτός των καθορισμένων θα πρέπει οι αρμόδιες υπηρεσίες δημόσιας ωφέλειας να έχουν αναλάβει οι ίδιες τις σχετικές δεσμεύσεις.

Ο σχεδιασμός και ο προγραμματισμός των δικτύων των υπηρεσιών δημόσιας ωφέλειας πρέπει να γίνεται πάνω σε ενιαία και ολοκληρωμένη βάση για να εφαρμόζονται οι στόχοι ταχύτερα και πιο αποδοτικά.

Οι περιοχές της Υδατοπρομήθειας πρέπει να αναπροσαρμοστούν μετά τη δημοσίευση του Τοπικού Σχεδίου για να περιλαμβάνονται όλες σχεδόν οι καθορισμένες περιοχές ανάπτυξης. Οικόπεδα με ιδιωτική υδατοπρομήθεια δε θα επιτρέπεται να διαχωρίζονται.

Οι περιοχές που είναι κοντά σε υδατοφράκτες και γεωτρήσεις θα πρέπει να βρίσκονται υπό προστασία για να μη δημιουργηθούν προβλήματα ρύπανσης.

Σε περίπτωση επέκτασης ή και δημιουργίας νέων εγκαταστάσεων και δικτύων των υπηρεσιών δημόσιας ωφέλειας η Πολεοδομική Αρχή θα λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για να μειωθούν στο ελάχιστο οι αρνητικές επιπτώσεις. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στα ακόλουθα:

- Σε περιπτώσεις υπόγειων εγκαταστάσεων τηλεφωνικών καλωδίων και δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρισμού η υπογειοποίηση θα εξετάζεται με ιδιαίτερη προσοχή σε περιπτώσεις πεζοδρομήσεων σε ιστορικούς/παραδοσιακούς πυρήνες, όπως και σε περιπτώσεις δυσμενούς επηρεασμού ευαίσθητων χρήσεων (π.χ. για σχολεία, νοσοκομεία, κ.λ.π.) ή της αισθητικής του περιβάλλοντος.

- Με βασικό στόχο τον περιορισμό της ρύπανσης του περιβάλλοντος η χωροθέτηση, ο σχεδιασμός και η τοπιοτέχνηση των διαφόρων αναπτύξεων που αφορούν τη μεταφορά και διανομή δημόσιων διευκολύνσεων θα γίνονται με πολλή προσοχή.

5.11.2. Αναπτύξεις της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου και της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου

Ανάπτυξη που αφορά υποσταθμό της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου και της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου θα επιτρέπεται στις περιοχές οι οποίες εξυπηρετούνται από την εγκατάσταση αυτή (κέντρο ζήτησης της υπηρεσίας), ανεξάρτητα από την πολεοδομική ζώνη στην οποία εμπίπτει το υπό ανάπτυξη τεμάχιο. Νοείται ότι η χωροθέτηση εντός Οικιστικής Ζώνης θα γίνεται μόνο στις περιπτώσεις που η χωροθέτηση δεν είναι αντικειμενικά δυνατή σε Βιομηχανική/ Βιοτεχνική Ζώνη, σε Άξονα Δραστηριότητας ή άλλη περιοχή εμπορικής ανάπτυξης.

Η ανάπτυξη θα επιτρέπεται εφόσον ισχύουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Σε περίπτωση που η ανάπτυξη χωροθετείται σε Οικιστική Ζώνη, ο συντελεστής δόμησης δεν θα υπερβαίνει το 70% του καθοριζόμενου για τη ζώνη στην οποία εμπίπτει το τεμάχιο.
- Η προτεινόμενη ανάπτυξη θα απέχει τουλάχιστον 6 μ. από τα όρια του τεμαχίου, εξαιρουμένου του οδικού συνόρου.
- Θα δημιουργείται πυκνή περιμετρική δενδροφύτευση για διασφάλιση των ανέσεων των παρακείμενων περιοχών.
- Η οικοδομή θα είναι ψηλής αρχιτεκτονικής στάθμης.

Σε όλες τις περιπτώσεις η Πολεοδομική Αρχή, σε συνεννόηση με την Αρχή η οποία υποβάλλει την αίτηση για ανάπτυξη, θα επιδιώκει την καλύτερη δυνατή

ένταξη της ανάπτυξης στο δομημένο ή φυσικό περιβάλλον. Προς επίτευξη του στόχου αυτού, υποσταθμός που ανεγείρεται εντός καθορισμένης Οικιστικής, Εμπορικής ή άλλης Ζώνης ανάλογης ευαισθησίας, πρέπει να είναι κλειστού τύπου, και να μην επηρεάζει δυσμενώς τις ανέσεις των περιοίκων ή το περιβάλλον. Υποσταθμοί κλειστού τύπου θα ανεγείρονται και σε περιοχές εκτός Ορίου Ανάπτυξης, οι οποίες γειτνιάζουν με τις ανωτέρω Ζώνες. Νοείται ότι τέτοιες αναπτύξεις δεν επιτρέπονται σε ζώνες προστασίας ή περιοχή αρχαίου μνημείου.

Σε περίπτωση που προκύπτει θέμα ύψους μεγαλύτερου από το καθοριζόμενο στην πολεοδομική ζώνη στην οποία εμπίπτει η υπό ανάπτυξη ιδιοκτησία, αυτό μπορεί να γίνει αποδεκτό με βάση κάποιες προϋποθέσεις.

Πριν την υποβολή αίτησης θα δημοσιεύεται γνωστοποίηση στον καθημερινό τύπο και θα αναρτάται σχετική γνωστοποίηση σε περίοπτο και εμφανές σημείο του χώρου της ανάπτυξης, ούτως ώστε να είναι δυνατή η έγκαιρη και ορθή πληροφόρηση του κοινού και των περιοίκων.

Σε περίπτωση χορήγησης πολεοδομικής άδειας για ανάπτυξη της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου και της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου, θα επιβάλλονται ανάλογα με την κλίμακα της ανάπτυξης, αντισταθμιστικά μέτρα, που είναι δυνατό να περιλαμβάνουν έργα βελτίωσης του οδικού δικτύου (περιλαμβανομένου και του αναγκαίου οδικού εξοπλισμού της εγγύς περιοχής), τοπιοτέχνηση των δημόσιων χώρων πρασίνου (περιλαμβανομένου και του αναγκαίου εξοπλισμού για τη δημιουργία οργανωμένων πάρκων/ παιδικής χαράς ή πλατείας), κατασκευή δημόσιων χώρων στάθμευσης, και άλλα έργα βασικής αστικής υποδομής.

5.12. Αγορά Γης

Αν και υπάρχουν μεγάλα αποθέματα γης προς ανάπτυξη στην περιοχή του Σχεδίου εντούτοις οι τιμές της γης είναι αρκετά ψηλές σε σχέση με τα εισοδήματα του πληθυσμού. Ο αστικός πληθυσμός δεν έχει πρόσβαση σε κατάλληλη γη για άμεση ανάπτυξη και έτσι δημιουργούνται αρνητικές κοινωνικο/οικονομικές επιπτώσεις που δημιουργούν λειτουργικά προβλήματα στη δομή της αστικής ανάπτυξης.

Οι ψηλές τιμές των οικοπέδων των ώριμων για ανάπτυξη περιοχών αναγκάζουν τον πληθυσμό να καταφύγει στην αγορά οικοπέδων που βρίσκονται σε περιοχές λιγότερο ώριμες και οι τιμές τους είναι πιο προσιτές. Παράλληλα, υπάρχει πίεση για ανάπτυξη των περιοχών που βρίσκονται στις εξωτερικές παρυφές της περιοχής, κάτι που έρχεται σε αντίθεση με τους βασικούς στόχους και επιδιώξεις του Σχεδίου επειδή με αυτόν τον τρόπο συντηρείται η διασκορπισμένη ανάπτυξη.

Για να μετριαστούν τα πιο πάνω προβλήματα και για να εφαρμοστεί σωστά η Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης του Σχεδίου θα πρέπει οι δημόσιοι φορείς της οικονομικής, κοινωνικής και στεγαστικής πολιτικής σε συνεργασία με τη νομοθετική εξουσία και τις παραγωγικές τάξεις να πάρουν διορθωτικά μέτρα τα οποία θα βοηθήσουν καταλυτικά στη μείωση του προβλήματος.

Μέχρι το 1990 δεν υπήρχαν νόμοι και μέτρα για το διαχωρισμό γης εκτός του Ορίου Υδατοπρομήθειας και έτσι ο διαχωρισμός των οικοπέδων γινόταν απρογραμμάτιστα. Φυσικό επακόλουθο αυτής της κατάστασης είναι η δημιουργία αρκετών αρνητικών δεδομένων, από πολεοδομική άποψη, όπως οι διάσπαρτοι και αντισοικονομικοί στη διαχείρισή τους διαχωρισμοί εκτός των καθορισμένων περιοχών ανάπτυξης, η καταστροφή ή η αδρανοποίηση σημαντικών εκτάσεων καλής και παραγωγικής γεωργικής γης, ο δυσμενής επηρεασμός των φυσικών πόρων και η καταστροφή ευαίσθητων περιοχών του φυσικού περιβάλλοντος.

Εν κατακλείδι θα πρέπει να ρυθμίζεται και να ελέγχεται αποτελεσματικότερα ο διαχωρισμός της γης σε οικόπεδα η ανάπτυξη των περιοχών να γίνεται με φειδώ, προγραμματισμένα και συστηματικά.

Ανάπτυξη που αφορά το διαχωρισμό γης σε οικόπεδα για χρήσεις που προνοούνται από τις πρόνοιες του Σχεδίου, επιτρέπεται εφόσον το εμβαδόν των δημιουργούμενων οικοπέδων είναι ανάλογο με την επιτρεπόμενη χρήση, το συντελεστή δόμησης και το ποσοστό κάλυψης σε κάθε περιοχή.

5.13. Μελέτες Και Έργα Προτεραιότητας

5.13.1. Γενικά

Το Τοπικό Σχέδιο είναι ένα εργαλείο που ρυθμίζει και ελέγχει την ανάπτυξη του συνόλου της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου Πάφου. Έτσι, περιλαμβάνει πρόνοιες και μέτρα για ολόκληρη την περιοχή. Στην περιοχή, όμως, του Τοπικού Σχεδίου υπάρχουν πολλές περιοχές με σημαντικές ιδιαιτερότητες, σύνθετα προβλήματα ή προοπτικές ανάπτυξης. Γι' αυτό και για την πιο αποτελεσματική υλοποίηση των στόχων του Σχεδίου θα πρέπει να δημιουργηθούν Σχέδια Περιοχής.

5.13.2. Σχέδια Περιοχής

Για την αποτελεσματική υλοποίηση των στόχων του Τοπικού Σχεδίου, είναι σκόπιμο να προωθηθεί κατά τη διάρκεια ισχύος του η εκπόνηση Σχεδίων Περιοχής/Ρυθμιστικών Σχεδίων, ανάλογα με την περίπτωση, για τις ακόλουθες περιοχές:

- **Το Αστικό Κέντρο της Πάφου** το οποίο περιλαμβάνει την Κεντρική Εμπορική Περιοχή, τις αξιόλογες παραδοσιακές γειτονίες του Μουσουλλά και του Μούτταλου, καθώς και τα σημαντικότερα κτίρια της πόλης όπως σχολεία, μουσεία, εκκλησίες και άλλα δημόσια κτίρια.
- **Την Περιοχή Κάτω Πάφου** στην οποία σημαντικότερες αρχαιότητες, που συγκαταλέγονται στους πίνακες προστασίας της "Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς" και προστατεύονται από την UNESCO, βρίσκονται διάσπαρτες ανάμεσα σε κέντρα αναψυχής-ψυχαγωγίας αμφίβολης αισθητικής και μεγάλης περιβαλλοντικής όχλησης.
- **Τις καθορισμένες Περιοχές Ειδικού Χαρακτήρα** που αποτελούν περιοχές με συσσωρευμένα στοιχεία που χρειάζεται να προστατευθούν

με συστηματικό και συνολικό τρόπο, ώστε να επιλυθούν τα προβλήματα και να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες ορθολογικής ανάπτυξης.

- **Παραδοσιακοί Πυρήνες Κοινοτήτων** που αποτελούν περιοχές με αξιόλογα στοιχεία κοινωνικού και πολιτιστικού πλούτου.

Η πιο πάνω απαρίθμηση περιοχών για την ετοιμασία Σχεδίων Περιοχής δεν είναι εξαντλητική και αποτελεί ένδειξη των προτεραιοτήτων που τίθενται. Μικρότερης κλίμακας Σχέδια Περιοχής είναι δυνατό να εκπονηθούν και για άλλες αστικές περιοχές όπου δικαιολογούνται, όπως για παράδειγμα για τον παραλιακό δρόμο όπου άρχισαν να παρουσιάζονται προβλήματα λόγω της υπερσυγκέντρωσης αναπτύξεων αναψυχής/ψυχαγωγίας. Ταυτόχρονα επισημαίνεται η χρησιμότητα ετοιμασίας Ρυθμιστικών Σχεδίων για άλλες περιοχές ιδιαίτερου ενδιαφέροντος όπως είναι τα Εμπορικά Κέντρα, ώστε να παρασχεθεί συγκεκριμένη καθοδήγηση σε Τοπικές Αρχές ή σε ιδιώτες ιδιοκτήτες για το βέλτιστο τρόπο ανάπτυξης τους.

5.14. Συντελεστής Δόμησης - Πυκνότητα Ανάπτυξης

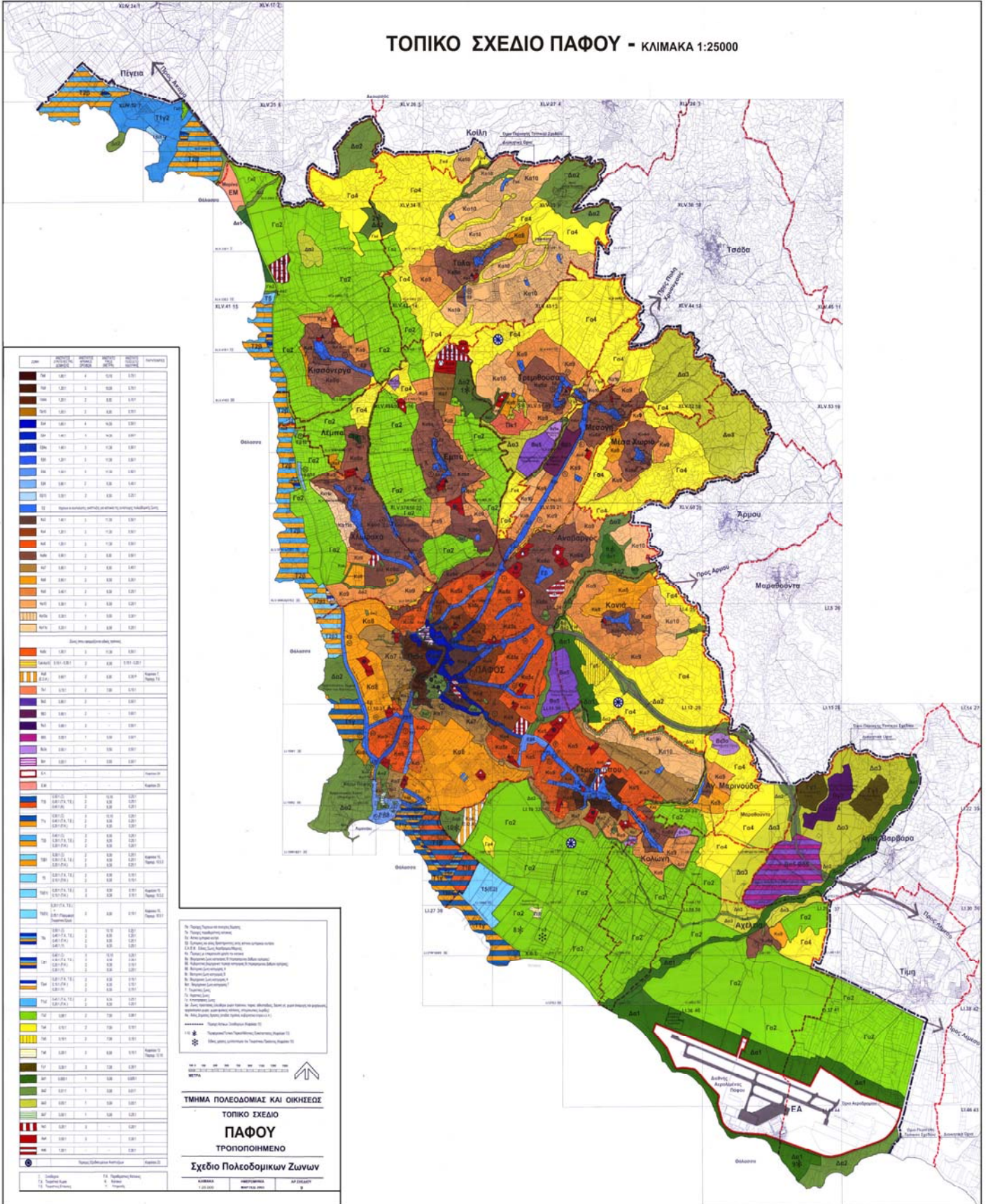
Ο ανώτατος συντελεστής δόμησης και κάλυψης και ο ανώτατος αριθμός ορόφων θα μπορούν να ελέγχουν τον όγκο και την πυκνότητα της αστικής και άλλης ανάπτυξης.

Οι συντελεστές δόμησης μπορούν να ελέγχουν έμμεσα την πυκνότητα χρήσης. Έτσι, με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να διασφαλίσουμε το επιθυμητό αστικό περιβάλλον σε κάθε περιοχή, να υπολογίσουμε τις ανάγκες σε γη, να διευκολύνουμε τον προγραμματισμό των απαραίτητων έργων υποδομής, υπηρεσιών και δημόσιων διευκολύνσεων. Για σκοπούς διασφάλισης ικανοποιητικών επιπέδων πυκνότητας σε περίπτωση οικιστικής ανάπτυξης, η Πολεοδομική Αρχή θα καθοδηγείται από τον Πίνακα: «Ωφέλιμα Εμβαδά Οικιστικών Μονάδων», ο οποίος καθορίζει ενδεικτικά τα ελάχιστα επιθυμητά εμβαδά για διάφορους τύπους οικιστικής ανάπτυξης.

Οι συντελεστές δόμησης κάθε περιοχής καθορίστηκαν με βάση τις υφιστάμενες τάσεις ανάπτυξης κάθε περιοχής και τη χωρητικότητά της σε πληθυσμό, τις αξίες της γης, τις δυνατότητες του υφιστάμενου και προγραμματιζόμενου οδικού δικτύου και τη στεγαστική πολιτική.

Ο συντελεστής δόμησης, το ποσοστό κάλυψης και το επιτρεπόμενο ύψος οικοδομών που προνοούνται από το παρόν Σχέδιο για κάθε επιμέρους περιοχή φαίνονται στο Σχέδιο Πολεοδομικών Ζωνών πιο κάτω. Η γενική πολιτική στηρίζεται στο πρότυπο των πολλαπλών πυραμίδων, με τους ψηλότερους συντελεστές δόμησης στο κέντρο του αστικού συμπλέγματος και τα κέντρα των μεγάλων οικισμών του Σχεδίου και τη σταδιακή μείωση τους προς τις παρυφές της πόλης και των οικισμών. Η κλιμακωτή μείωση διαφοροποιείται στις περιοχές των Αξόνων Δραστηριότητας και ορισμένων τοπικών κέντρων, όπου οι συντελεστές δόμησης είναι ψηλότεροι από εκείνους των περιοχών που τις περιβάλλουν.

ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΑΦΟΥ - ΚΛΙΜΑΚΑ 1:25000

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

ΠΑΦΟΥ

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ

Σχέδιο Πολεοδομικών Ζωνών

Κλίμακα 1:25.000
 Ημερομηνία: 10/08/2015
 ΜΕΤΡΑ

© 2015 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
 Α. Ζαχαρίας, Α. Παπαγιάννη, Κ. Παπαγιάννη

Σχέδιο Πολεοδομικών Ζωνών

Επισημαίνονται ιδιαίτερα τα ακόλουθα σημεία:

- Ο καθορισμός χαμηλού συντελεστή δόμησης σε περιοχές εκτός του Ορίου Ανάπτυξης, για σκοπούς αποθάρρυνσης της πρόωρης και διάσπαρτης ανάπτυξης.
- Ο καθορισμός χαμηλού συντελεστή δόμησης σε περιοχές γύρω από Βιομηχανικές και Κτηνοτροφικές Ζώνες/Περιοχές, φράγματα ή περιοχές προστασίας (απομονωτικές λωρίδες).
- Η προσαρμογή του συντελεστή δόμησης και του επιτρεπόμενου ύψους οικοδομών στις επιτρεπόμενες χρήσεις, και το χαρακτήρα της κάθε περιοχής, με στόχο τη διαφύλαξη των ανέσεων ζωής και της φυσιογνωμίας του χώρου.
- Ο καθορισμός σχετικά ψηλότερου συντελεστή δόμησης και σε ορισμένες περιπτώσεις και επιτρεπόμενου ύψους οικοδομών στους κύριους Άξονες Δραστηριότητας και σε ορισμένα Τοπικά Εμπορικά Κέντρα, με στόχο την τόνωση της έντασης των δραστηριοτήτων σε αυτά και τη δημιουργία μιας ιδιαίτερης χωροδομικής και λειτουργικής ταυτότητας.

Η Πολεοδομική Αρχή θα επιτρέπει αναπτύξεις με συντελεστή δόμησης πέραν του καθοριζόμενου στο Τοπικό Σχέδιο σε περιπτώσεις μεταφοράς του συντελεστή δόμησης από διατηρητέες οικοδομές, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που καθορίζονται στο Νόμο 68(1) του 1992 (περί Παροχής κινήτρων σε ιδιοκτήτες διατηρητέων οικοδομών και συναφή με τη Διατήρηση θέματα), και τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις του και στα Διατάγματα 46/93 και 161/95 όπως και σε τυχόν μεταγενέστερα σχετικά Διατάγματα.

Σε περιπτώσεις που η Πολεοδομική Αρχή, εφαρμόζοντας τη διακριτική ευχέρεια που παρέχεται από επιμέρους πρόνοιες το Τοπικού Σχεδίου, επιτρέπει τη χωροθέτηση αναπτύξεων άλλων από εκείνες που καθορίζονται

ως οι επικρατούσες σε οποιαδήποτε περιοχή, θα ισχύει ανώτατος συντελεστής δόμησης σε ποσοστό 70% του καθοριζόμενου για την επικρατούσα χρήση. Η παρούσα πρόνοια δεν θα ισχύει μόνο σε περιπτώσεις όπου καθορίζεται συγκεκριμένα ο συντελεστής δόμησης για την προτιθέμενη χρήση, με άλλη πρόνοια του Τοπικού Σχεδίου.

Σε Πολεοδομικές Ζώνες με διπλό κωδικό χαρακτηριστικό Γα4-Κα10 θα ισχύουν οι πρόνοιες της Πολεοδομικής Ζώνης Γα4, μέχρις ότου η περιοχή που καλύπτεται από τέτοια Ζώνη μπορέσει να υδροδοτηθεί και ενταχθεί σε Όριο Υδατοπρομήθειας. Όταν η καθοριζόμενη περιοχή ενταχθεί σε Όριο Υδατοπρομήθειας, θα ισχύουν αυτομάτως οι πρόνοιες της Πολεοδομικής Ζώνης Κα10.

Πίνακας: Ωφέλιμα Εμβαδά Οικιστικών Μονάδων

Τύπος Οικιστικής Μονάδας	Κεντρική Εμπορική Περιοχή	Ενδιάμεσες Περιοχές	Περιοχές με Συντελεστή Δόμησης ίσο ή μικρότερο του 0,20:1
Στούντιο	30	35	40
Ενός δωματίου	45	50	55
Δύο δωματίων	65	75	80
Τριών δωματίων	85	95	100

Πηγή πίνακα: Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Μάρτιος 2003). *ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΑΦΟΥ: Πρόνοιες και Μέτρα Πολιτικής*. Λευκωσία: Υπουργείο Εσωτερικών.

5.15. Τουριστική Ανάπτυξη

5.15.1. Γενικά

Η περιοχή της Πάφου σημείωσε τη μεγαλύτερή της ανάπτυξη προς το τέλος της δεκαετίας του 80 και κατά τη δεκαετία του 90. Αν και σε σύγκριση με τις άλλες περιοχές της Κύπρου η ανάπτυξη της Πάφου ήρθε πιο αργά, εν τούτοις δεν υστερεί καθόλου. Συγκεντρώνει το 27% των διαθέσιμων κλινών σ' όλο το νησί, το 34% των κλινών σε ξενοδοχεία 4 και 5 αστέρων, το 22% σε μονάδες αυτοεξυπηρέτησης και το μεγαλύτερο μερίδιο των κλινών σε αγροτουριστικά καταλύματα (41%). Επίσης, στην ευρύτερη περιοχή της Πάφου λειτουργούν τα δύο μεγαλύτερα γήπεδα γκόλφ που διαθέτει η Κύπρος σήμερα.

Η Πάφος δεν προσελκύει τουρίστες μόνο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Το χειμώνα έχει το δεύτερο καλύτερο μερίδιο προσέλκυσης τουριστών (28%) και φαίνεται ότι στη Πάφο παρουσιάζεται η ψηλότερη δαπάνη περιηγητών (κατά κεφαλή).

Τουριστική υποδομή, τουριστικά καταλύματα, κέντρα αναψυχής και λοιπή υποδομή υπάρχουν σε όλη την έκταση της Πάφου, από τη Γεροσκήπου μέχρι και τον Κόλπο Κοραλλίων και βόρεια στον κόλπο της Πόλης Χρυσοχούς. Στην ενδοχώρα υπάρχουν μικρότερης κλίμακας αναπτύξεις. Το Κτήμα, που αποτελεί το κύριο αστικό κέντρο της περιοχής, συγκεντρώνει πολύ μεγάλο αριθμό κέντρων αναψυχής και καταλυμάτων και πολλές ευκαιρίες για ψώνια και ψυχαγωγία.

Γίνεται προσπάθεια οι διάφοροι τουριστικοί χώροι να αξιοποιούνται με πολλούς και διάφορους τρόπους. Έτσι, τα τουριστικά καταλύματα διαθέτουν τους δικούς τους συνεδριακούς ενώ κάποιοι ιστορικοί χώροι (Κάστρο, Αρχαίο Ωδείο Πάφου) αξιοποιούνται για τη διοργάνωση εκδηλώσεων. Στην Πάφο έχει συσταθεί ο Φορέας Φεστιβάλ Αφροδίτη ο οποίος τα τελευταία χρόνια δραστηριοποιείται με τη διοργάνωση όπερας.

Ολόκληρη η περιοχή της Κάτω Πάφου έχει περιληφθεί στον κατάλογο της Unesco- Cultural and Natural Treasures of the World Heritage. Έχει πλούσια ιστορία και παράδοση, αρχαιολογικούς χώρους και πολιτιστικά μνημεία. Ιδιαίτερα η αρχαιολογία και μυθολογία της περιοχής και η σύνδεση της με τη θεά Αφροδίτη, είναι αξιοσημείωτες.

Φεστιβάλ Αφροδίτης

Η Πάφος, με βάση τα πιο πάνω, πρέπει να καθοριστεί ως ένας βασικός τουριστικός προορισμός υψηλής ποιότητας για πολλούς λόγους. Μερικοί καταγράφονται πιο κάτω:

- Υπάρχουν πολλά αξιόλογα αρχαιολογικά μνημεία. Επίσης, η Πάφος συνδέεται ισχυρά με τη Θεά Αφροδίτη, με τη μυθολογία της και το ρομαντισμό της.
- Η Πάφος έχει πλούσια και ποικιλόμορφη φύση. Μπορεί ο τουρίστας να δει ένα φανταστικό τοπίο, ο συνδυασμός θάλασσας και βουνού καθώς και η χλωρίδα και πανίδα εντυπωσιάζει τον καθένα.
- Υπάρχει μεγάλο φάσμα ευκαιριών για διαδρομές και επισκέψεις με περιεχόμενο τη φύση, την παράδοση και τον πολιτισμό.

Η ραγδαία τουριστική ανάπτυξη που παρατηρήθηκε κατά τη δεκαετία του '80 δεν είχε μόνο θετικά αποτελέσματα. Λόγω της έλλειψης επαρκούς προγραμματισμού δημιούργησε όχι μόνο σοβαρά λειτουργικά προβλήματα αλλά και περιβαλλοντικά. Παρακάτω καταγράφονται μερικά από αυτά τα προβλήματα:

- Σε ορισμένες παραλιακές περιοχές παρατηρήθηκε υπερσυγκέντρωση της ανάπτυξης, με αποτέλεσμα την οικοδομική, λειτουργική και περιβαλλοντική φόρτιση στις περιοχές αυτές. Κάποιες άλλες περιοχές, όμως, στην ενδοχώρα, αλλά και στα παράλια, δεν αξιοποιήθηκαν κατάλληλα. Η ετεροβαρής, αυτή, γεωγραφική κατανομή της τουριστικής ανάπτυξης δημιουργεί έντονες περιφερειακές ανισότητες στην ανάπτυξη και στην απασχόληση.
- Παράλληλα με την τουριστική ανάπτυξη προσελκύνονται εμπορικές χρήσεις και χρήσεις αναψυχής και ψυχαγωγίας. Αυτό έχει σαν

αποτέλεσμα τον υποβιβασμό της σημασίας της Κεντρικής Εμπορικής Περιοχής με την μετατόπιση αυτών των οικονομικών δραστηριοτήτων.

- Απουσίαζαν αποτελεσματικά μέτρα για τον ενεργό επαναπροσανατολισμό της τουριστικής ανάπτυξης. Αυτό δε βοήθησε καθόλου στον εμπλουτισμό της ποικιλίας της προσφοράς με νέες εναλλακτικές και εξειδικευμένες μορφές προϊόντος εκτός παραλίας με αποτέλεσμα να παραταθεί το πρόβλημα της εποχικότητας.
- Παρουσιάστηκε περιορισμός της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος λόγω της καθυστέρησης της υλοποίησης έργων υποδομής, εμπλουτισμού και βελτίωσης του προϊόντος και της απουσίας ενεργού πολεοδομικής παρέμβασης του δημόσιου τομέα.
- Παρουσιάστηκαν διάφορες αισθητικές ασυνέπειες και προβλήματα ένταξης των τουριστικών αναπτύξεων στο χώρο. Αυτό έγινε λόγω της απουσίας των κατάλληλων ποιοτικών, οικοδομικών αλλά και χωροταξικών παραμέτρων για κάθε τύπο καταλύματος σε σχέση με το χώρο που προτείνεται.
- Απουσιάζουν οι τουριστικές μονάδες αστικού τύπου, κάτι το οποίο δυσχεραίνει το έργο της αναβίωσης του αστικού κέντρου και δε συμβάλλει στην εξυπηρέτηση της αντίστοιχης ξεχωριστής πελατείας επισκεπτών και στην πιο ισόρροπη κατανομή των κλινών.

5.15.2. Βασικοί Στόχοι

Οι στόχοι που έχει το Τοπικό Σχέδιο Πάφου για την τουριστική ανάπτυξη είναι οι ακόλουθοι:

- Να ενταχθεί η τουριστική ανάπτυξη στον ενιαίο αναπτυξιακό προγραμματισμό του ευρύτερου αστικού πλέγματος, με έμφαση στη λειτουργικότητα, στη μεταξύ τους συνεργασία και στη διαφύλαξη της

επιμέρους περιοχής. Το παραλιακό μέτωπο της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου Πάφου θα διασφαλίζεται κατά κύριο λόγο για σκοπούς τουριστικής ανάπτυξης, παραθεριστικής κατοικίας και για διευκολύνσεις αναψυχής/ψυχαγωγίας, θαλάσσιου αθλητισμού κ.ο.κ.

- Να γίνει έλεγχος και ρύθμιση της έντασης της τουριστικής ανάπτυξης και του ρυθμού ανέγερσης νέων κλινών και να αναβαθμιστεί ποιοτικά το τουριστικό προϊόν.
- Να συγκεντρωθεί και να ενοποιηθεί η τουριστική ανάπτυξη για να μεγιστοποιηθεί η αποδοτικότητα της υποδομής και των υπηρεσιών αλλά και να προστατευθεί το περιβάλλον.
- Να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα του τουριστικού προϊόντος και να αναπροσανατολιστεί η ανάπτυξη (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, παρεμφερείς υπηρεσίες κ.λ.π.) με στόχο τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και τον εμπλουτισμό της ποικιλίας της προσφοράς.
- Να προστατευθούν τα χαρακτηριστικά στοιχεία και οι ευαίσθητες περιοχές φυσικής, κοινωνικής, ιστορικής και πολιτιστικής σημασίας. Επίσης, να διαφυλαχθεί η αρχιτεκτονική κληρονομιά και να διαχειριστούν σωστά οι παραλίες, το θαλάσσιο νερό και το φυσικό περιβάλλον γενικότερα, ως βασικά συστατικά της αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης.
- Να απομακρυνθούν οι ασύμβατες χρήσεις γης από τις τουριστικές περιοχές και να συσχετιστεί η εμπορική ανάπτυξη με την τουριστική, με τέτοιο τρόπο ώστε η εμπορική να είναι βοηθητική της τουριστικής και να μην ανταγωνίζεται τις καθορισμένες εμπορικές περιοχές του Τοπικού Σχεδίου.

- Να συνυπάρξουν σωστά η κατοικία (μόνιμη και παραθεριστική) και οι χρήσεις αναψυχής/ ψυχαγωγίας με την καθαρά τουριστική ανάπτυξη (ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα) σε μια αρμονική σχέση.
- Να διαχειριστεί η διαμπερής τροχαία κυκλοφορία που διέρχεται μέσα από τουριστικές περιοχές, με ιδιαίτερη έμφαση τον παραλιακό δρόμο Τάφοι των Βασιλέων. Καλό θα ήταν οι δρόμοι να αναβαθμιστούν περιβαλλοντικά με πεζόδρομους και ποδηλατοδρόμους.
- Να εξασφαλιστεί η ικανοποιητική προσπέλαση του κοινού προς τη θάλασσα και να δημιουργηθούν επαρκείς και κατάλληλα χωροθετημένοι και διαμορφωμένοι χώροι στάθμευσης. Επίσης, να δημιουργηθούν συνθήκες για άνετη και ασφαλή διακίνηση των πεζών και ποδηλατιστών στην παραλιακή ζώνη του Σχεδίου.

5.16. Παράκτιο Περιβάλλον

Η παραλία στην Πάφο, εκτός του ότι αποτελεί στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος, είναι επίκεντρο οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας. Η ανάπτυξη της Πάφου βασίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τον τρόπο ανάπτυξης και το βαθμό προστασίας της παραλίας. Γι' αυτό καλό θα ήταν να παρθούν έγκαιρα προληπτικά μέτρα για την αντιμετώπιση των οποιονδήποτε προβλημάτων.

Η παραλία στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου Πάφου αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα. Τα προβλήματα αυτά είναι τα ακόλουθα:

- Η ένταση της ανάπτυξης, η ανάμειξη ασυμβίβαστων χρήσεων, η κυκλοφοριακή φόρτιση και η έλλειψη χώρων στάθμευσης δημιουργεί πάρα πολλά προβλήματα στο περιβάλλον.
- Η θάλασσα ρυπαίνεται και διαβρώνονται οι ακτές.
- Σε κάποιες περιοχές η χρήση γης είναι υπερβολικά μεγάλη σε σημείο που να φτάνει στο ανώτατο όριο της περιβαλλοντικής χωρητικότητας της παραλίας.
- Η δημιουργία προβλημάτων που έχουν σχέση με τη χρήση, την προσπέλαση, τις ιδιωτικές επεμβάσεις, το περιορισμένο πλάτος, την ασυνέχεια, την αισθητική ρύπανση, κ.ο.κ.
- Οι ελλείψεις σε ότι αφορά την υποδομή, την τοπιοτέχνηση και την παροχή βασικών διευκολύνσεων.

Για να προστατευθεί η παραλία και για να γίνει ορθολογική ανάπτυξη στο Τοπικό Σχέδιο προνοούνται τα ακόλουθα μέτρα:

- Να ελέγχεται ο τύπος, η ένταση, η ποιότητα και ο τρόπος ένταξης της ανάπτυξης στο περιβάλλον.
- Η παραλία να βελτιώνεται ποιοτικά με έργα εμπλουτισμού, διαπλάτυνσης και αύξησης της χωρητικότητας της για να εξυπηρετούνται καλύτερα οι λουόμενοι.
- Το οδικό δίκτυο να ιεραρχείται για να αποθαρρύνεται η μη αναγκαία κυκλοφορία οχημάτων. Επίσης να δημιουργηθούν επαρκείς χώροι στάθμευσης και να παρέχονται διευκολύνσεις για άνετη διακίνηση πεζών και ποδηλατιστών.
- Να διαμορφωθούν προσβάσεις, χώροι πρασίνου και οπτικοί διάδρομοι προς την παραλία και να κατασκευαστεί ένα συνεχές πεζοδρόμιο.
- Να κατασκευαστεί αποχετευτικός αγωγός κατά μήκος της παραλιακής περιοχής για να απομακρύνονται τα λύματα.
- Να εκτελεστούν έργα προστασίας της παραλίας από ανέμους και τρικυμίες, αφού πρώτα ληφθεί υπόψη η προστασία και η βελτίωση του περιβάλλοντος.
- Να παρέχονται παραθαλάσσιες δημόσιες διευκολύνσεις για τους λουόμενους.

Οι σημαντικότερες παραλίες στην πόλη της Πάφου είναι:

Παραλία Γεροσκήπου

Η παραλία της Γεροσκήπου είναι η ανατολικότερη από τις παραλίες της πόλης της Πάφου. Έχει μήκος μεγαλύτερο του 1 χλμ, η επιφάνειά της αποτελείται κυρίως από χαλίκι, ενώ στη δυτική της πλευρά έχει συσσωρευτεί μεγάλη ποσότητα άμμου λόγω του κυματοθραύστη που έχει κατασκευαστεί. Διαθέτει διευκολύνσεις και για άτομα με προβλήματα κινητικότητας και είναι ενταγμένη στο δίκτυο γαλάζιων σημαιών.

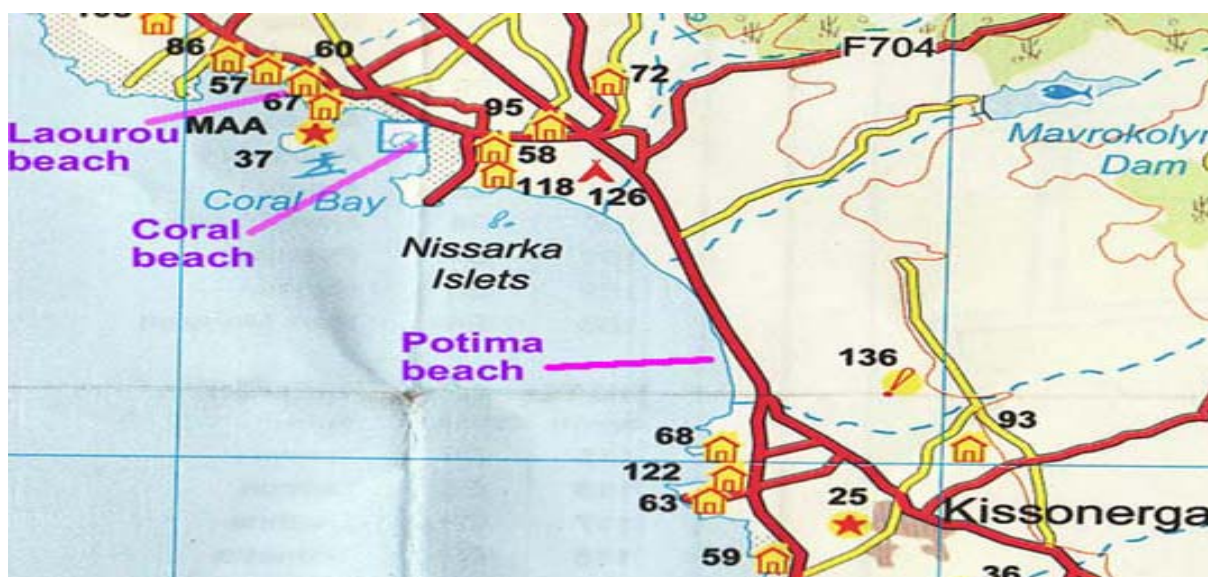
Κόλπος Κοραλλιών

Η παραλία του κόλπου των Κοραλλιών είναι η δημοφιλέστερη παραλία στη δυτική ακτή της Πάφου μήκους 400 μέτρων. Βρίσκεται 14 χλμ βόρεια από το κάστρο της Πάφου με ανεπτυγμένη τουριστική υποδομή. Διαθέτει διευκολύνσεις και για άτομα με προβλήματα κινητικότητας και είναι επίσης ενταγμένη στο δίκτυο γαλάζιων σημαιών.

Κόλπος Λαουρού - Παραλία Λαουρού

Η παραλία Λαουρού αποτελεί την τελευταία δημόσια, οργανωμένη παραλία στα βόρεια της Πάφου στη δυτική ακτή. Απέχει περίπου 15 χλμ από το κάστρο της Πάφου και είναι ο αμέσως επόμενος κόλπος από τον κόλπο των κοραλλιών. Έχει μήκος 300 μέτρα αμμώδους ακτής, η οποία έχει εμπλουτιστεί (με άμμο) με τη κατασκευή κυματοθραύστη. Είναι εντεταγμένη στο δίκτυο γαλάζιων σημαιών

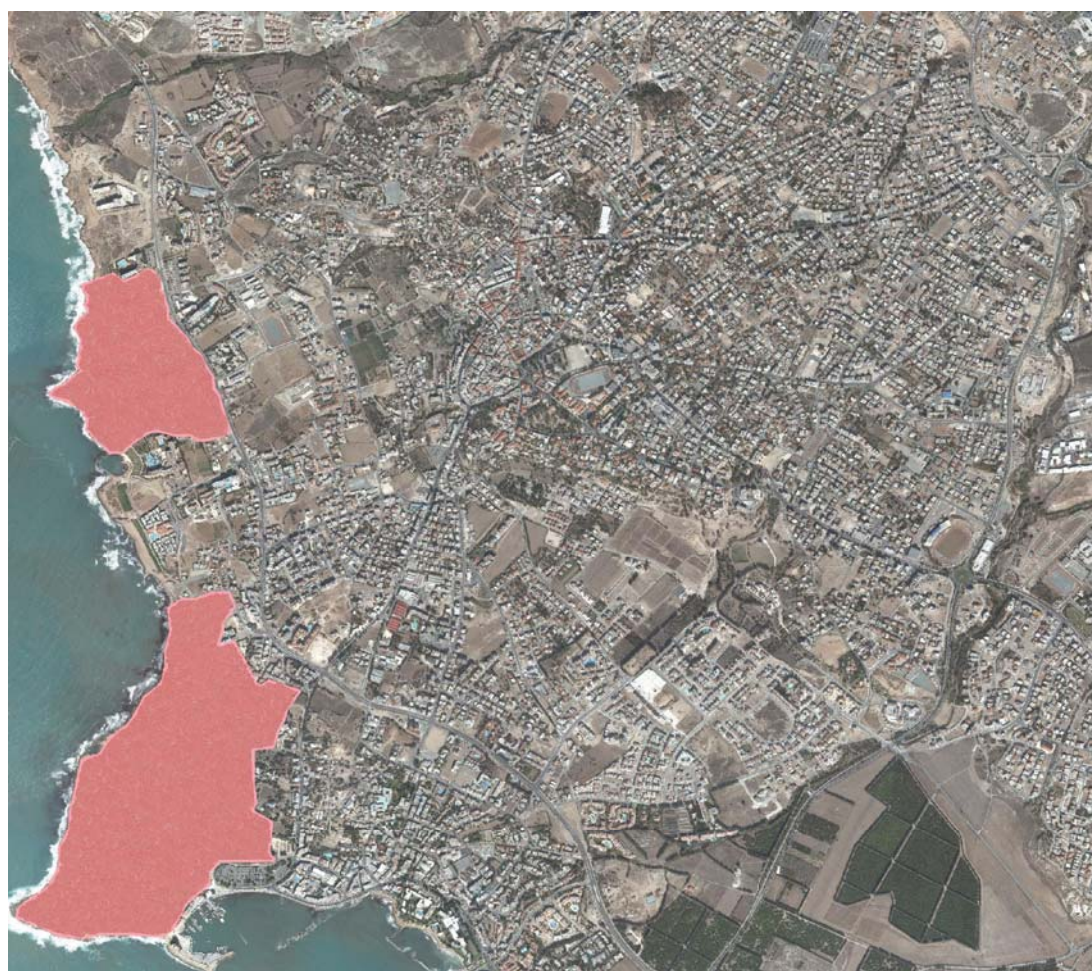

Εικόνα: Παραλίες Πάφου

5.17. Αρχαία Μνημεία Και Αρχαιότητες

Τα Αρχαία Μνημεία και οι Αρχαιότητες αποτελούν βασικά στοιχεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Καθορίζονται με βάση των περί Αρχαιοτήτων Νόμο και οποιαδήποτε ανάπτυξη που αφορά τη διατήρηση, αναστήλωση και ανάπτυξη σε αυτά πρέπει να γίνεται με βάση το Νόμο αυτό. Τα Αρχαία Μνημεία περιλαμβάνονται σε Μνημεία Πρώτου Πίνακα (κρατική ιδιοκτησία) και σε Μνημεία Δεύτερου Πίνακα (ιδιωτική ιδιοκτησία).

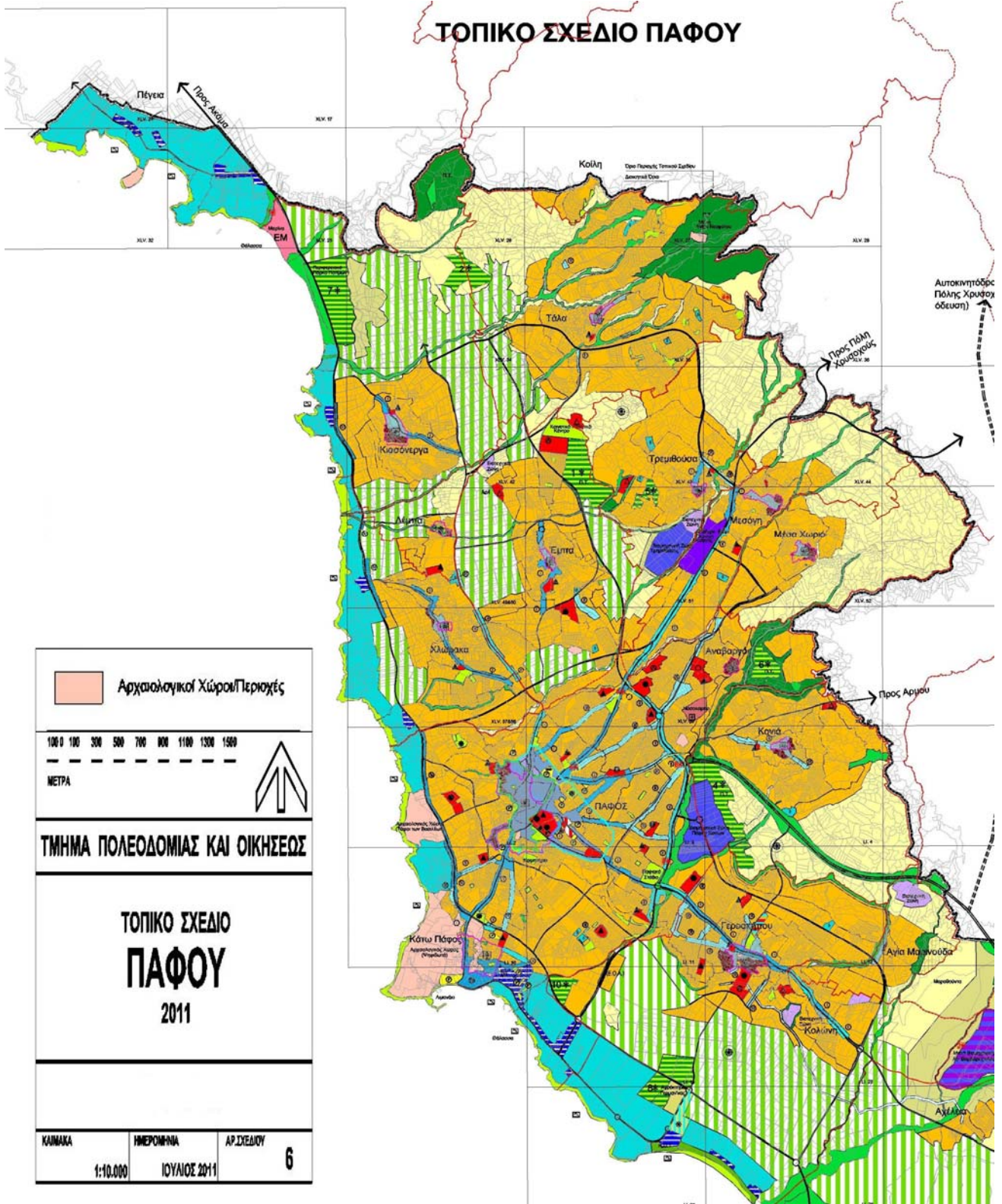
Ο βασικός στόχος του Τοπικού Σχεδίου για τα Αρχαία Μνημεία είναι η ορθή διατήρηση, αναστήλωση και προβολή τους, καθώς και η διαφύλαξη του περιβάλλοντος που βρίσκεται κοντά σε αυτά, ούτως ώστε να προβληθούν και να ενταχθούν στον αστικό ιστό.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

 Αρχαιολογικοί Χωροι

ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΑΦΟΥ

 Αρχαιολογικοί Χώροι/Περιοχές		
100 0 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000 1100 1200 1300 1400 1500 ΜΕΤΡΑ		
		
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΕΩΣ		
ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΑΦΟΥ 2011		
ΚΑΙΜΑΚΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ
1:10.000	ΙΟΥΛΙΟΣ 2011	6

Σχέδιο αρχαιολογικών χώρων

5.18. Περιοχές ΦΥΣΗ 2000 και Ζώνες Προστασίας

Η Κύπρος είναι μια χώρα που είναι γεωγραφικά απομονωμένη λόγω του νησιωτικού της χαρακτήρα. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να εμφανιστούν πολλά ενδημικά είδη χλωρίδας και πανίδας. Στην Κύπρο μπορούμε να συναντήσουμε πολλούς οικότοπους, στους οποίους φιλοξενούνται σπάνια και προστατευόμενα είδη, που στηρίζουν τα οικοσυστήματα με ιδιαίτερη οικολογική σημασία. Από το 1999 άρχισε η διαδικασία επιλογής και καθορισμού των περιοχών προστασίας του Δικτύου Natura 2000. Στις περιοχές αυτές δεν προτείνονται αλλαγές ή οποιαδήποτε παρέμβαση.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες της Κοινοτικής Νομοθεσίας, Οδηγία 92/43/EEC για τη Διατήρηση των Φυσικών Οικοτόπων και της Άγριας Πανίδας, αλλά και την εθνική νομοθεσία Νόμος 153(I)/2003 περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής, η Κύπρος πρέπει:

- Να καθορίσει τα αναγκαία μέτρα διατήρησης, σχέδια και τα δέοντα κανονιστικά, διοικητικά ή συμβατικά μέτρα, κλπ.
- Να θεσπίζει τα κατάλληλα μέτρα για να αποφεύγεται η υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων ειδών, καθώς και οι ενοχλήσεις, οι οποίες μπορεί να έχουν επιπτώσεις στα είδη για τα οποία οι ζώνες έχουν ορισθεί.
- Κάθε σχέδιο, μη άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου, το οποίο όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά τον εν λόγω τόπο, καθεαυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια, εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησής του.
- Εάν, παρά τα αρνητικά συμπεράσματα της εκτίμησης των επιπτώσεων και ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, ένα σχέδιο πρέπει να πραγματοποιηθεί για λόγους σημαντικού δημοσίου συμφέροντος το

κράτος μέλος λαμβάνει αντισταθμιστικά μέτρα ώστε να εξασφαλισθεί η προστασία της περιοχής Natura 2000 και ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που έλαβε.

Τα πιο πάνω μέτρα, που πάρθηκαν για την προστασία των περιοχών Περιβαλλοντικής Σημασίας, έχουν σαν στόχο να αντιμετωπίσουν τα πιο κάτω προβλήματα:

- Τη ρύπανση του αέρα, του εδάφους και των νερών από ανθρωπογενείς παράγοντες.
- Την αύξηση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην παράκτια περιοχή και οι τουριστικές δραστηριότητες κυρίως στην παράκτια ζώνη.
- Τις διάφορες δασοκομικές δραστηριότητες όπως, συγκομιδή ξυλείας, μηχανική προετοιμασία του εδάφους, κατασκευή δρόμων και αντιπυρικών λωρίδων και άλλες
- Τα κατασκευαστικά έργα αναπτύξεως, όπως υδατοφράκτες και άλλα
- Την εντατική γεωργία, την εντατική αλιεία
- Τη εισαγωγή ξενικών ειδών στα οικοσυστήματα.
- Την αλλαγή χρήσης γης και τη αστική ανάπτυξη
- Τις φυσικές καταστροφές, όπως πυρκαγιές, θεομηνίες και άλλες

Οι σημαντικότερες προστατευόμενες περιοχές Natura 2000 εντός του τοπικού σχεδίου στην πόλη της Πάφου είναι:

- Η Περιοχή Μαυροκόλυμπος' του δικτύου ΦΥΣΗ 2000

- Η θαλάσσια περιοχή 'Μουλιά' του δικτύου ΦΥΣΗ 2000
- Η Ζώνη Ειδικής Προστασίας 'Κοιλιάδα Έζουσα'
- Η Ζώνη Ειδικής Προστασίας 'Εκβολές Έζουσα'
- Η Ζώνη Ειδικής Προστασίας 'Φάρος' Κάτω Πάφου

Σημαντικές επίσης προστατευόμενες περιοχές της πόλης της Πάφου οι οποίες δεν βρίσκονται εντός του τοπικού σχεδίου, αλλά στο σχέδιο Δήλωση Πολιτικής το οποίο περιλαμβάνει τις περιοχές εκτός τοπικών σχεδίων όλης της ελεύθερης Κύπρου, είναι το Βουνί Παναγιάς στη ανατολική Πάφο, το Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους στο κέντρο του Τροόδους όρους, η Χερσόνησος του Ακάμα, Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους και το Εθνικό Δασικό Πάρκο Πέτρα του Ρωμιού.

Εθνικό Δασικό Πάρκο Πέτρα του Ρωμιού

Είναι μέρος του Κρατικού Δάσους Ραντί. Βρίσκεται επί του κύριου δρόμου Πάφου – Λεμεσού και σε απόσταση 10 km από την πόλη της Πάφου. Κύριος σκοπός είναι η προσφορά αναψυχής και ευκαιριών άθλησης και η αισθητική βελτίωση τηπεριοχής.

Σπάνια φυτά όπως και μεγάλος αριθμός ορχιδέων σχηματίζουν φυτικές κοινότητες στην περιοχή με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και μοναδικότητα. Παρατηρούνται επίσης είδη όπως ο λαγός (*Lepus europaeus*), η πέρδικα (*Alectoris chukar*), κορακοειδή, γλάροι, διάφορα μικροπούλια και ερπετά.

Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους

Σκοπός του πάρκου ήταν η διαφύλαξη και σωστή αξιοποίηση των πολύτιμων λειτουργιών και αξιών του: οικολογικών, επιστημονικών, υδρολογικών, αναψυχής και τουρισμού. Συνολικά λειτουργούν 10 μονοπάτια στην περιοχή του πάρκου με ολικό μήκος γύρω στα 57,6 km. Τα είδη των φυτών που συναντούμε στο πάρκο Τροόδους ξεπερνούν τα 750. Ανάμεσα τους 72 ενδημικά είδη της Κύπρου από τα οποία 12 φύονται αποκλειστικά στο Πάρκο.

Χερσόνησος Ακάμα

Η χερσόνησος του Ακάμα βρίσκεται στο δυτικότερο σημείο του νησιού και συμπεριλαμβάνει θαλάσσια και χερσαία τμήματα. Καλύπτει μια περιοχή 10250 ha, εκ των οποίων 7140 ha είναι κύριο Κρατικό Δάσος. Η περιοχή συμπεριλαμβάνει τρία κύρια Κρατικά Δάση: το Δάσος του Ακάμα (5809 ha), το Δάσος της Πέγειας (1359.7 ha) και το Δάσος της Μελέτης (18.7 ha). Η χερσόνησος του Ακάμα, είναι μια από τις λίγες άθικτες περιοχές φυσικού περιβάλλοντος στην Κύπρο. Παράδεισος για τους πεζοπόρους, με σπάνια είδη πουλιών, θηλαστικών, ερπετών και πεταλούδων. Οι παραλίες του φιλοξενούν δύο προστατευόμενα είδη χελώνας (Χελώνια Μύδας και Καρέτα Καρέτα), οι οποίες εξακολουθούν να γεννούν τα αυγά τους στις ανέγγιχτες παραλίες.

Η χερσόνησος του Ακάμα, είναι μια μοναδική περιοχή, γεωλογικά, φυσιογραφικά και όσον αφορά τη χλωρίδα και την πανίδα της. Όλοι σχεδόν οι γεωλογικοί σχηματισμοί της Κύπρου παρουσιάζονται εδώ, συνθέτοντας έτσι ένα πραγματικό γεωλογικό μωσαϊκό. Για το λόγο αυτό η χερσόνησος του Ακάμα διαθέτει μια μοναδική ποικιλία βιότοπων και οικοσυστημάτων.

Στη χερσόνησο του Ακάμα συναντώνται συνολικά 530 είδη αυτόφυτων φυτών από τα οποία τα 35 περίπου είναι ενδημικά, από σύνολο 127 ενδημικών ειδών της Κύπρου.

Χερσόνησος Ακάμα

ΧΑΡΤΗΣ: ΠΕΡΙΟΧΕΣ NATURA

Χάρτης Περιοχών NATURA

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

6.1. Αναπτυξιακά Προβλήματα

Κύριο χαρακτηριστικό της μεταπολεμικής ανάπτυξης της Πάφου, το οποίο υπήρχε μέχρι και το τέλος της δεκαετίας του 1980, ήταν η σκόρπια εξάπλωση οικοπεδοποιήσεων και μεμονωμένων κατοικιών στις παρυφές της πόλης. Μάλιστα, η εξάπλωση αυτή γινόταν σε βάρος και της γεωργικής γης. Το φαινόμενο αυτό ολοένα και μεγάλωνε λόγω των χαρακτηριστικών της οικονομίας, των διεργασιών της αγοράς γης και των κοινωνικών αντιλήψεων. Βασικό εμπόδιο στο σχεδιασμό και την υλοποίηση ενιαίων και ορθολογικά οργανωμένων αναπτύξεων αποτελούσε και συνεχίζει να αποτελεί ο κατακερματισμός της ιδιοκτησίας γης. Επίσης, από το 1982, αποφασιστικό κριτήριο για νέες αναπτύξεις ήταν η ύπαρξη ιδιωτικής υδατοπρομήθειας. Μετά την τουρκική εισβολή ο αστικός πληθυσμός αυξήθηκε ραγδαία. Η αύξηση αυτή, σε συνάρτηση με την προσπάθεια για οικονομική επαναδραστηριοποίηση στον τομέα του τουρισμού, συνέτεινε στην επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης της Πάφου. Οι αλλαγές αυτές, όμως, δεν μπόρεσαν να απορροφηθούν ομαλά από την παραδοσιακή δομή της πόλης.

Η ποιότητα ζωής μεγάλου μέρους του πληθυσμού της Πάφου παραμένει υποβαθμισμένη, λόγω πολλών παραγόντων. Η έλλειψη αποτελεσματικής πολεοδομικής νομοθεσίας, μέχρι και το 1990, η αυξημένη ζήτηση γης για ανάπτυξη και επένδυση και η κατακράτηση μεγάλου ποσοστού της γης, για μελλοντική χρήση ή για κερδοσκοπία, είναι οι παράγοντες που συνέτειναν στην υποβάθμιση της ποιότητας της ζωής των ανθρώπων. Το φαινόμενο αυτό εκδηλώθηκε με τη διάσπαρτη οικιστική ανάπτυξη, με διαχωρισμούς οικοπέδων, με πολλά κενά οικοπέδα, με ανάμειξη ασυμβίβαστων χρήσεων γης. Παράλληλα με τα πιο πάνω γνωρίσματα, το ουσιαστικότερο πρόβλημα της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου, και συγχρόνως η αιτία πολλών άλλων προβλημάτων, είναι η αδυναμία των χαμηλών εισοδηματικών στρωμάτων να εξασφαλίσουν γη και κατοικία μέσα στην αστική περιοχή.

Ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα που παρουσιάζεται στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου είναι η διάσπαρτη τοποθέτηση εργαστηρίων, καταστημάτων και γραφείων. Η χωροθέτηση των αναπτύξεων κατ' αυτόν τον τρόπο προκαλεί σύγκρουση λειτουργικών αναγκών, κυκλοφοριακά προβλήματα και υποβάθμιση του περιβάλλοντος και των ανέσεων του πληθυσμού. Επίσης, δεν υπάρχουν αρκετοί δημόσιοι ελεύθεροι χώροι για παθητική ή και ενεργό ψυχαγωγία. Είναι ανεπαρκείς οι χώροι που υπάρχουν, τόσο σε έκταση όσο και σε οργάνωση και διοίκηση. Επιπλέον, στις αστικές περιοχές παρατηρείται έλλειψη παιδότοπων και τοπικών πάρκων, ενώ η ραγδαία τουριστική ανάπτυξη της παραλιακής λωρίδας της πόλης προκάλεσε σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα, γιατί έγινε χωρίς προηγούμενο πολεοδομικό και χωροταξικό προγραμματισμό.

Από τον καιρό της Αγγλοκρατίας οι διάφορες υπηρεσίες, το εμπόριο, η διοίκηση και άλλες βασικές δραστηριότητες συγκεντρώθηκαν στο κέντρο της πόλης. Έτσι, αναπτύχθηκε το παραδοσιακό ακτινωτό οδικό δίκτυο, το οποίο στηριζόταν στην ύπαρξη ενός και μόνο κέντρου απασχόλησης. Στη συνέχεια, παρουσιάστηκε διασπορά των ευκαιριών απασχόλησης, γι' αυτό και περιορίστηκε τόσο η κυκλοφοριακή ικανότητα όσο και οι επιλογές διακίνησης του πληθυσμού, αφού δεν έγινε καμία βελτίωση στο ακτινωτό οδικό δίκτυο. Σήμερα, στο Αστικό Κέντρο παρουσιάζεται μεγάλο κυκλοφοριακό πρόβλημα, το οποίο επιδεινώνεται από την έλλειψη επαρκών χώρων στάθμευσης και δημόσιων μεταφορών.

6.2. Περιοριστικοί Παράγοντες

Πολλοί και διάφοροι είναι οι παράγοντες που περιορίζουν τις δυνατότητες ριζικής αναδιοργάνωσης της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου Πάφου και, κατά συνέπεια, το εύρος των δυνατών επιλογών ανάμεσα σε εναλλακτικές μορφές και μέτρα πολεοδομικής επέμβασης. Οι παράγοντες αυτοί καταγράφονται πιο κάτω:

- Ένα από τα αρνητικά του Τοπικού Σχεδίου της Πάφου είναι ότι δεν υπάρχει ξεχωριστό κεφάλαιο για τις αναπλάσεις που πρέπει να γίνουν στην πόλη της Πάφου.
- Πολλά και ανυπέρβλητα προβλήματα έχουν δημιουργηθεί λόγω της καθυστέρησης της πλήρους εφαρμογής του «Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου» και της έλλειψης ουσιαστικού νομικού πλαισίου για αποτελεσματικό έλεγχο της ανάπτυξης και για αντιμετώπιση των συσσωρευμένων προβλημάτων κρίσιμης σημασίας για την ανάπτυξη της Πάφου.
- Χρειάζεται να εισαχθούν οικονομικά και άλλα μέτρα για να ρυθμιστούν οι αρνητικές συνέπειες της ελεύθερης αγοράς. Πολλοί παράγοντες (συναισθηματική σχέση ιδιοκτητών γης με την ακίνητη περιουσία τους, δυνατότητες και προοπτικές επένδυσης, κερδοσκοπίας και προστασίας αποταμιεύσεων έναντι του πληθωρισμού που συνδέονται με την αγορά γης) δημιουργούν τεχνητές και όχι πραγματικές ανάγκες και αντιδράσεις στην εισαγωγή πολεοδομικών, χωροταξικών και οικονομικών ρυθμίσεων. Έτσι, ο δημόσιος τομέας δεν μπορεί να παρέμβει αποτελεσματικά στην αγορά γης και κατοικίας.
- Τα ατομικά δικαιώματα ιδιοκτησίας προστατεύονται από το Σύνταγμα, το οποίο προνοεί καταβολή αποζημιώσεων σε περίπτωση που τα πολεοδομικά μέτρα μειώνουν την αξία της ακίνητης περιουσίας. Έτσι, το ψηλό οικονομικό κόστος ενδεχόμενων αποζημιώσεων αποθαρρύνει την

εφαρμογή μέτρων πολεοδομικής πολιτικής και την παροχή υπηρεσιών και υποδομών.

- Η περιοχή του Τοπικού Σχεδίου αποτελεί μια ενιαία οντότητα με συσσωρευμένες δεσμεύσεις σε ότι αφορά τη δομή της, τις δυνατότητες ανάπτυξης, την κατανομή των χρήσεων και το κύριο οδικό σύστημα. Έτσι, περιορίζεται σημαντικά η δυνατότητα ουσιαστικής επέμβασης για αναβάθμιση της δομής και της λειτουργίας της πόλης.
- Η αναπτυξιακή δυνατότητα στις καθορισμένες Περιοχές Ανάπτυξης του Τοπικού Σχεδίου είναι πολύ μεγαλύτερη από τις προβλεπόμενες ανάγκες για ανάπτυξη στην επόμενη δεκαετία. Επίσης, επειδή η δυναμικότητα είναι πολύ εξαπλωμένη γεωγραφικά είναι δύσκολο να επιτευχθεί μια πραγματικά ενοποιημένη και οργανωμένη αστική ανάπτυξη.
- Οι προσπάθειες για ενθάρρυνση ενιαία σχεδιασμένων αναπτύξεων πέφτουν στο κενό λόγω των ψηλών τιμών και του συστήματος διακατοχής της γης.
- Προβλήματα παροχής της αναγκαίας υποδομής και υπηρεσιών παρουσιάζονται λόγω του λοφώδη ανάγλυφου του εδάφους προς την ενδοχώρα, το οποίο πολύ συχνά επιβάλλει και αντιοικονομικές κατασκευές.

6.3. Προοπτικές ανάπτυξης

Αν και υπάρχουν πολλά προβλήματα, τα οποία παρουσιάστηκαν και πιο πάνω, στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου παρουσιάζονται σημαντικές προοπτικές βελτίωσης και ορθολογικής μελλοντικής ανάπτυξης, με την προϋπόθεση να εφαρμοστεί σωστά ο κατάλληλος πολεοδομικός, οικονομικός και χωροταξικός προγραμματισμός. Θα πρέπει, όμως, να εφαρμοστούν οικονομικά και άλλα μέτρα, τα οποία, παράλληλα με τη μελλοντική ανάπτυξη, θα πρέπει να ρυθμίζουν και τις υφιστάμενες αρνητικές συνέπειες της αγοράς και της κατοικίας.

Τα μέτρα που πρέπει να εισαχθούν θα πρέπει να στοχεύουν στα ακόλουθα:

- Λειτουργία της αγοράς γης και κατοικίας, σύμφωνα με τους νόμους της πραγματικής ζήτησης και προσφοράς.
- Καλύτερη οργάνωση των βασικών αστικών λειτουργιών και σχέσεων μεταξύ τους, όπως και η προγραμματισμένη χωροθέτηση διάφορων οικονομικών δραστηριοτήτων.
- Πιο άνετες συνθήκες ζωής σε καλά οργανωμένες περιοχές κατοικίας, εξοπλισμένες με τις αναγκαίες κοινοτικές λειτουργίες και υπηρεσίες.
- Ορθολογική οργάνωση της κυκλοφορίας και των δημόσιων συγκοινωνιών.
- Αποδοτικότερο σύστημα ελεύθερων χώρων πρασίνου.
- Προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος της περιοχής του Σχεδίου, έτσι ώστε να επιτυγχάνονται οι στόχοι της στρατηγικής και βιώσιμης ανάπτυξης.

Στο Τοπικό σχέδιο υπάρχουν παραδοσιακές γειτονιές, που αποτελούν αξιόλογη κληρονομιά. Στις περιοχές αυτές θα εφαρμοστούν προγράμματα

αναβίωσης, ανάπτυξης και παροχής αναγκαίων διευκολύνσεων, τα οποία θα συμβάλουν στα πιο κάτω:

- Να προστατευτεί και να αναβαθμιστεί η ποιότητα ζωής των ανθρώπων που ζουν εκεί. Επιπλέον, να καταφέρουν να προσελκύσουν νέες οικογένειες στις παραδοσιακές γειτονιές.
- Να βελτιωθεί η ποιότητα του περιβάλλοντος.
- Να προστατευθούν, συντηρηθούν και διατηρηθούν αξιόλογα δείγματα λαϊκής αρχιτεκτονικής.
- Να εισαχθούν και να προστατευθούν χρήσεις και δραστηριότητες που συνάδουν με τον παραδοσιακό τους χαρακτήρα με ιδιαίτερη έμφαση στις ανάγκες των κατοίκων της περιοχής.

Επιπλέον, χρειάζεται να εφαρμοστεί μια καινοτόμος πολιτική στην Κεντρική Εμπορική Περιοχή. Η ΚΕΠ προσφέρει πλατύ φάσμα υπηρεσιών στην ενδοχώρα, αλλά και σε έναν αξιόλογο αριθμό τουριστών, γι' αυτό και η πολιτική που θα εφαρμοστεί πρέπει να ενδυναμώσει την ελκυστικότητά της και τη δυναμικότητα των δραστηριοτήτων που στεγάζει.

Οι «Περιβαλλοντικές Περιοχές» θα αποτελέσουν τα κύτταρα της αστικής οργάνωσης και θα λειτουργούν σαν πολυσυνοικίες με τοπικές εμπορικές και κοινοτικές υπηρεσίες, τοπικά πάρκα, καθορισμένες πυκνότητες και αναβαθμισμένο περιβάλλον. Οι αρνητικές επιπτώσεις από την αυξανόμενη χρήση του αυτοκινήτου, είναι δυνατό να απαμβλυνθούν σε σημαντικό βαθμό με την εφαρμογή της αρχής των περιβαλλοντικών περιοχών. Οι περιοχές αυτές δεν θα είναι εντελώς απαλλαγμένες από την τροχαία κυκλοφορία, αλλά θα διασφαλίζεται η κατανομή της τροχαίας κυκλοφορίας σε ένα ορθά ιεραρχημένο οδικό δίκτυο σύμφωνα με τους στόχους, με αποτέλεσμα την αποθάρρυνση της διαμπερούς κυκλοφορίας και τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων και της οχληρίας. Οι περιβαλλοντικές περιοχές

περιβάλλονται από δρόμους πρωταρχικής σημασίας που διοχετεύουν την κυκλοφορία, ανάμεσα σε διάφορες περιοχές και σε ευρύτερα τμήματα της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου. Πρόσθετα, στις περιοχές αυτές επιδιώκεται η δημιουργία συστήματος/δικτύου δημόσιων ελεύθερων χώρων και πεζοδρόμων, που θα οδηγεί από τις περιοχές κατοικίας προς τα Τοπικά Εμπορικά Κέντρα, τους Άξονες Δραστηριότητας και τις Κοινοτικές Λειτουργίες (γήπεδα, σχολεία κ.ο.κ).

Ορισμένες αστικές λειτουργίες και άλλες οικονομικές δραστηριότητες θα αποκεντρωθούν, στο βαθμό που αυτό κρίνεται αναγκαίο και θα χωροθετηθούν ισόρροπα σε στρατηγικά σημεία της περιοχής του Σχεδίου. Σαν λειτουργίες και οικονομικές δραστηριότητες, που είναι δυνατό να αποκεντρωθούν, αναφέρονται ενδεικτικά ορισμένες κατηγορίες καταστημάτων, γραφείων, υπηρεσιών και διευκολύνσεων που προορίζονται να εξυπηρετήσουν τοπικά τις περιβαλλοντικές περιοχές. Το μεγαλύτερο ποσοστό των βασικών αστικών λειτουργιών και οικονομικών δραστηριοτήτων, θα συνεχίσει να συγκεντρώνεται στην Κεντρική Εμπορική Περιοχή.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αναμφισβήτητα, η πόλη της Πάφου αποτελεί μία από τις ομορφότερες και ιστορικότερες πόλεις της Κύπρου και δίκαια συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO. Από το 2004, χρονιά που η Κύπρος εντάχθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έως και σήμερα, προσπαθεί να ανελιχθεί πολεοδομικά για να μπορεί να σταθεί αντάξια των υπόλοιπων ευρωπαϊκών πόλεων.

Ωστόσο, θεωρώ ότι πρέπει να αλλάξουν πολλά στην Πάφο, ώστε να λέμε ότι είναι μια πόλη που προσφέρει υψηλή ποιότητα ζωής στους κατοίκους της. Κατ' αρχήν, αν κάποιος έρθει να ζήσει ή να επισκεφτεί απλά την Πάφο θα διαπιστώσει ότι πολύ δύσκολα μπορεί να κυκλοφορήσει αν δεν έχει δικό του ιδιωτικό όχημα. Τα μέσα μαζικής κυκλοφορίας (λεωφορεία) είναι ελάχιστα και οι διαδρομές που εκτελούν είναι περιορισμένες. Οι στάσεις που κάνουν είναι ελάχιστες, και τα χρονικά διαστήματα αραιά. Η έλλειψη μετρό και λεωφορείων αναγκάζει τους κατοίκους να διακινούνται στην πόλη με ιδιωτικά αυτοκίνητα, κάτι το οποίο δεν ευνοεί την ανάπτυξη της πόλης. Το τελευταίο τοπικό σχέδιο για τη διευθέτηση των χώρων στη σύγχρονη πόλη της Πάφου, περιλαμβάνει νόμους οι οποίοι προσβλέπουν στον περαιτέρω εξωραϊσμό και λειτουργικό χαρακτήρα της πόλης. Έτσι, χρόνο με το χρόνο, τόσο οι πολίτες όσο και οι τουρίστες της Πάφου μπορούν να διακινούνται πιο εύκολα, αφού οι αστικές συγκοινωνίες έχουν πληθύνει και η διάνοιξη αυτοκινητόδρομων πολλαπλής κατεύθυνσης μειώνει, ολοένα και περισσότερο, το κυκλοφοριακό πρόβλημα στην ίδια την πόλη, αλλά και επιτρέπει τη συντομότερη μεταφορά οποιουδήποτε από την Πάφο στις υπόλοιπες κυπριακές πόλεις. Αν και το πρόβλημα φαίνεται ότι περιορίζεται, χρειάζεται ακόμα πολλή δουλειά για να μπορούμε να συγκριθούμε με τις άλλες ευρωπαϊκές πόλεις.

Το κυκλοφοριακό πρόβλημα, επίσης, αυξάνεται ολοένα και περισσότερο λόγω της λανθασμένης κατανομής χώρων. Τα εμπορικά καταστήματα και τα γραφεία είναι διάσπαρτα παντού, στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου. Έτσι, οι κάτοικοι της περιοχής αναγκάζονται να χρησιμοποιούν το ιδιωτικό τους

μεταφορικό μέσο, αφού δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να μετακινηθούν από τη μια περιοχή στην άλλη. Επίσης, τα διάφορα εμπορικά καταστήματα και γραφεία δεν προνοούν σωστά και δεν παρέχουν επαρκείς χώρους στάθμευσης για τους πελάτες τους, ούτε διασφαλίζουν χώρους για να πραγματοποιούνται οι φορτοεκφορτώσεις εμπορευμάτων. Αυτό έχει σαν συνέπεια τη στάθμευση κατά μήκος των δρόμων, με αποτέλεσμα την κακή κυκλοφορία, αφού ο δρόμος στενεύει από τα σταθμευμένα αυτοκίνητα. Το Τοπικό Σχέδιο Πάφου προβλέπει χώρους στάθμευσης κοντά στις εμπορικές περιοχές και στα γραφεία. Θα πρέπει, όμως οι νόμοι να είναι πιο αυστηροί και να υπάρχουν κυρώσεις γι' αυτούς που παρανομούν, γιατί φαίνεται ότι η κατάσταση έχει βγει εκτός ελέγχου.

Κατά τη γνώμη μου, καλό θα ήταν και το να διασφαλιστούν οι κατάλληλες συνθήκες που θα επιτρέπουν τη διακίνηση των κατοίκων, με μη μηχανοκίνητα μέσα. Δηλαδή, θα μπορούσαν εκτός από αυτοκινητόδρομοι να διανοιχτούν και ποδηλατοδρόμοι και περισσότερα πεζοδρόμια. Έτσι, οι κάτοικοι της Πάφου θα έχουν την ευκαιρία να χρησιμοποιούν εναλλακτικούς τρόπους για να εκτελούν κοντινές αποστάσεις, τρόπους που είναι φιλικό προς το περιβάλλον, οικονομικούς και ασφαλείς.

Επίσης τα όρια της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου Πάφου έχουν καθορισθεί από το 1990 όταν επικρατούσαν άλλες συνθήκες χωρίς καμία αλλαγή ή τροποποίησή τους. Σε αυτά περιλαμβάνεται ο Μητροπολιτικός Δήμος της Πάφου, ο Δήμος της Γεροσκήπου και μέρος του Δήμου της Πέγειας. Μερικές κοινότητες όπως Τίμη, Αγία Βαρβάρα και Πέγεια δεν περιλαμβάνονται ολόκληρες μέσα στο Τοπικό Σχέδιο. Θα πρέπει να γίνει αναθεώρηση των ορίων και σε αυτό να συμπεριλαμβάνονται πλήρως οι περιοχές του Δήμου Πέγειας καθώς και των κοινοτήτων Τίμης, Αγίας Βαρβάρας και Αναρίτας, στις οποίες παρατηρείται πολύ μεγάλη ανάπτυξη.

Δυστυχώς, πολλοί κάτοικοι της Πάφου δεν έχουν τη δικιά τους κατοικία και δεν μπορούν να την αποκτήσουν, λόγω των υπέρογκων ποσών που ζητούν οι ιδιοκτήτες γης για να πουλήσουν. Οι υπεύθυνοι του Τοπικού Σχεδίου θα πρέπει να προνοήσουν και να βοηθήσουν μέσω της πολιτικής του Τοπικού

Σχεδίου τους κατοίκους αυτούς. Πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να τεθεί μέγιστο ποσό πώλησης σε κάθε περιοχή ξεχωριστά και ο ιδιωτικός αλλά και κρατικός τομέας να ξεκινήσει ενιαίες οικιστικές αναπτύξεις, οι οποίες έχουν πιο προσιτές τιμές. Με αυτόν τον τρόπο, οι κάτοικοι της Πάφου θα μπορέσουν να εξασφαλίσουν πιο εύκολα ένα δικό τους σπίτι.

Σιγά σιγά παρατηρείται, επίσης, εγκατάλειψη παραδοσιακών οικιστικών πυρήνων, οι οποίοι, αν έσφυζαν από ζωή, θα έδιναν μία διαφορετική όψη στην πόλη. Οι ιδιοκτήτες των περιοχών αυτών θα πρέπει να δελεάζονται με διάφορα κίνητρα, ώστε ακόμα πιο δύσκολα να εγκαταλείπουν τις κατοικίες τους. Ήδη, το Τοπικό Σχέδιο παρέχει αρκετά κίνητρα (που προαναφέρθηκαν στο κεφάλαιο 5), αλλά πιστεύω ότι καλό θα ήταν να δίνονταν πιο εύκολα επιχορηγήσεις, για τη διατήρηση και την ανακαίνιση των κτισμάτων, ούτως ώστε να είναι κατάλληλα για κατοίκηση.

Η ανέγερση πολλών εμπορικών καταστημάτων δημιουργεί επιπλέον προβλήματα. Με την οικονομική κρίση που επικρατεί, πολλά καταστήματα έχουν κλείσει και τώρα τα οικοδομήματα στα οποία στεγάζονταν δε χρησιμοποιούνται για το σκοπό που ανεγέρθηκαν. Έτσι, βλέπουμε στην εμπορική περιοχή μικρές βιομηχανίες και βιοτεχνίες, με μικρό ή μεγάλο βαθμό όχλησης, οι οποίες ενοχλούν τη γύρω περιοχή. Οι αρμόδιοι θα πρέπει να αποτρέψουν την ανέγερση καινούριων οικοδομημάτων, που θα χρησιμοποιούνται για εμπορικούς σκοπούς. Ήδη υπάρχουν πάρα πολλά, τα οποία παραμένουν κλειστά. Επίσης, θα πρέπει να απαγορεύεται η χρήση των καταστημάτων αυτών, για οποιονδήποτε άλλο λόγο εκτός από τη χρήση που τους δόθηκε εξ αρχής η άδεια. Έτσι, δε θα βλέπουμε σε εμπορικούς δρόμους βιομηχανίες ή βιοτεχνίες, όσο μικρές και αν είναι αυτές.

Επίσης, η ιδιαίτερη σημασία που δίνεται στους χώρους πρασίνου στο Τοπικό Σχέδιο, επιτρέπει να συνυπάρχουν οι τεράστιες ευκολίες που δίνονται από την ύπαρξη κυβερνητικών, διοικητικών, υγειονομικών, βιομηχανικών, βιοτεχνικών, εμπορικών, τουριστικών, σχολικών και οικιστικών κτιρίων, μαζί με την αναψυχή, ηρεμία, και ξεκούραση, που προσδίδουν οι πράσινοι χώροι (σύστημα των περιφερειακών και αστικών πάρκων). Αυτό, όμως, δε συμβαίνει

σε όλες τις περιοχές. Παρατηρούμε μέρη με αρκετές πολυκατοικίες και τεράστια οικοδομήματα, χωρίς ίχνος από πράσινο. Πρέπει να είναι πιο αυστηρό το σύστημα και να αναγκάζουν τους κατοίκους, που πρόκειται να ανοικοδομήσουν ένα κτίριο, να αφήνουν τον προβλεπόμενο χώρο πρασίνου. Το φυσικό μας περιβάλλον είναι αυτό που μας ηρεμεί, που μας προσφέρει χαλαρότητα και ξεκούραση. Εκτός από τα αξιοθέατα και τα μνημεία, ο τουρίστας εντυπωσιάζεται και από το πράσινο της περιοχής που επισκέπτεται. Εάν, λοιπόν, η Πάφος θέλει να παραμείνει πόλος έλξης τουρισμού, πρέπει να καταβάλει προσπάθειες για να μην καταστραφεί άλλο το φυσικό της περιβάλλον, αλλά και να δημιουργήσει, όπου μπορεί, καινούριους χώρους πρασίνου, πάρκα και κέντρα αναψυχής.

Οι προσπάθειες για ένα πράσινο περιβάλλον δεν πρέπει να σταματήσουν εδώ, στα πάρκα και στους χώρους πρασίνου. Καλό θα ήταν να ενημερωθεί περαιτέρω το κοινό, για να αποκτήσει οικολογική συνείδηση. Η ανακύκλωση είναι ένας ακόμη τρόπος, για να δείξουμε σεβασμό προς το περιβάλλον. Ήδη, σε πολλά σημεία της Πάφου υπάρχουν κάδοι ανακύκλωσης χαρτιού, γυαλιού, πλαστικών και ρούχων. Δεν είναι όμως αρκετοί. Θα πρέπει να τοποθετηθούν περισσότεροι κάδοι ανακύκλωσης σε πιο πολλά σημεία της πόλης, για να μπορούν οι κάτοικοι ευκολότερα να ανακυκλώνουν.

Το μικρό, επίσης, μέγεθος του λιμανιού της Πάφου, δεν επιτρέπει την προσάραξη ιδιωτικών σκαφών και εμπορικών πλοιαρίων, όπως το λιμάνι της Λεμεσού. Αυτό και μόνο το γεγονός, αποτρέπει πολλούς τουρίστες, που ταξιδεύουν μόνο εκ θαλάσσης, στον κοντινό χώρο της Μεσογείου, να επισκεφτούν την Πάφο για λίγες ώρες. Το ίδιο αποτρέπονται και τα εμπορικά πλοία να εκφορτώσουν εμπορεύματα στην Πάφο. Τα πιο πάνω, βέβαια, έχουν το ανάλογο οικονομικό κόστος στην Πάφο, την ίδια στιγμή που η Λεμεσός ακμάζει οικονομικά, λόγω των δασμών που εισπράττει καθημερινά από το λιμάνι της. Το κτίσιμο της μαρίνας Πάφου συζητείται εδώ και πολύ καιρό, αλλά καθόλου δεν έχει τροchioδρομηθεί, λόγω πολλών παραγόντων. Εάν, όμως, γίνει είναι σίγουρο ότι θα αποφέρει πολύ χρήμα, αλλά και πολλή αίγλη στην πόλη, αφού ακόμη και πλούσιοι επιχειρηματίες με τα γιότ τους θα

μπορούν πολύ εύκολα να επισκέπτονται την πόλη και επαρχία Πάφου, ακόμη και για μια μονοήμερη εκδρομή.

Τέλος, αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, είναι το πρόβλημα με τον αερολιμένα Πάφου. Αν και παρατηρήθηκε αναβάθμιση και βελτίωση του αερολιμένα, τα τελευταία χρόνια βλέπουμε ότι οι πτήσεις έχουν μειωθεί στο ελάχιστο. Αυτό δημιουργεί τρομερά προβλήματα στην πόλη και στον τουρισμό της. Θα έπρεπε οι πτήσεις να αυξηθούν, τόσο σε δρομολόγια όσο και σε ποικιλία ωρών των δρομολογίων. Έτσι, τόσο οι τουρίστες, όσο και οι κάτοικοι της Πάφου που θέλουν να πάνε ένα ταξίδι, θα διευκολύνονταν περισσότερο, αφού είναι πολύ δύσκολο, και για τις δύο περιπτώσεις, να πηγαίνουν στο αεροδρόμιο της Λάρνακας που βρίσκεται ανατολικά της Κύπρου και πολύ μακριά από την Πάφο.

Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο της Πάφου, η πόλη στα επόμενα χρόνια θα εξελίσσεται πολεοδομικά, θα διευκολύνει την μετακίνηση και την εξυπηρέτηση των κατοίκων και επισκεπτών της και θα μπορεί να συγκαταλέγεται, στις σύγχρονες ευρωπαϊκές πόλεις. Για να γίνει, όμως, αυτό χρειάζεται πολλή προσπάθεια, συλλογική και ατομική. Αλλά υπάρχει αναμφίβολα θέληση απ' όλους, και τους κατοίκους και την τοπική αυτοδιοίκηση. Εξ' άλλου, οι Κύπριοι είναι λαός προοδευτικός που αγαπά και νοιάζεται για την πατρίδα και την πόλη του, γι' αυτό είμαι σίγουρη ότι η Κύπρος, και συγκεκριμένα η Πάφος, θα προοδεύει διαρκώς και θα βελτιώνεται με κάθε δυνατό τρόπο.

Μέσα από την εργασία μου, ελπίζω να κατάφερα να σας παρουσιάσω την όμορφη πόλη της Κύπρου, την Πάφο, να καταγράψω την ιστορική της εξέλιξη μέσα στους αιώνες και την προοπτική του πολεοδομικού της σχεδιασμού. Μια πόλη που παλεύει, συνεχώς, να μην της λείψει τίποτα σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές πόλεις, μια πόλη που συνεχώς εκσυγχρονίζεται. Τέλος, εύχομαι να κατάφερα να κεντρίσω το ενδιαφέρον σας και να θελήσετε να επισκεφτείτε το μικρό μας νησί και, ιδιαίτερα, την πόλη της Πάφου. Έτσι, θα δείτε από κοντά την ομορφιά, την παράδοση, την κουλτούρα και τον πολιτισμό της Κύπρου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αριστείδου, Αικ. (1994). *Το Φρούριο της Πάφου (με σύντομη ιστορία της πόλης και των οχυρώσεών της)*. Λευκωσία.
- Βίκερς, Τζ. (1987). *ΚΥΠΡΟΣ: Θαλασσοφίλητα Χώματα*. Λεμεσός: Κ.Π. Κυριάκου.
- Ηλιάδη, Γ.Σ. (1987). *Εθνογραφικό Μουσείο Πάφου - Εικονογραφημένος Οδηγός*. Πάφος – Κύπρος.
- Μαραγκού, Ά. (2003). *ΠΑΦΟΣ: Ο Μύθος, ο Χρόνος, ο Τόπος, ο Κόσμος*. Κύπρος: Δήμος Πάφου.
- Μούρεττος, Τ. (1998). *ΚΥΠΡΟΣ: Το νησί της Αφροδίτης*. Λευκωσία: Μόνα ΛΤΔ.
- Παυλίδης, Α. (2007). «*Η Κύπρος ανά τους αιώνες*», Τόμοι 1-3. Συλλογικός τόμος: «Κύπρος, από την αρχαιότητα ως σήμερα». Αθήνα: Κότινος.
- Παμπόρης, Δ. (2010). *Κυπρίων Ιστορία και Νομίσματα*. Λευκωσία: Πάργα.
- Παπαγεωργίου, Κ. (2005). *Κυπριακή Αρχαιογνωσία*. Λευκωσία: Πάργα.
- Προδρόμου, Π., Μπέντας, Π., Γαληροπούλου, Τ. (1996). *ΚΥΠΡΟΣ: Ιστορία και Πολιτισμός Α' (τόμος Γ')*. Λευκωσία: Κυριάκου Άγγελος Ο.Ε.
- Προδρόμου, Π., Μπέντας, Π., Γαληροπούλου, Τ. (1996). *ΚΥΠΡΟΣ: Γεωγραφία, Οικονομία (τόμος Ζ')*. Λευκωσία: Κυριάκου Άγγελος Ο.Ε.
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου - Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης. (2010). *Ιστορία της Κύπρου*. Λευκωσία: Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων.
- Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Μάρτιος 2003). *ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΑΦΟΥ: Πρόνοιες και Μέτρα Πολιτικής*. Λευκωσία: Υπουργείο Εσωτερικών.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- <http://www.cyprus.gov.cy>
- http://www.cyprushub.com/greek_Cyprus_Weather.htm
- [http://www.moa.gov.cy/moa/gsd/gsd.nsf/All/14AE7FE060926675C22571410049E63D/\\$file/GeologicalMapOfCyprus_250k_gr.jpg?OpenElement](http://www.moa.gov.cy/moa/gsd/gsd.nsf/All/14AE7FE060926675C22571410049E63D/$file/GeologicalMapOfCyprus_250k_gr.jpg?OpenElement)
- <http://www.moi.gov.cy>
- <http://el.wikipedia.org>
- http://www.skek-creaa.com/greek/docs_pdf/poleodomia/genika/1.pdf
- [http://www.moi.gov.cy/moi/urbanguard/urbanguard.nsf/0/e2915f6ba0cc22a1c225717400415702/\\$FILE/2-DIRECTOR'S-INTRODUCTION.pdf](http://www.moi.gov.cy/moi/urbanguard/urbanguard.nsf/0/e2915f6ba0cc22a1c225717400415702/$FILE/2-DIRECTOR'S-INTRODUCTION.pdf)
- <http://www.cyprus.gov.cy/moi/citizenscharter/CitizensCharter.nsf/All/70099804D022A524C2256E63003E793E?OpenDocument>
- http://www.moi.gov.cy/MOI/tph/tph.nsf/page09_gr/page09_gr?OpenDocument

Οι φωτογραφίες και οι εικόνες, καθώς και μερικά στοιχεία που αναφέρονται στην παρούσα εργασία, πάρθηκαν από τις πιο πάνω ιστοσελίδες.